

НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ

ГРАМАТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ
(англійська мова)

Видавництво НУА

НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ

ГРАМАТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ
(англійська мова)

Навчальне видання
для слухачів факультету
післядипломної освіти

Харків
Видавництво НУА
2023

УДК 811.111(075.8)-81.255
Г76

*Затверджено на засіданні кафедри
теорії та практики переклада
Народної української академії
Протокол № 7 від 06.02.2023*

Автор - укладач *кандидат пед. наук І. Ю. Гусленко*
Рецензент *проф. І. В. Змійова*

Г76 **Граматичні аспекти перекладу** (англійська мова) : навчально-методичний посібник для студ. ф-ту післядипломної освіти / Нар. укр. акад., каф. теорії та практики перекладу; авт.-укл. І. Ю. Гусленко. – Харків : Вид-во НУА, 2023. – 110 с.

Посібник призначений для аудиторної та самостійної роботи студентів. Мета посібника – ознайомлення з прийомами та способами вирішення типових граматичних проблем перекладу з англійської мови на українську та формування практичних навичок їх використання.

Посібник складено відповідно до програми курсу дисципліни «Граматичний аспект перекладу» для студентів II курсу факультету післядипломної освіти.

УДК 811.111(075.8)-81.255

© Народная украинская академия, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	5
UNIT 1. SENTENCE PARTITIONING AND INTEGRATION IN TRANSLATION. ЧЛЕНУВАННЯ Й ОБ'ЄДНАННЯ ВИСЛОВЛЮВАНЬ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ	6
UNIT 2. WORD ORDER AND INVERSION. ПЕРЕКЛАД РЕЧЕНЬ З ІНВЕРТОВАНИМИ ЧЛЕНАМИ РЕЧЕННЯ.....	12
UNIT 3. RENDERING THE MEANING OF ENGLISH EMPHATIC STRUCTURES. ПЕРЕКЛАД ЕМФАТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ.....	18
UNIT 4. WAYS OF RENDERING THE LEXICO-GRAMMATICAL MEANINGS AND FUNCTIONS OF THE ENGLISH INFINITIVE. ПЕРЕКЛАД ІНФІНІТИВУ ТА ІНФІНІТИВНИХ ЗВОРОТІВ.....	29
UNIT 5. WAYS OF RENDERING THE LEXICO-GRAMMATICAL MEANINGS AND FUNCTIONS OF THE ENGLISH GERUND. ПЕРЕКЛАД ГЕРУНДІЯ ТА ГЕРУНДІАЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ.....	40
UNIT 6. WAYS OF RENDERING THE LEXICO-GRAMMATICAL MEANINGS AND FUNCTIONS OF THE ENGLISH PARTICIPLES. ПЕРЕКЛАД PARTICIPLE I / PARTICIPLE II ТА ЗВОРОТІВ З НИМИ	48
UNIT 7. RENDERING THE MEANING OF VERBS WITH A COMPLEX SEMANTIC STRUCTURE. ПЕРЕКЛАД ДІЄСЛІВ ЗІ СКЛАДНОЮ СЕМАНТИЧНОЮ СТРУКТУРОЮ	62
UNIT 8. RENDERING THE MEANING OF SYNTACTICAL COMPLEXES WITH A CAUSATIVE MEANING. ПЕРЕВОД КАУЗАТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ	67
UNIT 9. RENDERING THE CONTEXTUAL MEANINGS OF THE DEFINITE AND INDEFINITE ARTICLES. АРТИКЛЬ ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ВІДПОВІДНИКИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	74
UNIT 10. ATTRIBUTIVE GROUPS AND ASYNDETIC SUBSTANTIVAL CLUSTERS. ПЕРЕКЛАД ПРЕПОЗИТИВНИХ АТРИБУТИВНИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ	80
UNIT 11. CONVERSION. КОНВЕРСІЯ.....	88
TEXTS FOR TRANSLATION	96
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	104
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	110І

ВСТУП

Посібник призначений для формування навичок перекладу граматичних явищ англійської мови, які недостатньо повно відображені у виданих збірниках вправ і або взагалі не відображені, або вимагають більшої уваги при підготовці перекладачів.

Мета посібника – ознайомити студентів з граматичними явищами, що становлять труднощі для перекладу, акцентуючи увагу як на теоретичних положеннях, так і на практичних завданнях. Представлений у посібнику теоретичний матеріал дає можливість ознайомити студентів з основними теоретичними труднощами перекладу та організувати подальшу самостійну роботу студентів. Опрацювання теоретичного матеріалу здійснюється при виконанні вправ на переклад у практичній частині кожного розділу.

Матеріалом для вправ послужили автентичні джерела (переважно британської та американської періодичної, публіцистичної, науково-популярної та художньої літератури). Тематика оригінальних текстів – наука, культура, економіка, політика тощо. Вправи спрямовані не лише на формування та вдосконалення навичок перекладу, а й на розвиток навичок використання методів, прийомів та принципів перекладу.

До практичної частини увійшли вправи, що складаються із закінчених у смисловому відношенні висловлювань оригінальних англомовних текстів, що містять те чи інше мовне явище, яке має складнощі для перекладу або є причиною типових перекладацьких помилок, та тексти, в яких представлені комбіновані складнощі перекладу. Тексти не адаптувалися, у деяких випадках мають місце незначні скорочення.

UNIT 1. SENTENCE PARTITIONING AND INTEGRATION IN TRANSLATION. Членування й об'єднання висловлювань при перекладі

Основні причини зміни структури речення/висловлювання при перекладі з англійської мови на українську

Смислові та стилістичні функції однакових типів речень у різних мовах можуть не співпадати, внаслідок чого при перекладі може відбуватися зміна типу та числа самостійних речень у бік зменшення чи збільшення. Наприклад, англійській мові властиві більш економні способи вираження думки, ніж це має місце в українській мові, яка є більш дискретною, що веде до розширення обсягу тексту, що перекладається. Якщо ми хочемо створити текст, який відповідає нормам стилю мови перекладу, ці дві тенденції мають бути врівноважені.

Конкретним проявом зазначених вище тенденцій є явища, які у перекладацькій практиці називаються членуванням і об'єднанням висловлювання під час перекладу.

1) Членування речення/висловлювання при перекладі

Членування висловлювання при перекладі – спосіб перекладу, коли синтаксична структура речення в оригіналі перетворюється у дві або більше предикативних структур у мові перекладу. Сутність даного способу полягає в тому, що англійське висловлювання вихідного тексту в процесі перекладу поділяється на два або більше висловлювання у кінцевому тексті.

Членування може бути або зовнішнім, або внутрішнім.

У *зовнішньому членуванні* одне речення оригіналу перетворюється на два чи декілька речень у перекладі. При *внутрішньому членуванні* просте речення оригіналу замінюється складним.

Під час перекладу з англійської частіше звертаються до членування, ніж до об'єднання речень. Це пояснюється централізованістю структури англійських речень та зумовлено однією із таких причин:

- особливостями граматичної структури англійського речення;
- особливостями смислової структури словосполучень в англійській мові;
- жанрово-стилістичними особливостями англійського речення.

а) Членування речення у зв'язку і особливостями граматичної структури англійського речення

Такий метод найчастіше застосовується при перекладі на українську мову специфічних англійських конструкцій та синтаксичних комплексів (інфінітивних, дієприкметникових, герундіальних), що не мають відповідності в українській мові, які як правило перекладають складними реченнями (внутрішнє членування):

Приклад	Переклад
Інфінітивні або герундіальні комплекси	
<i>The danger of flooding is believed to be over</i>	Є підстави вважати, що небезпека повені минула
<i>They saw the whole town shattered to a heap of ruing</i>	Вони бачили, як ціле місто перетворилось у купу руїн
<i>Your having been ill makes no difference</i>	Те, що ви хворіли, нічого не міняє.
Абсолютні конструкції	
<i>There being nothing to do, they did nothing</i>	Оскільки робити були нічого, вони нічого й не робили.

Зовнішнє членування відбувається тоді, коли смислові зв'язки між частинами англійського речення слабкі, що в свою чергу пояснюється тенденцією англійського синтаксису до об'єднання в одному реченні не зовсім однорідних думок. Інколи збереження структури речення ускладнене різноплановістю виражених у ньому думок: особливо коли в одному реченні поєднується повідомлення, що відносяться до різних часових відрізків:

Приклад	Переклад
<i>And here at times when his mother's and father and financial difficulties were greatest, they would be found thinking, or as Asa Griffith was wont helplessly to say at times, praying their way out a rather ineffectual way, as Clyde began to thing later</i>	І тут вже у часи найбільших фінансових ускладнень батько й мати сиділи і розмірковували чи, як інколи втомлено казала Ейза Гріфіт, молили бога показати їм вихід із становища. Згодом Клайд зрозумів, що те погано допомагало їм знайти вихід

б) Членування речення у зв'язку з особливостями смислової структури словосполучення

Приклад	Переклад
<i>“Here it is”, said the third voice; and the owner of it held the lantern up and revealed the face of young Dr. Robinson.</i>	“Тут”, - сказав третій і підняв ліхтар так, що на його лице впало світло. Це виявився молодий лікар Робінсон.

в) Членування речення у зв'язку з жанрово-стилістичними особливостями англійського речення.

Для стилю англійських газет і публіцистичних матеріалів характерне об'єднання в одному реченні декількох різних, відносно

незалежних думок. Таке “нанизування” в одному реченні думок, мало пов’язаних за змістом, не характерне для української мови.

Англійські автори іноді зберігають подібний характер речення в експресивних художніх описах. Така структура не притаманна для емоційно насичених фраз рідної мови. В українській мові у таких випадках часто використовуються називні та безособові речення, застосування яких у перекладі, звичайно, неможливе без членування англійського речення.

Приклад	Переклад
How well I recollect it, on <i>a cold grey afternoon</i> , with a dull sky, threatening rain.	Як добре пам'ятаю я наш приїзд! Вечоріє, холодно, похмуро, насуплене небо грозить дощем.
Mist covered <i>a calm sea</i> in the Strait of Dover yesterday	Учора протоку Па-де Кале вкрив туман. Море було тихим

Виділення частини речення в окреме речення сприяє посиленню ідейного звучання повідомлення:

Приклад	Переклад
The Chinese working people can live free of worry, with enough to eat and wear for the first time, their standards rising steadily and the war kers know they will go on rising.	Тепер робітники Китаю можуть жити не знаючи злиднів. Вперше в історії вони не знають нестачі в їжі і одязі. Їхній життєвий рівень неуклінно зростає, і вони знають, що він зростатиме й надалі

Ввідні речення в газетних текстах, які перенасичені інформацією, у перекладі часто передаються зовнішнім членуванням.

Приклад	Переклад
Both engine crews leaped to safety yesterday from a collision between a parcels train and a freight train near Morris Cowley, Oxfordshire.	Учора поблизу станції Моріс Коулі в графстві Оксфордшир мале місце зіткнення поштового та товарного потягів. Машиністи обох бригад залишились неушкодженими, зістрибнувши з поїзда на ходу.

Об'єднання речень при перекладі зустрічається порівняно рідше, ніж членування. Прийом об'єднання 2 і більше речень оригіналу в одне ціле у перекладі застосовується для уточнення змісту або із стилістичною метою.

Причини об'єднання можуть бути: граматичними, у зв'язку з тісним смисловим зв'язком між реченнями, у зв'язку зі стилістичними причинами

а) Граматичні причини об'єднання

В англійських текстах зустрічаються речення граматично не повні, тобто такі, що починаються зі сполучників *or* або *nor*. Такі

явища не характерні для української писемної мови, тому в перекладі часто застосовують прийом об'єднання речень.

Приклад	Переклад
He had no sense of humor. Nor had she.	Ні у нього, ні в неї не було почуття гумору.
Once again the choice opens before the people. But it is no longer 1918 nor is it 1938. The whole balance of forces is profoundly changed.	Народ знову стоїть перед вибором. Але тепер вже не 1918 рік і навіть не 1938-й. Розстановка сил корінним образом змінилась

б) Об'єднання у зв'язку з тісним смисловим зв'язком між реченнями

Поряд з типовим для англійської мови поєднанням різних думок в одному реченні зустрічаються, хоч і відносно рідко, випадки виокремлення у самостійні речення тісно пов'язаних між собою думок. Цей тісний смисловий зв'язок між сусідніми реченнями в оригіналі змушує перекладача об'єднувати їх при перекладі.

Приклад	Переклад
These merges and acquisitions don't constitute an endgame; the industry is not shrinking.	Злиття компаній та придбання одних компаній іншими не потрібно розглядати як ознаку занепаду галузі.

в) Згортання відсутній у мові перекладу конструкції в слово або словосполучення при перекладі

Приклад	Переклад
There are many things we do not know.	Багато чого нам не відомо

г) Об'єднання речень у зв'язку зі стилістичними причинами

Приклад	Переклад
Jesse stood quiet. Inside he was seething.	Джессі стояв спокійно, але всередині він весь кипів

Exercise 1. Employ the partitioning and integrating procedures to translate the following sentences into Ukrainian.

- 1) Mrs Makin woke early to find two burglars carrying her TV set from her home.
- 2) How well I recollect it, on a cold grey afternoon, with a dull sky, threatening rain.
- 3) Come along and see me play one evening.
- 4) So with the lamps all put out, the moon sunk and a thin rain drumming on the roof, a downpouring of immense darkness began.
- 5) It was a situation of delicacy to be tactfully approached – if at all.

- 6) Yet, at the moment consumers and government seem to be in denial. They refuse to accept their own responsibility.
- 7) Demand for oil is 12 percent higher than it was a decade ago. Gas demand is 30 percent higher.
- 8) Everybody knew each other, and had grown up in proximity, if nothing else.
- 9) I'd wager that, if anything, people's tastes are getting more diverse these days than they used to be.
- 10) The formulation of classifications provides, if nothing else, mental exercise for geomorphologists.
- 11) More than 2,600 local farmers, radical leftists and others rallied to protest against the planned expansion of Tokyo's international airport at Narita, but 10,000 riot police kept them away from the airport.
- 12) Typhoon Peggy cast a destructive path across the northern Philippines recently, killing more than 40 people, flooding huge areas and leaving behind a wide trail of wrecked houses, crops and building before heading towards south-east China.

Exercise 2. Employ the partitioning and integrating procedures to translate the following sentences into Ukrainian.

1) Dr Weinborg, the senior member of the research team that identified and cloned the gene, is one of the pioneers in the study of cancer genes. They are known to scientists as oncogenes, and they contribute to cancer development when they are abnormal or abnormally activated.

2) The blood-sucking leech, which fell out of medical favor a century ago after a career that predated the Christian era, is back in the science laboratories as a result of research.

3) 'The atomic power plant in Scotland could prove to be a most expensive – and destructive – white elephant', says Mr Wilfrid Andrews, of the Royal Civil Servants Club, in the February issue of Reader's Digest.

4) House prices increased by 4 per cent in the third quarter of the year, the same rise as in the previous quarter, and giving an annual increase of 12 per cent to the end of September, according to the latest house price survey by the Nationwide Building Society.

5) Similar artefacts have been found at sites throughout North and South America, indicating that life was probably well established in much of the Western Hemisphere by some time prior to 10,000 B.C.

6) This was why Harry spent as much time as possible out of the house, wandering around and thinking about the end of the holidays, where he could see a tiny ray of hope.

7) When the mail arrived, Uncle Vernon, who seemed to be trying to be nice to Harry, made Dudley go and get it. They heard him banging things with his Smelting stick all the way down the hall.

8) On Saturday, things began to get out of hand. Twenty-four letters to Harry found their way into the house, rolled up and hidden inside each of the two dozen eggs that their very confused milkman had handed Aunt Petunia through the living room window.

9) He paused, silent for a moment. Then without another word he turned away from the lights and voices in the fields and tents, and followed by his three companions went round into his garden, and trotted down the long sloping path.

10) A spasm of anger passed swiftly over the hobbit's face again. Suddenly it gave way to a look of relief and a laugh. A vast winged shape passed over the moon like a black cloud. It wheeled and went north, flying at a speed greater than any wind of Middle-earth. The stars fainted before it. It was gone.

11) Crouching behind the high table, Lyra darted along and through the door into the Retiring Room, where she stood up and looked around. The only light in here came from the fireplace, where a bright blaze of logs settled slightly as she looked, sending a fountain of sparks up into the chimney. She had lived most of her life in the College, but had never seen the Retiring Room before: only Scholars and their guests were allowed in here, and never females. Even the maidservants didn't clean in here. That was the Butler's job alone.

Exercise 3. Translate the text paying attention to the sentences partitioning and integration where necessary.

I ADOPTED A STRAY CAT.

I HAD NO IDEA WHAT I WAS LETTING MYSELF IN FOR

It's three months since the ginger cat first walked into our lives, sauntering down the rural railway line that adjoins the house. We watched as it approached, then disappeared into the bracken.

The cat kept coming back. We'd see it squeeze through the gate into the garden as it went on its morning walk. If we attempted to get within 40 meters, it would simply turn on its heels and run away. Still, we got close enough to see that it was on the small side, and a bit skinny. And its behavior suggested it was wild, or a stray at least. It clearly needed a good meal.

There was some out-of-date tinned fish in the cupboard, so we left it in an old bowl outside. In the morning, it was gone. So we started leaving out leftovers. Every morning, gone. Then, on a supermarket shopping trip, we took a decisive step and bought a 12-pack of cat food. Over the following four weeks, the process continued, until we were permitted to approach as close as two meters.

One Monday morning, the cat failed to make his regular appearance by the food bowl. I hear a meow. It's in a nearby bush, coughing. It looks

dreadful, fur matted, one eye half-closed. We feed it, and for the first time it comes inside, eventually to sit on the first cushion it's ever had. It's watchful, but we leave it to sleep.

Over the next few days he allows us to stroke his head gently. As he recovers, we hear him purr for the first time. Our cat is now called Kevin.

UNIT 2. WORD ORDER AND INVERSION. Переклад речень з інвертованими членами речення

1) Порядок слів у реченні

Порядком слів називається розташування їх один відносно одного у реченні або в синтаксичній групі.

Порядок слів в англійському реченні підпорядковується аналітичній структурі, яка, перш за все, виконує граматичну функцію, і є фіксованим, на відміну від порядку слів в українському реченні.

Порядок слів, при якому присудок стоїть після підмета, називається прямим. Якщо присудок або його частина стоїть перед підметом, порядок слів називається зворотним, або інверсією.

2) Інверсія

Під інверсією розуміють відхилення від звичайного (прямого) порядку розташування як головних, так і другорядних членів речення.

Інверсія у широкому значенні – будь-яке відхилення від сталого порядку слів. **У вузькому значенні** – це порушення порядку слів у реченні, не пов'язане зі зміною синтаксичних зв'язків. Інверсія у першому значенні (як граматичний засіб) зустрічається в англійській мові, наприклад, у загальних питаннях: *Is he ready?*

Граматична інверсія використовується не для вираження будь-яких додаткових смислових чи стилістичних нюансів перш за все тому, що інвертований порядок слів єдино можливий для даної граматичної конструкції. Наприклад, у питальній формі англійського речення без питального слова на перше місце слід поставити допоміжне дієслово, в наказовому ж способі це місце займає основне дієслово-присудок і т.д. Тому граматична інверсія є лише носієм певного граматичного значення і не є безпосереднім об'єктом перекладу.

А один із типів інверсії у другому значенні пов'язаний з актуальним членуванням речення.

3) Поняття емпізи та актуальне членування речення

Емпіза – виділення, підкреслення в мові окремих елементів і смислових відтінків вислову (групи слів, слова, частини слова) з метою забезпечення експресивності мовлення. Емпіза досягається просодичними засобами (інтонацією, особливим емпітичним (логічним) наголосом), використанням спеціальних емпітичних слів

(підсилювально- видільних часток, допоміжних дієслів (e.g. *He does work hard!*) та займенників,) а також поєднанням всіх чи частиною зазначених засобів.

Актуальне членування речення - це членування речення за змістом на дві частини: предмет мовлення й те, що про нього говориться. Речення має дві змістові частини: одна з них називає предмет мовлення (тема), інша позначає (повідомляє) якусь нову інформацію про нього (рема). Друга частина є головною, саме задля реми, для передачі нового, і створюється речення.

В українському реченні слова, які є носіями нової або головної, інформації розташовуються наприкінці речення. Вільний порядок слів, характерний для української мови, дає можливість змінювати порядок членів речення з метою логічного виділення окремих слів, не порушуючи граматичних зв'язків між ними.

В англійському реченні значуща насиченість послабляється до кінця речення. Тому слово, що виділяється, якщо це не порушує граматичних зв'язків між словами, може виноситися за допомогою інверсії на початок речення.

4) Вираження емпізи інверсією

Смислова інверсія. Хоч в англійській мові порядок слів більш фіксований, ніж в українській, у ряді випадків може бути використана зміна порядку слів для виділення чогось «нового», тобто смислового центру висловлювання. Це зазвичай має місце у тих випадках, коли в реченні відсутній прямий додаток, а на першому місці стоїть обставина, наприклад:

In the corner stood *a long low table*.

Thus began *their friendship*.

Up in that lake country were *many-many lakes*.

Як і в українській мові, у таких реченнях група слів, що виражає «нове», ставиться у кінці речення.

Оскільки в українській мові порядок слів може вільно мінятися для виділення «нового», передача смислової інверсії не завдає труднощів при перекладі, тобто такі речення перекладаються на українську мову дослівно.

Приклад	Переклад
In the corner stood <i>a long low table</i> .	У кутку стояв <i>довгий низький стіл</i> .
Thus began <i>their friendship</i> .	Так почалась <i>їхня дружба</i> .
Up in that lake country were <i>many-many lakes</i> .	Там, в тому краю, було <i>дуже багато озер</i> .

Стилістична інверсія є сильним стилістичним засобом тому, що винесення на перше місце в реченні обставини (крім обставини

місця і часу) або додатка, або присудка чи його частини – відносно рідкісне явище в англійській мові.

5) Переклад інвертованих членів речення

При інверсії на початок речення може виноситись додаток, присудок, частина присудка, предикатив, допоміжні дієслова, обставина.

Переклад інвертованого додатку

При перекладі речень з інвертованим додатком порядок слів може залишатися незмінним (1) або змінюється за рахунок постановки додатку до положення після присудка (2). Для підсилення емпізи можуть додаватись лексичні засоби.

Приклад	Переклад
1. Порядок слів залишається незмінним	
<i>This mistake we observed in all his articles.</i>	<i>Саме цю помилку ми спостерігали в усіх його статтях.</i>
2. Додаток у положенні після присудка	
<i>To this we shall now turn.</i>	Зараз ми звернемось до <i>цього</i> . Або <i>Саме до цього</i> ми звернемось зараз.

Переклад інвертованого присудка

При перекладі речень з інвертованим присудком порядок слів англійського речення слід зберігати.

Приклад	Переклад
<i>Next comes M. Pool's article.</i>	Далі <i>йде</i> стаття М. Пула.

Переклад інвертованої частини присудка

При перекладі можна зберегти порядок слів англійського речення (1) або почати речення з обставини (якщо вона є), а смислову частину присудка перенести до дієслова *be* (2).

Приклад	Переклад
1. Порядок слів залишається незмінним	
<i>Connected with this phenomenon are also some other types of changes.</i>	<i>Пов'язані з цим явищем також й деякі інші види змін.</i>
2. Обставина перед присудком	
<i>Lying inside the box was a small ring.</i>	Усередині коробки <i>лежала</i> маленька обручка.

Якщо у складі присудка немає «своїх» допоміжних дієслів, тоді вводиться дієслово *do*, яке бере на себе граматичне навантаження, зазначаючи час час, а смислове дієслово має форму інфінітива без частки *to*. У перекладі порядок слів залишається незмінним

Приклад	Переклад
<i>Only in one paper did we find confirmation of our theory.</i>	<i>Тільки в одній роботі ми знайшли підтвердження нашої теорії.</i>

Речення, що починаються з *nor* або *neither*, зазвичай йдуть після речень із запереченням. При перекладі український еквівалент такого речення слід починати зі слова *також*, а перед присудком слід поставити частку *не*.

Приклад	Переклад
We could not identify the sample. <i>Neither could we make the experiment once more.</i>	Ми не змогли охарактеризувати зразок. <i>Також</i> ми <i>не</i> змогли провести експеримент ще раз.

Переклад інвертованої обставини

При інверсії обставини на перше місце виноситься обставина, далі допоміжна частина присудка. Смилова його частина йде за підметом.

Наприклад:

Gladly would we now consent to the terms we once rejected.

Звичайно, жодна інверсія не може виразити того, що досягається тут лексичним наголосом.

Приклад	Переклад
<i>Gladly</i> would we now consent to the terms we once rejected.	З якою радістю (з якою готовністю або як охоче) ми б згодні тепер на умови, які ми раніше відхилили.

При перекладі інвертована обставина може залишатися на початку речення (1) або ставитися на кінець (2).

приклад	Переклад
1. Обставина стоїть на початку речення	
<i>Herein lies</i> the essence of his claim.	Саме <i>в цьому</i> полягає сутність його ствердження.
2. Обставина стоїть наприкінці речення	
<i>Rarely is</i> the content of these differences <i>made explicit.</i>	Втім сутність цих відмінностей <i>експлікується</i> <i>дисить</i> <i>рідко</i> .

Інверсія прямого додатка.

В українській мові інверсія додатка не завжди створює гостре відчуття, а в англійській мові це дуже сильний стилістичний засіб. Поодинокі випадки інверсії додатка, які зустрічаються в художній літературі, запам'ятовуються як курйози.

Приклад	Переклад
<i>Money</i> he had none.	Грошей в нього не було ані копійки.

Інверсія присвійного займенника дуже цікава з точки зору перекладу. Присвійний займенник у його наголошеній предикативній формі виноситься на перше місце в реченні, а іменник-підмет ставиться в кінці. Отримуємо надзвичайно емпатичну конструкцію:

Приклад	Переклад
<i>Mine</i> is a long and a sad tale	Розповідь моя довга і сумна.
<i>Ours</i> is a totally different purpose.	Мета наша зовсім інша.

Винесення на перше місце прийменникового прислівника є дуже сильним стилістичним засобом.

У романі «Посмертні записки Піквікського клубу» Ч. Діккенс створює дуже виразну картину швидких дій з допомогою інверсії декількох прийменникових прислівників, що передається у перекладі лексичними засобами.

Приклад	Переклад
<i>Out</i> came the chaise – <i>in</i> went the horses – <i>on</i> sprang the boys – <i>in</i> got the travelers.	Швидко вкотили коляску, миттю запрягли коней, хлопчики-форейтори скочили в сідло і мандрівники вже сиділи на своїх місцях.

Таким чином, основним засобом передачі стилістичної інверсії є застосування лексичного підсилення.

	Приклад	Переклад
Підсилювальні слова	<i>Reductions</i> there have been.	Скорочення дійсно мало місце.
Прислівники способу дії	<i>Out</i> came the chaise, <i>in</i> went the horses, <i>on</i> sprang the boys, <i>in</i> got the travellers.	Дружно выкатили карету, мигом впрягли лошадей, бойко вскочили возницы на козлы и путешественники поспешно уселись в карету.

Запитання для самоконтролю:

- 1) Що таке порядок слів?
- 2) Яким чином порядок слів може вказувати на емоційний характер висловлювання?
- 3) Що таке інверсія у широкому та вузькому значенні?
- 4) Що таке емфаза?
- 5) Якими просодичними та синтаксичними засобами досягається емфаза?
- 6) Які члени речення можуть бути інвертовані?
- 7) Як перекладаються речення з інвертованим додатком?
- 8) Як перекладаються речення з інвертованим присудком?
- 9) Як перекладаються речення з інвертованою частиною присудка?
- 10) Як перекладаються пропозиції з інвертованою обставиною?
- 11) Як можна при перекладі зберегти експресивність речень з інвертованими членами речення?

Exercise 1. Translate the following sentences into Ukrainian paying special attention to the word order.

A

- 1) Hardly ever is light observed directly from its source.
- 2) Not only does water function as a catalyst, but it also may be a significant rock-building constituent.
- 3) Not only can a computer deal with calculations of many different kinds, but it can be switched rapidly from one to another.
- 4) Nowhere can we see such rapid progress as in computing technique.
- 5) No sooner had electronic computers become available for non-military uses, after the end of World War II, when astronomers began to avail themselves of this new tool.

B

- 1) Moving around the nucleus, and at a considerable distance from it, are the rest of the electrons required to make the atom neutral.
- 2) Allied with the construction of the dam and power station are other major undertakings.
- 3) Somewhat related to these views are those of Zener who believes that electrical conductivity of certain compounds is due to charge transfer from one metal to another.
- 4) Located in the south-west of Shantung Province are the Tien Shan mountains, the tallest in all that part of the country.
- 5) Coupled with the phenomenon of growth of population is the constantly increasing annual kilowatt hour usage per capita.

C

- 1) Difficult as it was, the author made up his mind to illustrate the volume with his own hand.
- 2) The fact that life appeared on our Earth rather soon after the formation of the crust indicates that, improbable as it seems, the accidental formation of a complex organic molecule required probably a few hundred million years.
- 3) This summary account, brief though it is, gives a general idea of the conditions which influence the natural vegetation and cultivated crops in the countries we have to consider.
- 4) Our present knowledge of oncology, limited as it may be has tended to show that carcinogenesis is not an isolated biological accident.
- 5) Strange as it may seem, the theory of numbers, being the purest kind of mathematics, can be called, from a certain aspect, an empirical or even an experimental science.

Exercise 2. Translate the following sentences into Ukrainian paying special attention to the word order.

- 1) Ideas he had plenty.
- 2) Intermingled with these shells are found the bones of various animals.
- 3) Standing on the threshold and smiling was Ann, safe and sound.

- 4) Left behind are two small islands, treeless bits of volcanic soil.
- 5) Allied to these classes is a group of words which have been shortened owing to misapprehension, whereas the foregoing have been shortened for the sake of brevity.
- 6) Cut in the rock on the face of a great cliff in the eastern part of Persia, there was an inscription in three languages.
- 7) Hardly had the Turks taken possession of Tarsus, when three thousand Normans arrived before the city, having come from the main army to reinforce Tancred.
- 8) An equally interesting hunting scene is that painted in the neighbouring cave. The two stags are pictured here in full flight. Running at the top speed after the two animals is their pursuer – a hunter armed with his bow.

UNIT 3. RENDERING THE MEANING OF ENGLISH EMPHATIC STRUCTURES. Переклад емпатичних конструкцій

Емфаза – закономірне явище емоційно-забарвленого мовлення, що полягає у виділенні певного елемента висловлювання. Емфаза зустрічається у різних стилях літератури – художньому, ораторському, публіцистичному, рідше – науковому. Велика різноманітність засобів вираження емфазы в англійській мові дозволяє виявити в них своєрідний характер та виділити певні емпатичні конструкції та моделі.

1) Типи емпатичних конструкцій

Одне з явищ, яке створює проблеми при перекладі, – це переклад емпатичних конструкцій.

Емоційна забарвленість та експресивність текстів досягається різноманітними емпатичними засобами.

Емоційні конструкції поділяються на:

1. *Граматичні* – такі, що використовують з цією метою граматичні засоби (інверсія в складнопідрядних реченнях з причинно-наслідковими зв'язками з Past Perfect).
2. *Лексико-граматичні* – для досягнення виразності одночасно використовують лексичні та граматичні засоби (емпатичне «do», парцеляція).
3. *Лексичні* – використовують для емоційного забарвлення висловлювання певні лексичні засоби (слова, словосполучення, конструкції): конструкції, що починаються з *it / this / what*, заперечувальні конструкції, псевдопорівняльні конструкції, індивідуальне словотворення, еліптичні конструкції).

2) Емпатичні граматичні конструкції

Найпоширенішим граматичним засобом емпізи виступає інверсія, класичним прикладом якої є причинно-наслідкові складнопідрядні речення з Past Perfect, а саме: *Hardly had ... when...; No sooner had... then....* При перекладі емоційність висловлювання в таких реченнях передається лексичним шляхом (додаванням слів з підсилювальним значенням: як тільки ..., одразу ...).

Приклад	Переклад
<i>Hardly had Java been introduced when the advanced manufactures began moving it into the mobile phones.</i>	Одразу після створення мови програмування Ява, передові виробники почали впроваджувати її в мобільні телефони.

3) Емпітичні лексико-граматичні конструкції

Інверсія стає лексико-граматичним засобом відтворення емпізи, коли за її допомогою виділяється один або більше елементів висловлювання.

При перекладі емпітичних речень з інверсією в залежності від контексту можна використовувати лексичні засоби (підсилювальні слова) або синтаксичні засоби (зміна структури речення).

Емпітичне «do»

Для підсилення ствердження з присудком в Present и Past Simple допоміжне дієслово *to do* у формі, що відповідає часу присудка, стоїть безпосередньо перед смисловим дієсловом, яке має форму інфінітиву без частки *to*.

При перекладі емпітичне підсилення передається лексично за допомогою слів «дійсно», «насправді», «звісно», «все ж таки» тощо.

Парцеляція

Ще однією моделлю відтворення емпізи є парцеляція. Парцеляції – це конструкція експресивного синтаксису, яка представляє собою навмисне розчленування пов'язаного інтонаційно і на письмі тексту на кілька пунктуаційних самостійних відрізків. Показником синтаксичного розриву є точка або знаки запитання, оклику), що виділяють частину речення, окреме слово або окремі слова. Парцельовані елементи можуть створювати ланцюжки з окремих відокремлених елементів.

При перекладі парцеляції використовуються як лексичні, так і синтаксичні засоби.

Конструкція	Приклад	Переклад
1. Лексичні засоби		
Емпітичне «do»	He said he would come and he <i>did</i> come.	Він сказав, що прийде, й <i>дійсно</i> прийшов.
2. Синтаксичні засоби		
Парцеляція	<i>Taxes have increased. And house prices. And people</i>	<i>Зросли податки та ціни на нерухомість. І люди,</i>

	<i>have noticed.</i>	звісно, помітили це.
--	----------------------	----------------------

4) Емфатичні лексичні конструкції

Конструкція з it на початку речення

- «*It is (was, will be) ... who (that, when, etc.) ...*»

Конструкція *it is (was, will be)... who (that, when, etc.)* використовується для виділення будь-якого члена речення (за виключенням присудка) і навіть для виділення цілого складнопідрядного речення. Член речення, що виділяється, стоїть між двома частинами конструкції, яка за своєю формою є складнопідрядним реченням.

Емфатичне значення такої конструкції при перекладі передається:

1) лексичними засобами – перед членом речення, що виділяється, додаються підсилювальні слова *саме, як раз, як тільки* (часто для виділення обставини часу), *лише, зовсім ні* (в реченнях із запереченням);

2) синтаксичними засобами – шляхом перенесення слів, що виділяються, на початок або кінець речення, при цьому *it* та відносні займенники або сполучники не перекладаються, вони лише вказують на межі тієї частини речення, що виділяється.

- *Конструкція «It is not until (till) . . . that ...»*

Така конструкція використовується для виділення обставин та підряднообставинних речень часу. Подібно конструкції «*it is ... that*» поєднання «*it is not until (till) . that*» позначає межі обставини, що виділяється, але у перекладі це не передається. Попри наявність заперечення, така конструкція має стверджувальне значення й найчастіше перекладається антонімічними засобами з використанням підсилювальних прислівників (*тільки/лише після..., як тільки/лише коли...*) або шляхом винесенням окремих слів, що виділяються, на кінець речення.

- *Конструкція «This is what (where, when, why, how) ...»*

Емфатичне значення такої конструкції передається лексично.

- *Конструкція «What ... [main clause] is (was, will be) ... [subordinate clause]»*

Схожа емфатична модель являє собою складнопідрядне речення, частини якого співвідносяться між собою як підмет та додаток простого речення: *What... [main clause] is (was, will be)... [subordinate clause]*.

Емфатичне значення такої конструкції передається лексичними засобами.

Приклад	Переклад
1. Лексичні засоби	
<i>It is language that enables us to</i>	<i>Саме мова дає нам можливість</i>

communicate with each other.	спілкуватися один з одним
<i>It was not until 1960 that their suggestion has been substantiated.</i>	<i>Лише 1960 року</i> було обґрунтовано їхню ідею.
<i>This is why</i> the results may be quite different.	<i>Ось чому</i> ці результати можуть бути зовсім іншими.
<i>What is more important for British politics is</i> how the Iraq war eroded faith in Mr. Blair.	<i>Але</i> для британської політики важливіше те, як війна в Іраку підірвала віру в Блера.
2. Синтаксичні засоби	
<i>It was</i> carbon dioxide emission reduction <i>that</i> they were concerned about.	Вони були стурбовані проблемою зменшення викидів в атмосферу вуглекислого газу.
<i>It is not until Monday when</i> we know the election results.	Результати виборів ми дізнаємось <i>не раніше</i> понеділка.
3. Поєднання лексичних та синтаксичних засобів	
<i>It was not until midnight that</i> the vessel started.	Судно вирушило <i>лише</i> опівночі.

Конструкції з запереченням

Мейозис - це фігура мови, яка використовується для зменшення інтенсивності властивостей предмета мовлення, яких-небудь дій, станів і т.і. Стримана оцінка, що виражається за допомогою мейозиса, часто використовується для досягнення драматичного ефекту й емпізи. У повсякденному мовленні мейозис іноді використовується для створення м'якої іронії, особливо коли щось яскраве, видовищне або вражаюче. Створюється додаванням *rather* або заперечення *no/not*, або словами схожого роду перед прикметниками або прислівниками. Напр., *rather good* (непогано).

Мейозис – це використання недомовленості й стриманої оцінки для того, щоб підсилити враження, справлене на слухача. Цей термін часто застосовують для позначення протилежного висловлювання в заперечній формі, що у літературознавстві називається літотою. Однак насправді в британському варіанті англійської мови прийом мейозиса приймає багато різних інших форм, які можна протиставити гіперболі. Улюбленою формою мейозиса є *litota*, у якій твердження робиться побічно, через заперечення своєї протилежності: «*It was no mean feat* – Це було аж ніяк не посереднє досягнення».

Літота – стверджувальний вислів у заперечній формі, коли заперечення *not*, вживається перед прикметниками або прислівниками, які мають заперечні префікси: *un-, in- (il-, im-, ir-) dis-*, що підсилює їхнє значення: «*it is not unreasonable to ask ...* – не буде необґрунтованим поставити запитання ..».

Емфатичні конструкції з запереченням

а) «not + присудок + till (until) + обставина часу»; «not + until (till) + after»; «not + without + іменник»; «not + прикметник/причастие/наречие отрицательного значения без отрицательной приставки»; «by no means + прилагательное/прислівник+ заперечувальний префікс»

Для відтворення емпатичного значення речень з мейозисом або літотою, а також емпатичних сполучень з запереченням використовується прийом антонімічного перекладу з додаванням підсилювальних слів.

б) «no + прикметник/прислівник у вищому (або порівняльному) ступені»; «заперечна конструкція з додаванням підсилювальних слів (напр., too перед прикметником або прислівником)»

В таких випадках для відтворення емпатичності необхідно змінити речення та застосовувати лексичну компенсацію, додати підсилювальні або емоційно забарвлені слова.

Приклад	Переклад
Мейозис	
This is <i>no small</i> achievement for a different policy in international relations.	Такий результат є <i>помітним</i> досягненням нової нової міжнародної політики.
Humour is <i>not missing</i> in his work.	Гумору <i>цілком достатньо</i> у його творах.
Літота	
"A Forsyte," replied young Jolyon, "is <i>not an uncommon</i> animal."	"Форсайт, - відповів молодий Джоліон, - <i>досить звичайна</i> тварина".
It is <i>by no means unreasonable</i> to compare these data.	<i>Цілком слушно</i> зіставити ці дані.
«not + присудок + till (until) + обставина часу»	
The work was <i>not finished till</i> 8 o'clock.	Робота була <i>закінчена лише</i> о 8 годині.
«not + without + іменник»;	
It is <i>not without significance</i> that power has a role in our relations.	<i>Також дуже важливо</i> , що сила відіграє певну роль у наших відносинах.
заперечна конструкція з додаванням підсилювальних слів (too)	
The danger of greenhouse effect <i>cannot be too often emphasized</i> .	<i>Потрібно постійно</i> вказувати на небезпеку глобального потепління для людства.

Псевдопорівняльні конструкції

Псевдопорівняльні конструкції – це конструкції, які формально схожі на порівняльні конструкції, але не є такими, оскільки мають інше граматичне значення.

a) модель as ... as + неозначений займенник (any, anybody, anything) – є хибним порівнянням, вона передає не рівну, а найвищу якість завдяки наявності неозначеного займенника.

b) сполучення as ... as без займенників – втрачає свою порівняльну складову та набуває емоційного забарвлення, стає способом вираження емоції. Така модель лексично обмежена такими сполученнями, як *as many as, as much as, as long as, as high as, as low as, as recently as, as great as, as far too*.

Емоційне значення такої конструкції передається лексичними засобами.

Приклад	Переклад
Old Jolyon was as lonely <i>an old man as any</i> in London.	Старий Джоліон, мабуть, був <i>найсамотнішим</i> старим у всьому Лондоні..
<i>As early as</i> in the end of WWII they started using antibiotics.	<i>Вже</i> наприкінці Другої світової війни почали застосовувати антибіотики.
The unemployment rate reached <i>as much as</i> 15 per cent.	Рівень безробіття на той час піднявся на <i>цілих</i> 15 відсотків.

Індивідуальне словотворення

Індивідуальне словотворення є лексичною моделлю вираження емоції. В англійській мові такий засіб словотвору не є порушенням норм мови, але при перекладі ми найчастіше передаємо такі слова відповідно до норм та узусу української мови.

Приклад	Переклад
Toyota is <i>a great respecter</i> of safety and comfort.	Тойота <i>приділяє величезну увагу</i> безпеці та комфорту водія та пасажирів. .

Еліптичні конструкції

Конструкції з *if any/ anything*

Засобами емоції в англійській мові виступають також речення з еліптичними конструкціями *if any, if anything*, які можуть передавати поступку або мають експресивно-підсилювальне значення.

Функція поступки передається на українську підрядними реченнями, які починаються сполучниками *якщо й, хоча й*, або словосполученнями *у разі здійснення, при наявності* тощо. *If any* може також перекладатися умовними реченнями типу *якщо це має місце, якщо таке є*.

Експресивно-підсилювальне значення передається при перекладі словами *майже, мабуть, зовсім, взагалі*; словосполученнями *можливо*

навіть, що; в кращому випадку; в будь-якому разі. *If anything* можна також перекласти за допомогою зворотів *імовірніше, ..., ніж; як би там не було; якщо вже на те пішло*.

Приклад	Переклад
Objections to this plan, <i>if any</i> , should be reported to the committee at once.	Якщо й є заперечення проти цього плану, вони повинні бути негайно представлені комітету.
	Заперечення проти цього плану, якщо такі є, мають бути негайно подані комітету.
Very little, <i>if anything</i> , could be advanced in the defense of his policy.	Майже нічого не можна було сказати на підтримку його політики.
<i>If anything</i> it will be in their interests to follow this course.	У всякому разі в їх інтересах слідувати таким курсом.

Конструкції поступки зі сполучниками *whatever* й *however*

У таких конструкціях відсутній присудок (іноді підмет). Перекладаються вони повними складнопідрядними реченнями поступки зі сполучниками *який би не, яким би не*.

Приклад	Переклад
The British people have to submit to new taxation, <i>however high</i> .	Британцям доводиться примиритися з новими податками, хоч би якими високими вони були.

Зворот «*if* + Participle II / прикметник»

На українську мову таке сполучення перекладається складнопідрядними реченнями поступки.

	Приклад	Переклад
3	But the decision, <i>if logical</i> , requires a measure of courage.	Але це рішення, хоча воно й логічне, потребує певної мужності.
	<i>If considered</i> from this point of view, the problem takes on a new aspect.	Якщо розглядати проблему з цього погляду, то вона набуває іншого характеру.

Запитання для самоконтролю:

- 1) Які існують типи емпатичних конструкцій?
- 2) Наведіть приклади граматичних емпатичних конструкцій.
- 3) Як передається емпатичне значення граматичних емпатичних конструкцій українською мовою?
- 4) Які лексико-граматичні емпатичні конструкції ви знаєте?
- 5) Як передається емпатичне значення лексико-граматичних емпатичних конструкцій при перекладі?
- 6) Які лексичні емпатичні конструкції ви знаєте?
- 7) Як відтворюється при перекладі емпатичне значення лексичних емпатичних конструкцій?

Exercise 1. Translate the following sentences into Ukrainian paying special attention to the emphatic structures.

- 1) It is the gravitation that makes the satellites move round the earth.
- 2) It was only through treachery that the Turks had taken Antioch in 1085.
- 3) It is among the naturally occurring minerals that we find the most beautiful examples of crystals.
- 4) It is no doubt to this quality that the great popularity of this collection is due.
- 5) It is this very silence of the poet that makes the verse all the more eloquent.
- 6) It was during the reign of the same Emperor that the Bulgars, who in later days played so important a part in Byzantine history, first established themselves in the Balkans.
- 7) It was during the time when Latin was still spoken, however, that the first modifications had to be made in the alphabet.
- 8) Less general than these principles, but yet closely connected with universal modes of thought, are the various functions of words, which we call the parts of speech.
- 9) Look closely at the bare branches of a tree, on which not the palest gleam of green can be discerned. Yet, spaced along each branch are the leaf buds, safely preserved under the insulating layers.
- 10) All the extensions of human control over external nature have been due to improvement in tools. For it is mainly with the aid of tools that men can act upon and alter the material world around them.
- 11) However it is with Leonardo the painter and sculptor that this book is concerned, and though from his paintings one can guess at a massive intellect one could hardly deduce the empirical scientist and inventor.

Exercise 2. Translate the following sentences into Ukrainian paying special attention to the emphatic structures.

- 1) 'Utopia' was written in Latin about 1516, and it was not translated till 1551, some years after More's death.
- 2) It was not the classics themselves as much as the works of Italy and France above mentioned, which had so important an influence on the poets to be presently considered, particularly on Chaucer.
- 3) It was not till a century and a half had passed after the Claudian conquest that the Emperor Severus marked the final limit of the northern frontier by renovating the wall that Hadrian had erected.
- 4) It was not till impressionism turned its attention to the nature of light and especially to the colour of shadow that painters evolved a new way of seeing.

- 5) It was not until seven years had passed since the manuscripts had come into these scientists' hands that they published them with the introduction translated into English.
- 6) It was not until the end of the seventeenth century that France began to produce an art that, instead of echoing the faded glamour of Italy, reflected the lively if equally artificial life of Versailles.
- 7) Although it is impossible to be quite certain of the changes that English words are now undergoing – for in general it is not until a change is an accomplished fact that it becomes perceptible – changes which have occurred in the past throw a strong light upon changes which must be now taking place.
- 8) But, after all, it is not by means of any tricks or devices that, the remarkable effect of Milton's verse is produced: that surely is due to the genius of the author whose mind and soul were full of music and harmony.
- 9) Cotton was not introduced to Japan from China until later and wool was unknown.

Exercise 3. Translate the sentences below into Ukrainian paying special attention to the inverted word order and rendering into Ukrainian the meaning of the English emphatic structures.

- 1) Agricultural tasks succeed each other in due order because they are bound up with the seasons, and so also do the rites and ceremonies which are connected with the tasks of sowing, reaping, threshing, gardening, and fruit gathering.
- 2) Certainly a great deal of new English poetry does meet with indifference because it seems private and incomprehensible.
- 3) Materialism does not deny the reality of mind. What materialism does deny is that a thing called 'the mind' exists separate from the body.
- 4) These old manuscripts are not so easy to read as our modern books, for the reason that there are no spaces between words. The later manuscripts however, do sometimes have spaces between the words just as we have.
- 5) Only in 1733 did justice triumph when a new investigation was launched and both villains were hanged.
- 6) Maugham does, however, belong of right to that small and select company of contemporary writers whose best work, we may reasonably assume, will survive beyond their lifetime.
- 7) It is perhaps necessary to remind the reader that there is a nucleus of fact hidden among all this fictitious embroidery. Kublai Khan did send a large fleet against Japan about the time stated, which met with a fate similar to that of Spanish Armada.
- 8) Excellent though it be from a literary standpoint, this book is yet a paradox; for it gives a most unexciting (but far from boring) account of a most exciting experience.

- 9) It is not without significance, also, that this work was utilized as a basis for the libretto of a popular opera.
- 10) None of the long poems are uninteresting, and very few are insignificant or unsuccessful.
- 11) The total number of German words in English is ~~not in~~ considerable.
- 12) Nor can the author resist the temptation of bestowing on the reader tedious displays of his erudition, or of introducing foreign or obsolete words.
- 13) These novels are by no means forgotten at the present day, and might not improbably have a return of their popularity, which was at one time great.
- 14) ~~Not in~~ frequently the primary meaning of a word dies away and the derivative meaning remains.
- 15) These two volumes were savagely, but not unfairly, criticized.
- 16) To find a poet who is also a literary critic is not unusual nowadays.
- 17) Viewed from the standpoint of paleontology all this evidence is untenable.
- 18) According to idealism, however closely the mind may be connected with the body, it is nevertheless distinct and separable from the body.
- 19) However hard they may work and however much they may scrape and save, the non-possessors will remain poor, while the possessors grow rich on the fruits of their labour.

Exercise 4. Translate the sentences below into Ukrainian paying special attention to the inverted word order and rendering into Ukrainian the meaning of the English emphatic structures.

- 1) Important as were the decisions, they did not solve the problem confronting them.
- 2) Hunting by means of surprise in the case of sleeping or exhausted animals would also be practised – a means in common use with the Bushmen, who have brought it to the height of perfection. Neither is it impossible that the use of lasso, throwing-stick and snare was known.
- 3) Of great interest was the finding that this shift did occur at regular intervals.
- 4) We'll have to start very early, as early as midnight.
- 5) As late as midday on Wednesday, the president's trip to Japan was on. By evening the trip was off.
- 6) If anything, the prospects for economic reform have deteriorated further in the past few months.
- 7) If anything, observers say, the president has emerged from the political confrontation more popular than ever.
- 8) Systematic gender discrimination is a serious charge, if true, deserves to be taken seriously.

- 9) They did not present any information. Nor did they provide financial help.
- 10) We failed to estimate the variables, nor do we know how to evaluate the performance of the system.
- 11) In no department of literature was so great an advance made during this period as in prose.
- 12) Inexperienced though they were in navigation, the two men safely reached that island in a small boat.
- 13) Not only has this custom many parallels in modern times, but it can be demonstrated that it has survived in Greece since antiquity.
- 14) Only in this last work does the author show what he might have done, had he used his genius rightly.
- 15) Standing on the threshold and smiling was Ann, safe and sound.
- 16) The «forts» were not works of defence either strategic or social. Nor were they sacrificed places: they were something special. They were economic units, enclosed villages.
- 17) The basis of man's social activity is labour. It is in and through labour that man first of all enlarges his perceptions and first of all begins to use his brain to think – to form ideas and to communicate them, to develop thought and language.
- 18) The dust had hardly settled over the battlefields of the world, when newspapers began to carry reports of a sensational new discovery in the field of biblical archaeology.
- 19) The two words are not enough alike in sound to cause their confusion, nor do their written symbols look alike enough.

Exercise 5. Translate the texts below into Ukrainian paying special attention to the *elliptical constructions*.

1) A host of books have been written on the history of the various nations that go to compromise the peoples of the western hemisphere. But these works have dealt almost exclusively with the life and progress of single peoples or of limited groups of peoples. Very rarely, if at all, has anything even remotely approaching a coordinated history of the hemisphere as such been attempted.

2) This essay is based upon broadcasts I made on three Sundays early this year. Those who heard the talks will notice that there has been considerable expansion and some revision of the original material. I am more different about appearing in print, dealing with particular subject than I was about talking on the air is only because among millions of listeners there must inevitably be a large proportion of people who know far less about British American and Russian political and social ideas and aspirations than I do, whereas among the selective audience that print funds there will probably be a formidable proportion of persons who will know as

much I do, if not more. I am an expert but I hope the expert will read this essay, if only to sharpen their wits on its rough generalizations.

UNIT 4. WAYS OF RENDERING THE LEXICO-GRAMMATICAL MEANINGS AND FUNCTIONS OF THE ENGLISH INFINITIVE. Переклад інфінітиву та інфінітивних зворотів

1) Інфінітив: загальна інформація

Інфінітив – це безособова або неозначена форма дієслова, яка тільки називає дію і не виражає категорії особи, числа або способу. Відмінною особливістю форми англійського інфінітиву є частка *to*, однак в деяких випадках вона може не вживатися (так званий голий інфінітив).

Форми англійського інфінітиву

Інфінітив в англійській мові може вживатися в чотирьох особливих формах, що відповідають чотирьом видам дієслів. Інфінітиви перехідних дієслів можуть мати форми активного та пасивного стану.

	Active	Passive
Indefinite	to ask	to be asked
Continuous	to be asking	-----
Perfect	to have asked	to have been asked
Perfect Continuous	to have been asking	-----

Функції інфінітива в реченні

Інфінітив у реченні може виконувати різноманітні функції: бути підметом, додатком, частиною складеного присудка, означенням тощо.:

- *підмет (Subject)* – *To compromise appears advisable.*
- *іменна частина складеного присудка (Predicative)* – *His greatest wish was to tell her everything.*
- *частина складеного дієслівного присудка (Part of a Compound Verbal Predicate)* – *He seemed to know all about it. He must know her address. I'm happy to hear it.*
- *додаток (Object)* – *He didn't want to be left alone.*
- *означення (Attribute)* – *He gave her permission to leave.*
- *обставина (Adverbial Modifier):*
- *мети (Adverbial Modifier of Purpose)* – *I did my best to stop her.*
- *результату (Adverbial Modifier of Consequence)* – *He was old enough to be her father.*
- *способу дії (Adverbial Modifier of Manner)* – *She nervously moved her hand towards his lips as if to stop him.*

- *супутніх обставин (Adverbial Modifier of Attendant Circumstances)* – She was driven away, never to visit this neighbourhood.
- *вступні та вставні конструкції (Parenthesis)* – To tell the truth, I'm sick and tired of this nonsense.
- *інфінітивні конструкції (Infinitive Constructions):*
- *зворот «Прийменниковий інфінітивний комплекс» – «for + Noun (Pronoun) + Infinitive» (the for-to-Infinitive Construction)* – The water was too cold for the children to bathe.
- *зворот «Об'єктний відмінок з інфінітивом» (the Objective-with-the-Infinitive Construction)* – I want him to help me.
- *зворот «Називний відмінок з інфінітивом» (the Subjective Infinitive Construction)* – He is said to know Chinese very well.

2) Способи перекладу інфінітива

Переклад деяких окремих форм інфінітива може викликати труднощі, а інколи ще просто неможливо, оскільки повну відповідність в українській мові мають тільки форми *to read (Present Infinitive)* – читати и *to be read (Present Infinitive Passive)* – бути прочитаним (читаємим). Втім навіть такі форми не завжди можуть бути перекладені інфінітивом, а точні відповідності видових і часових значень складних форм інфінітива виявляються тільки в контексті. Найчастіше при перекладі інфінітиву дотримуються двох стратегій:

- 1) у перекладі зберігається неозначена форма дієслова;
- 2) неозначена форма дієслова не зберігається і з'являється необхідність граматичного або лексико-граматичного перетворення всього речення або його частини (переклад віддієслівним іменником, дієприкметником, особовою формою дієслова, стійким сполученням).

Приклад	Переклад	Спосіб перекладу інфінітива/ф-я у реченні
<i>To understand this author is not easy.</i>	Зрозуміти цього автора нелегко.	Інфінітив (підмет)
<i>He must have known the time of the train's arrival</i>	Він мав знати час прибуття поїзда.	Інфінітив (частина складеного присудка)
<i>The research supervisor is to take care of that this week.</i>	Науковий керівник повинен подбати про це цього тижня.	
<i>We are planning to finish the work today.</i>	Ми плануємо закінчити роботу сьогодні.	
<i>A number of factors have made us agree to their terms.</i>	Ціла низка факторів змусила нас погодитися з їхніми умовами.	Інфінітив (додаток)

<i>To solve</i> this problem we had to involve experts.	<i>Щоб вирішити</i> цю проблему, нам довелося залучити експертів.	Складнопідрядне речення (обставина мети)
This method is <u>good enough</u> to achieve <i>reliable results</i>	Цей метод <u>досить хорошиий</u> , щоб досягти (він міг досягти) <i>надійних результатів</i> .	Складнопідрядне речення (обставина результату)
<i>To accomplish</i> this work requires great skill.	<i>Виконання</i> цієї роботи вимагає великого вміння.	Віддієслівний іменник (підмет)
The next stage <i>will be to publish</i> the results of the research.	Наступним етапом буде <i>публікація</i> результатів дослідження.	Віддієслівний іменник (іменна частина складеного підмета)
There are at least two <i>ways to test</i> .	Існує принаймні два способи <i>тестування</i> .	Існує принаймні два очевидні способи тестування (означення)
The interest rate was raised (so as) <i>to attract</i> customers.	Відсоткову ставку було збільшено для (з метою) <i>залучення вкладників</i> .	Віддієслівний іменник (обставина мети)
They are <i>too young to make</i> such decisions.	Вони надто молоді для <i>прийняття</i> таких рішень.	Віддієслівний іменник (обставина результату)
Hydrogen and oxygen unite <i>to form</i> water.	Водень та кисень з'єднуються, <i>утворюючи</i> воду.	Дієприкметник (супутні обставини)
<i>To sum up</i> , I would like to thank you for coming.	<i>Підводячи підсумок</i> , мені хотілося б подякувати Вам за те, що Ви прийшли.	Дієприкметник (вступний член речення)
All these conditions combine <i>to make</i> the problem very complicated.	Всі ці умови поєднуються, <i>роблячи</i> цю проблему дуже складною.	Дієприкметник (обставина наслідку)
They may <i>have already replied</i> him.	Вони, мабуть, уже <i>відповіли</i> йому.	Особова форма дієслова (частина складеного дієслівного присудка)

He was the first <i>to pay attention to this peculiarity.</i>	Він перший <i>звернув</i> увагу на цю особливість.	Особова форма дієслова (означення)
The negotiators failed <i>to come to an agreement.</i>	Учасники переговорів <i>не дійшли згоди.</i>	Особова форма дієслова (додаток)
He reached the island <i>to discover</i> he had left his fishing rods.	Він дістався острова і <i>виявив</i> , що забув вудки.	Особова форма дієслова (супутні обставини)
The issue <i>to consider</i> next deals with investment policy.	Питання, яке <i>розглядатиметься</i> далі, стосується інвестиційної політики.	Особова форма дієслова у складі складнопідрядного речення (означення)
Here is the text <i>to be read</i> by us next time.	Ось текст, який ми <i>читатимемо</i> наступного разу.	
The results achieved were <i>so significant as to affect</i> the final conclusions.	Отримані результати були настільки суттєвими, що <i>вплинули</i> на остаточні висновки.	Особова форма дієслова у складі складнопідрядного речення (обставина результату)
For many years <i>to come</i>	На багато <i>наступних років (на роки вперед)</i>	Стійке сполучення (означення)
<i>To tell the truth</i> , it's a surprise for me.	<i>Правду кажучи</i> , для мене це несподіванка.	Стійке сполучення (вступні слова)

3) Інфінітивні звороти

Зворот «for + Noun (Pronoun) + Infinitive»

У такому звороті прийменник *for* + іменник у загальному відмінку або об'єктний займенник і *інфінітив* з часткою *to* становлять смислову єдність, де інфінітив передає дію, суб'єктом якої є іменник або займенник.

Найчастіше такий зворот виступає у реченні обставиною, але може також виконувати функцію підмета, прямого додатка, означення, іменної частини складеного іменного присудка або частини складеного дієслівного присудка.

Функція	Приклад	Переклад
1. Обставина результату	There isn't enough time <i>for the material to be published</i> this year.	Недостатньо часу для того, щоб <i>матеріал</i> був опублікований цього року.
2. Підмет	<i>For his thesis to be</i>	Не може бути й мови про

	<i>published this year is out of the question.</i>	те, щоб його дисертацію було опубліковано цього року.
3. Прямий додаток	<i>He asked for the documents to be sent to him by post.</i>	Він просив, щоб йому надіслали документи поштою.
4. Означення	<i>The only conclusion for him to draw was the following.</i>	Єдиний висновок, який він міг зробити, був такий
5. Іменна частина складеного іменного присудка	<i>The main problem is for this material to be published as soon as possible.</i>	Основне завдання полягає в тому, щоб цей матеріал був якнайшвидше опублікований.
6. Частина складеного дієслівного присудка	<i>It seems possible for this material to be published very soon.</i>	Цілком можливо, що цей матеріал буде дуже скоро опубліковано.

Зворот «the Objective-with-the-Infinitive Construction»

Зворот «об'єктний відмінок з інфінітивом» використовується після певних дієслів і виконує функцію складеного додатку, до якого входить іменник у загальному відмінку або об'єктний займенник і інфінітив. Інфінітив передає дію, а іменник або займенник – суб'єкта цієї дії.

e.g. I saw *him pass* the paper to the secretary. – Я бачив, як він передав документ секретареві.

Зворот «the Subjective Infinitive Construction»

Зворот «*the Subjective Infinitive Construction*» являє собою складений підмет, до якого входить іменник (займенник) і інфінітив. Інфінітив може стояти після присудка (в активному або пасивному стані) або після прикметника у складі іменного присудка.

Присудок	Приклад	Переклад
Пасивний стан	<i>He is said to live in London.</i>	Кажуть, що він мешкає в Лондоні.
Активний стан	<i>He seems to know English well.</i>	Здається, він добре знає англійську.
Прикметник у складі іменного присудка	<i>He is unlikely to come today.</i>	Малоймовірно, що він сьогодні приїде.

4) Способи перекладу інфінітивних зворотів

Переклад звороту «for + Noun (Pronoun) + Infinitive»

Такі звороти перекладаються на українську підрядними реченнями. При перекладі прийменник *for* опускається, підметом

підрядного речення буде іменник/займенник, що стоїть перед інфінітивом, а присудком – інфінітив. таким чином, інфінітив перекладається особовою формою дієслова у складі підрядного речення. Тип підрядного речення залежить від функції, яку виконує зворот у реченні. В окремих випадках, можливий переклад за допомогою інфінітиву.

Приклад	Переклад	Функція
Особова форма дієслова у складі підрядного речення		
It is quite possible <i>for this material to be published</i> very soon.	Цілком можливо, <i>що цей матеріал незабаром опублікований.</i>	Частина складеного дієслівного присудка
The water was too cold <i>for the children to bathe.</i>	Вода була надто холодна, <i>щоб діти могли купатися.</i>	Обставина результату
It is necessary <i>for the goods to be packed</i> in strong cases.	Необхідно, <i>щоб товари були запаковані</i> в міцні ящики.	Частина складеного іменного присудка
Інфінітив		
It is necessary <i>for the goods to be packed</i> in strong cases.	Необхідно <i>запакувати</i> товари в міцні ящики.	Частина складеного іменного присудка
It is easy <i>for you to say</i> that.	Вам легко <i>це казати.</i>	
This is <i>for you to decide.</i>	Це Вам <i>вирішувати.</i>	

Переклад звороту «the Objective-with-the-Infinitive Construction»

1) За відсутністю аналогічного звороту в українській мові зворот *the Objective-with-the-Infinitive Construction* передається підрядним реченням зі сполучниками «що», «щоби», «як». При перекладі іменник або займенник стає підметом, а інфінітив – присудком підрядного речення. При перекладі необхідно звернути увагу на форму дієслова-присудка та на форму самого інфінітива. *Indefinite Infinitive* перекладається дієсловом у теперішньому або минулому часі. Після дієслів *to expect, to hope* інфінітив перекладається переважно майбутнім часом.

2) Зворот *the Objective-with-the-Infinitive Construction* з інфінітивом у пасивному стані передається інфінітивом.

3) Інфінітив *to be* у складеному додатку при перекладі може випускатися, за відсутністю в українській мові дієслова-зв'язки. У такому випадку українське речення буде простим за своїм складом.

Приклад	Переклад
---------	----------

Підрядне речення	
Have you heard <i>him play</i> the piano?	Ви чули, як <i>він грає</i> на піаніно?
<i>We expect this book to appear</i> on sale very soon.	Ми очікуємо, <i>що ця книга незабаром з'явиться у продажу.</i>
Інфінітив	
The captain ordered <i>the cases to be loaded</i> .	Капітан наказав <i>завантажити ящики.</i>
Просте речення	
We considered this <i>decision to be</i> the best one.	Ми вважали це рішення найкращим.

Переклад звороту «the Subjective Infinitive Construction»/Complex Subject

1) Зворот *the Subjective Infinitive Construction* перекладається підрядним реченням. Дієслово в особовій формі перекладається неозначено-особовим реченням, що стає головним реченням, за яким йде речення зі сполучником *що*. Англійський підмет стає підметом підрядного речення, а інфінітив – присудком.

2) Речення з *the Subjective Infinitive Construction* можна перекладати простим реченням з неозначено-особовим зворотом у ролі вставного речення. Якщо присудок передається дієсловом-св'язкою з прикметниками *likely / unlikely / certain / sure* за ним, то інфінітив перекладається дієсловом у майбутньому часі.

Приклад	Переклад
Підрядне речення	
<i>They are known to have won.</i>	Відомо, <i>що вони здобули перемогу.</i>
Просте речення	
<i>Their team seems to have won.</i>	<i>Їхня команда, здається, здобула перемогу.</i>
<i>They are certain to come to London.</i>	<i>Вони, безперечно, приїдуть до Лондона.</i>

Запитання для самоконтролю:

- 1) Які форми часу та стану має англійський інфінітив?
- 2) У функції яких членів речення виступає інфінітив?
- 3) Які існують два основні способи перекладу інфінітиву?
- 4) Які методи перекладу інфінітива застосовуються, якщо неозначена форма дієслова при перекладі не зберігається?
- 5) Які існують інфінітивні звороби?
- 6) Які функції у реченні може виконувати зворот «for + Noun (Pronoun) + Infinitive»?
- 7) Які існують способи перекладу звороту «for + Noun (Pronoun) + Infinitive»?
- 8) Які існують способи перекладу звороту «the Objective-with-the-Infinitive Construction»?

9) Які існують способи перекладу звороту «the Subjective Infinitive Construction»?

Exercise 1. Translate the sentences below into Ukrainian stating the function of the Infinitive.

1) As the Suez route *was yet to be opened*, the ship *had to circumnavigate* half of the globe before reaching the Pacific Ocean.

2) Did human beings always possess the power of speech? If not, when and how did they acquire it? Are human beings the only ones *to have* it?

3) *Failure to realize* this fact has led to many extravagant claims made by some enthusiasts.

4) He was not quite prepared for the talks, *to put it mildly*.

5) Henry VIII was the first king since Henry V who *did not have to fight* a battle to win or keep his throne.

6) His acts of violence *had caused him to be bitterly hated* by the natives who surrounded him.

7) In British Isles all the lakes are of fresh water, and all bodies of water large enough *to be called lakes* are connected with the sea by means of rivers.

8) *In order to grasp the full meaning of a work of art* we need to know a great deal more about the sources of its theme and style than can be learned by the merely aesthetic approach.

9) It is to be remembered that seasonal factors *are unlikely to radically change* the situation.

10) It would seem a truism that *to be a linguist* (scientific or otherwise) one must first learn to speak many languages.

11) Madness of jealousy in Othello *causes its possessor to destroy* the woman who represents everything in the world for him.

12) Most of the population of these islands is farmers, but they do not grow enough *to feed themselves*.

13) William Beebe was a naturalist, oceanographer, ornithologist, and an executive of the New York Zoological Society. With Otis Barton, he was the first *to use* the bathysphere, a deep-sea diving device, and set a dive record in 1934 that was not broken until 1949.

14) *Suffice it to say*, the unemployment rate has substantially declined in the free economic zones.

15) People who somehow manage to remain positive about getting older live longer.

Exercise 2. Translate the sentences below into Ukrainian stating the function of the Infinitive.

1) The earliest tablets *to be discovered* were of the native wood.

2) The first business of grammar, as of every other science, is *to observe* the facts and phenomena with which it has to deal; and *to classify* and *state* them methodically.

3) The first step *to be taken* is to start negotiations.

4) The Globe playhouse was opened in 1599, and it has been thought probable that 'Julius Caesar' was the first Shakespeare play *to be presented* there.

5) The harbours of Nagasaki and Yokohama, *to mention only two*, are the most convenient.

6) The IMF experts arrived on a regular mission *to find* that their recommendations were not followed to the full extent.

7) The mural paintings *are* by no means *to be found* in all the caves inhabited during the Glacial Epoch.

8) The reader *should keep* in mind the marked distinction between the two processes.

9) The terms *to be insisted* on in the upcoming talks are as follows.

10) Their method of conquest *was to make* military roads and *to plant* along them forts garrisoned by the regular troops.

11) Then, when that cave was explored, the party *would have to move* on to another, perhaps hundreds of feet above or below, and start afresh.

12) *To ensure* a steady economic growth, all the macroeconomic parameters must be involved.

13) Too little is as yet known of the origin of the Far Eastern peoples *to enable us* to determine accurately all the racial connections of the Japanese.

14) Under a strange sky, where there was none *to render* us aid, we tossed about over the sea.

15) When the king heard that the awful dragon was outside his very gates, demanding food, he *had his servants give* the beast two sheep a day.

WAYS OF TRANSLATING INFINITIVAL COMPLEXES/CONSTRUCTIONS

Exercise 3. Translate into Ukrainian the following sentences with the infinitival for-phrases, objective- and subjective-with-the-infinitive constructions.

1) A new social protection policy *is expected to be put* into practice already this year.

2) According to recent research, one might *expect the purchasing power of the population to be gradually rising*.

3) All other indications showed death *to have taken place* slightly later than the approximate time put in the report.

4) Arrangements were also made *for large numbers of books to be made available* in that reading-room.

- 5) As regards the sound of words, we may almost be said *to speak* one language and to write another.
- 6) Bribes are thought *to have been paid* to civil servants on a regular basis.
- 7) The arrival of the technical experts is not likely *to change* the general picture of the reforms underway.
- 8) But the exceptions here are too numerous *for any rule to be stated*.
- 9) Coal has been known *to exist* in India since 1772, and is said *to have been worked* as far back as 1775.
- 10) First we thought *the small island to be uninhabited*.
- 11) He stepped aside *for me to pass*.
- 12) Great changes are expected *to take place* in the economies of these small countries in the near future.
- 13) Historians appear *to know* but little of his life.
- 14) The economic laws are known *to be universal*.
- 15) It is possible *for a word to consist* of only one sound, as when you say 'a' in 'a house'.
- 16) It is well known, for example, that with people who have often discussed some subject together a few words are enough *for them* mutually *to understand* some very complex point, which it would take many words *for them to explain* to an outsider.
- 17) Latin *was supposed to be* the only language worthy of study, and it was studied for a practical end.
- 18) Neither of the parties *can be said to have unified* or planned their actions.
- 19) Presently we saw *him emerge* from the station, cross the street and *disappear* into the building.
- 20) Suddenly the painter appeared at the door of the studio, and *made signs for the visitors to come in*.

Exercise 4. Translate into Ukrainian the following sentences with the infinitival for-phrases, objective- and subjective-with-the-infinitive constructions.

- 1) The date of the original composition of the play cannot be determined. But it is proved to have been acted at Dresden in 1626, and is commonly supposed to date back much further.
- 2) It is a carefully prepared essay which proves its author to be a man of cultivation, taste, imagination, education and refinement.
- 3) His experience of women was great enough for him to be aware that the negative often meant nothing more than the preface to the affirmative.
- 4) The French Revolution, which may be said to have begun with the Fall of the Bastille in 1789, was the outcome of centuries of oppression in

France; and the ideas of reform were in the air long before its actual outbreak.

5) The Guildhall at Exeter, said to be the oldest municipal building in the country, is well worth a visit.

6) The normal way in which culture continues is for one generation of a society to transmit its culture to the next generation.

7) For the economic growth to continue a whole set of macroeconomic measures needs to be taken.

8) The tendency was for the exchange rate to be slowly stabilized after the National bank's interventions.

9) The whole problem is so important that I would like you to go over the facts once more.

10) Their efforts have not been reported to have resulted in substantial changes.

11) There seems to be a misunderstanding as to the approaches used.

12) They established what is believed to be a solid system of relationships with trade partners.

13) This is one of the oldest roads in England, believed indeed to be prehistoric.

14) Tiw, the dark God, to meet whom was death, is supposed to have lent his name to Tuesday.

15) We know Australia to be the only continent situated in the southern hemisphere.

16) He felt himself withdraw into a bitter offended silence they perhaps interpreted as guilt.

17) Even the conservative newspaper called yesterday for the government to do more to tackle the problem.

18) The storms that were expected to hit the French capital last night were the remains of Caribbean cyclone Bonnie.

~~19) The pleasure of accompanying you was too great a temptation to resist.~~

20) There was really nothing for him to do but what he had done.

Exercise 5. Translate the text below with the Infinitive and Infinitive constructions into Ukrainian.

THIS SCIENTIST THINKS SHE HAS THE KEY TO CURB
CLIMATE CHANGE: SUPER PLANTS

Dr Joanne Chory hopes that genetic modifications to enhance plants natural carbon-fixing traits could play a key role – but knows that time is short, for her and the planet

If this were a film about humanity's last hope before climate change wiped us out, Hollywood would be accused of flagrant typecasting. That's because Dr Joanne Chory is too perfect for the role to be believable.

The esteemed scientist – who has long banged the climate drum and now leads a project that could lower the Earth’s temperature – is perhaps the world’s leading botanist and is on the cusp of something so big that it could truly change our planet.

She’s also a woman in her 60s who is fighting a disease sapping her very life. In 2004, Chory was diagnosed with Parkinson’s, which makes the timetable for success all the more tenuous.

“We’re trying to do something that’s a huge, complicated thing even though it sounds so simple,” Chory says. “Plants evolved to suck up CO₂ and they’re really good at it. And they concentrate it, which no machine can do, and they make it into useful materials, like sugar. They suck up all the CO₂, they fix it, then it goes back up into the atmosphere.”

She is now working to design plants capable of storing even more carbon dioxide in their roots. Her *Ideal Plant project* uses gene editing to do so. On a large scale, this could suck enough carbon out of the atmosphere to slow down climate change.

This concept basically splices the genes of regular crops and everyday plants like beans, corn and cotton, with a new compound that makes them absorb more carbon. Their roots then transfer it to the soil to keep it there.

UNIT 5. WAYS OF RENDERING THE LEXICO-GRAMMATICAL MEANINGS AND FUNCTIONS OF THE ENGLISH GERUND. Переклад герундія та герундіальних комплексів

1) Загальні відомості про герундій

Герундій – це неособова форма дієслова, що передає назву дії й має властивості як іменника, так і дієслова. В українській мові відповідна форма відсутня.

Герундій має форми часу та стану.

	Active	Passive
Indefinite	reading	being read
Perfect	having read	having been read

Функції герундія у реченні

У реченні герундій може виконувати такі функції:

- 1 *підмет (Subject)* – *Talking mends no holes.*
- 2 *іменна частина іменного складеного присудка (Predicative)* – *I can’t ask him for help. That would mean telling him everything about you and myself.*

3 частина дієслівного складеного присудка (*Part of a Compound Verbal Predicate*) – We intend *going to Switzerland and climbing Mount Blanc*.

4 додаток (*Object*) – She enjoyed *singing and playing* to him.

5 означення (*Attribute*) – He was born with the gift of *winning hearts*.

6 обставина (*Adverbial Modifier*):

a) мети (*Adverbial Modifier of Purpose*) – One side of the gallery was used *for dancing*.

b) поступки (*Adverbial Modifier of Concession*) – *In spite of being busy* he did all he could to help her.

c) способу дії (*Adverbial Modifier of Manner*) – She startled her father *by bursting into tears*.

d) супутніх обставин (*Adverbial Modifier of Attendant Circumstances*) – She was not brilliant, not active, but rather peaceful and statuesque *without knowing it*.

e) часу (*Adverbial Modifier of Time*) – *After saying this* he left the room.

f) умови (*Adverbial Modifier of Condition*) – She has no right to come bothering you and papa *without being invited*.

g) причини (*Adverbial Modifier of Cause*) – I dared not attend the funeral *for fear of making a fool of myself*.

7 -герундіальні звороти (*Constructions with Gerund*):

a. Do you mind *my smoking*? I object to *Mary going out* on such a windy day. I hear about *your brother's going* abroad;

b. I felt him *looking* at me. (*Objective predicative*);

c. I felt I had been *caught boasting*. (*Subjective Predicative*).

2) Переклад герундія

Спосіб перекладу визначається в основному його функцією у реченні, а також лексичним значенням слів з *-ing* та сполучністю з іншими словами. Форми герундія в різних функціях можуть перекладатися інфінітивом, дієприкметником, іменником, особовою формою дієслова-присудка в підрядному реченні, неозначено-особовими реченнями або підрядними реченнями.

Приклад	Переклад	Фунція герундія в англійському реченні
Інфінітив		
They succeeded <i>in removing</i> all the obstacles.	Їм вдалося <i>усунути</i> усі перешкоди.	Додаток
Дієприкметник		
<i>After making</i> this statement the minister	<i>Зробивши</i> цю заяву, міністр сказав, що не	Обставина часу

said he was not going to reconsider his decision.	збирається переглядати своє рішення.	
It can be done <i>by sending</i> deputations to MPs.	Це можна зробити, <i>пославши</i> делегації до членів парламенту.	Обставина образу дії
Іменник		
<i>In that time he intends to seek ways for improving cooperation with France.</i>	Зараз він має намір шукати шляхи для покращення співпраці з Францією.	Означення
<i>On arriving</i> there he wanted to send a message.	<i>Після прибуття</i> туди, він хотів надіслати повідомлення	Обставина часу
Особова форма дієслова у підрядному реченні		
This curious episode merits <i>being inserted</i> in a survey of the activities of the Security Council during that period.	Цей цікавий епізод заслуговує <i>на те, щоб його включили</i> до огляду, діяльності Ради Безпеки за цей період часу.	Додаток
Their policy is based upon the conviction that they cannot possibly win <i>without smashing</i> by military force the resistance of their enemies.	Їхня політика заснована на переконанні, що вони не можуть перемогти, <i>якщо вони не зломлять</i> військовою силою опір свого ворога.	Обставина умови
Неозначено-особове речення		
<i>There is no denying</i> that danger may be averted by this move.	<i>Не можна заперечувати</i> , що цим кроком можна уникнути небезпеки.	Герундіальний комплекс
Підрядне речення		
<i>Besides being extremely unpopular</i> this policy may lead to a complete failure of all their efforts.	<i>Не кажучи вже про те, що ця політика не користується популярністю</i> , вона може призвести до того, що всі їхні зусилля будуть марними.	Супутні обставиниств
I insist <i>on his writing</i> the letter immediately.	Я наполягаю <i>на тому, щоб він написав</i> листа відразу.	Герундіальний комплекс

3) Герундіальні звороти

Герундіальний зворот – поєднання герундія з іменником у присвійному /загальному відмінку або групою слів, які є суб'єктом дії,

вираженого герундієм. Зворот становить єдине ціле і може виступати як член речення в тих же функціях, що й герундій. Герундіальні звороти можна розділити на дві групи: залежні та незалежні.

Залежні герундіальні звороти – звороти, в яких перед герундієм (після прислівника) не зазначене слово, яке означає дійову особу чи предмет.

e.g. *In spite of being very complicated the problem has been solved.* – Незважаючи на те, що ця проблема дуже складна, її вирішили.

Незалежні герундіальні звороти – звороти, у яких між прийменником і герундієм є слово, яке виражає особу (чи предмет), яке виконує (чи сприймає, у разі пасивної форми герундія) дію, що передається герундієм. Таке слово може бути присвійним займенником або іменником у загальному або присвійному відмінку. e.g. *The accuracy of the definition depends on the terms being carefully formulated.* – Точність визначення залежить від того, наскільки ретельно сформульовані (усі) умови.

4) Способи перекладу герундіальних зворотів

Герундіальні звороти можуть перекладатися підрядним реченням у складі складнопідрядного речення або іменником

Переклад залежного герундіального звороту

При перекладі *залежного герундіального звороту* підрядним реченням підмет англійського речення як правило залишається (якщо потрібно, замінюється на відповідний займенник), а герундій стає присудком.

При цьому слід пам'ятати, що прийменник, що вводить герундіальний зворот в англійському реченні, при перекладі на українську мову стає сполучним словом, яке поєднує головне речення з підрядним. Тому в перекладі головне та підрядне речення поєднуються словами *те, що* у тому відмінку, який керується прийменником.

Приклад	Переклад
Підрядне речення	
<i>She reproached herself for having said it.</i>	Вона дорікала собі за <i>те, що</i> сказала <i>це</i> .

Переклад незалежного герундіального звороту

При перекладі *незалежного герундіального звороту* підрядним реченням займенник або іменник стає підметом, а герундій – присудком підрядного речення. Переклад герундіального звороту підрядним реченням починається з прийменника, що стоїть перед герундієм.

При перекладі *незалежних герундіальних зворотів*, де перед герундієм стоїть присвійний займенник, який перекладається особовим займенником в особовому відмінку тобто підметом.

Приклад	Переклад
Підрядне речення	
We know of <i>their</i> having been satisfied with Kelly's explanations.	Ми знаємо, що <i>вони</i> були задоволені роз'ясненнями Келлі.
There is unmistakable proof of <i>Pauling's</i> having been wrong.	Є безперечні докази <i>того, що</i> Полінг помилявся.
Іменник	
The outcome depends on <i>all the factors</i> being used together.	Результат залежить від використання всіх факторів разом.

Запитання для самоконтролю:

- 1) Які форми часу та стану має герундій?
- 2) У функції яких членів речення використовується герундій?
- 3) Чим визначається вибір способу перекладу герундію?
- 4) Які засоби перекладу герундія існують?
- 5) Які герундіальні звороти існують?
- 6) Які існують способи перекладу залежного герундіального звороту?
- 7) Які існують способи перекладу незалежного герундіального звороту?

Exercise 1. State the function of the gerund in the sentences below and translate the sentences into Ukrainian.

- 1) Thank you *for coming*.
- 2) It's no use *talking* like that to me.
- 3) He did not succeed in *taking* things easily.
- 4) There are different ways *of solving* this problem.
- 5) One can demonstrate this *by making* a very simple experiment.
- 6) Their favorite occupation has always been *reading*.
- 7) He finished *painting* the portrait of his dear mother.
- 8) There was no *mistaking* the expression on her face.
- 9) *Talking* mends no holes.
- 10) I'm fed up *with living* in the city – it's too dirty and crowded.
- 11) *Speaking* a foreign language every day is the best way of *learning* it.
- 12) *Being admired* by all, she felt proud and happy.
- 13) The boy was ashamed *of having been beaten* in class by his sister.
- 14) My *answering* in the affirmative gave him great satisfaction.
- 15) *After having* the same job for ten years, I felt I needed a change.
- 16) He is an artistic person – he is very good *at writing* poems and *composing* music.
- 17) Do you mind *meeting* different people every day? *Meeting* the same people every day, *listening* to people for many hours?

- 18) He had the most irritating habit of *joking* at the wrong moment.
- 19) I hate *reminding* people of their duties or *being reminded* of mine.
- 20) *Forgetting* may be very rapid when one has no desire to remember; *overlearning* shows that through extra effort, one can build up resistance to *forgetting*.

Exercise 2. State the function of the gerund in the sentences below and translate the sentences into Ukrainian.

- 1) But there are some other reasons for *questioning* this theory.
- 2) He liked to do things *without disturbing anyone or being disturbed*.
- 3) *In discussing* the problem they touched upon some very interesting items.
- 4) Anthropologists have been in the habit of *studying* man under three rubrics of race, language and culture.
- 5) From these examples it is easy to see that climate by itself, is capable of *influencing* culture.
- 6) A remarkably intelligent lad, who *on being spoken to*, at once consented to give all the information in his power, told me the following story of his life.
- 7) He was educated at Oxford, and devoted himself to the study of medicine, but his weak health prevented him from *becoming* a physician by profession.
- 8) Henry Mayhew was a journalist and comic dramatist born in 1812 who turned to journalism after *running away* to sea as a boy and later *serving* as a clerk in his father's law office.
- 9) As a result a new school of literature arose, which, *without being in sharp contrast with the old*, contained some distinctly new elements.
- 10) *In selecting* this spot as the site for an encampment, the Indians displayed a keen appreciation of its unsurpassed natural advantages.
- 11) It has been said that the two oldest and greatest inventions of man were the wheel and the art of *controlling* fire.
- 12) It is one of the purposes of this book to try to show some of the difficulties of the novelist in *portraying* the soul of man.
- 13) One of the conclusions is that without language there is no *understanding* among people, and without *understanding* there is no chance of their *being able* to work together.
- 14) The author shows how a language varies in *passing* from one social group to another.
- 15) The language develops slowly through a number of epochs, by *modifying* its vocabulary and grammar. It develops without *undergoing* sudden and revolutionary changes.

- 16) The Puritans were far from *being* the earliest among the English colonists of North America.
- 17) These strange-looking marks on bricks and tablets of clay or cut on rocks were known to Europeans for many years before anyone succeeded in *finding out* what they meant.
- 18) Thus, in *considering* the causes of the Second Macedonian War, it is necessary to examine not only the aggressive activities of Philip but also the current state of political feeling at Rome.
- 19) She consoled herself by *thinking* that he loved her as much as he was capable of *loving*.
- 20) The countries financial difficulties *being unsolved* undermines its economic stability.

WAYS OF TRANSLATING GERUNDIAL COMPLEXES/CONSTRUCTIONS

Exercise 3. State the syntactic functions of the Gerundial Construction in each sentence and then translate the sentences into Ukrainian.

- 1) She was very much surprised at his being so worried about the incident.
- 2) She can't bear thinking of it or speaking of it. And your saying that reminded her.
- 3) But of course someone might have gone to the table without your noticing?
- 4) It was no good of your doing things by halves.
- 5) We are concerned about the company's trading in raw materials.
- 6) He complained, "I don't like the idea of you all going off from early morning till late at night. I don't like being alone, quite frankly."
- 7) She changed the style of her dancing, her feet moved more quickly, and did not keep so strictly to the ground.
- 8) I can't bear the thought of your deserting your post when your presence is so necessary.
- 9) Tom's mother spoke with pride of her son being a sailor.
- 10) Did you ever hear of a man of sense rejecting an offer?
- 11) I can't imagine your mother approving of what you are doing.

Exercise 4. Translate into Ukrainian the following sentences with the gerundial complexes.

- 1) According to the ancient story, Tantalus was punished for a crime *by being made to suffer from thirst and hunger*, while water and fruit were seemingly within his reach.

- 2) All the evidence of past words and deeds is against *such agreement being possible*.
- 3) Conditions of the time (end of the 18th century) led to the need for quicker communication between the towns, and this naturally led also to the *literature being spread* more quickly than would have been possible before.
- 4) *In addition to being both* creative writer and critic he is also a scholar.
- 5) *More troops going* there will only make things worse.
- 6) Refusal to do this work resulted in *two men being suspended* and strike action followed.
- 7) There are many new terms, some of which are in everybody's mouth, and are used by the man in the street *without any suspicion crossing his mind* of their learned origin.
- 8) What police described as 'appalling' weather conditions prevented *the two helicopters borrowed from the Army taking part in the search*.
- 9) "I couldn't bear to *think of your having to throw away* your good money on tips".
- 10) We were astonished *by the policeman's taking down names* with such correction and sweat in a little book.
- 11) Speaking without thinking *is shooting without aiming*.
- 12) Alice laughed so much at this that she had to run back into the wood *for fear of their hearing her*.

Exercise 5. Translate into Ukrainian the following sentences with the gerundial complexes.

- 1) Alfred then took steps to prevent the Danes from ever *becoming* dangerous again.
- 2) Exeter, the ancient capital of Devonshire, is a lovely city, proud of *being* the only English town that has been lived in continuously since the time of the Romans.
- 3) He held office of the most important judge in England for four years, and might have held it longer, but that he was accused of *taking* bribes.
- 4) I am told that he has never wanted to learn Chinese as a language, that he does not speak it and has little interest in *hearing* it spoken.
- 5) If a word refers to some person or thing without *giving* a name to the person or thing referred to, the word is a pronoun.
- 6) In *estimating* these poems we should make ourselves aware of the literary situation wherein they were written.
- 7) Scientific discoveries affected intellectual life by *overthrowing* many of the old ideas respecting the world and nature.
- 8) The island is unique in *having* a sandy shore and is surrounded by an amphitheatre of low hills.

- 9) The novelist can similarly tell a story without *laying* claim to having witnessed or participated in what he narrates.
- 10) These inventions, far from *being used* for the benefit of mankind, were employed by the priests of Egypt to simulate miracles, and so, by *facilitating* a pious fraud on the faithful, to assist in the secular struggle of superstition against reason.
- 11) Those who find no intellectual pleasure in *reading* foreign languages, or perhaps even in *trying* to read them, must admit that some ability to do so is of practical value.
- 12) Jobs and living standards depend on *the industrial capacity of the nation being used* to the full.

Exercise 6. Translate the text below with the gerund and the infinitive into Ukrainian.

Alan Loy McGinnis in his book *Bringing Out the Best in People* describes some important principles or rules for helping people to perform to the best of their ability. The first rule is to expect the best from the people you lead. A true leader needs to drop the role of “watch-dog” and to display a positive attitude toward everyone who works under him or her. The second principle is to make a thorough study of the other person’s needs. Walking a mile in another person’s shoes will allow a leader to truly understand someone he or she is working with. The third rule is to establish high standards of excellence. Many people have never learned the pleasure of setting high standards and living up to them. The fourth rule is to create an environment where failure is not fatal. An effective motivator needs to know how to help people deal with their failure.

“Climbing on other people’s bandwagons” is the fifth principle that McGinnis suggests. A good leader needs to identify the beliefs and causes of the people that he or she works with. By using these good ideas, he or she can encourage them to pursue as many of these goals as possible. Employing models to encourage success is the sixth rule. Everyone loves hearing about true success stories of others to build confidence and motivation. Recognizing and applauding achievement is the seventh rule. A good leader tries to look for strengths in people and catch them “doing something right” so that he or she can compliment them.

UNIT 6. WAYS OF RENDERING THE LEXICO-GRAMMATICAL MEANINGS AND FUNCTIONS OF THE ENGLISH PARTICIPLES. Переклад Participle I / Participle II та зворотів з ними

1) Загальні відомості про англійський дієприкметник

Дієприкметник – це неособова форма дієслова, що поєднує властивості дієслова, прикметника та прислівника

Форми дієприкметника

Дієприкметник має форми часу та стану. Від перехідних дієслів утворюються дві форми дієприкметника активного стану і три форми дієприкметника пасивного стану.

Дієприкметник	Активний стан	Пасивний стан
Present	Writing	being written
Past	–	written
Perfect	having written	having been written

Неперехідні дієслова утворюють три форми дієприкметників активного стану.

Дієприкметник	Активний стан
Present	coming
Past	come
Perfect	having come

Функції дієприкметника у реченні

У реченні *Participle I* може виступати в ролі таких членів речення: іменної частини складеного іменного присудка, частини складеного дієслівного присудка, означення, обставини (образу дії, часу, причини, порівняння, супутніх обставин) та вступного члена речення.

У реченні *Participle II* може виступати в ролі таких членів речення: іменної частини складеного іменного присудка, частини складеного дієслівного присудка, означення, обставини (часу, умови, порівняння, поступки) та вступного члена речення.

Функція в реченні	Participle I	Participle II
Іменна частина складеного іменного присудка	The effect of her words was <i>terrifying</i> .	In spite of himself, Val was <i>impressed</i> .
Частина складеного дієслівного присудка	Presently other footsteps were <i>heard crossing</i> the room below.	He stood <i>surprised</i> in front of his house.
Означення	The fence <i>surrounding</i> the garden is newly painted.	He answered through the <i>locked</i> door.
Обставина		
а) образу дії	She balanced herself on the curbstone and began to walk carefully, <i>setting heel to toe, heel to toe, and counting her steps</i> .	

b) часу	<i>Having reached the classroom, she became the object of many questions.</i>	<i>When questioned Annie had implied vaguely ... that she was anxious about her brother-in-law.</i>
c) причини	<i>Having been a little in that line myself, I understood it!</i>	
d) порівняння	<i>This was said, as if thinking aloud.</i>	<i>As if torn with inner conflict and indecision, he cried.</i>
e) супутніх обставин	<i>Gwendolen was silent, again looking at her hands.</i>	
f) умови	<i>It was a dreadful thing that he now proposed, a breach of the law which, if discovered, would bring them into the police court.</i>	
g) поступки		<i>... her spirit, though crushed, was not broken.</i>
Вступний член речення	<i>Generally speaking, I don't like boys.</i>	<i>All things considered, we can hardly say that we have the means of measuring directly such changes.</i>

2) Способи перекладу англійських дієприкметників

Спосіб перекладу дієприкметників визначається в основному функцією та формою дієприкметника. Форми дієприкметника в різних функціях можуть перекладатися прикметником, особовою формою дієслова-присудка, пасивним дієприкметником, активним дієприкметником, дієприкметником, дієприслівником або дієприслівниковим зворотом, неозначеною формою дієслова, самостійним реченням чи передається лексичними засобами.

Функція в предложении	Participle I	Participle II
Означення		
Іменна частина складеного іменного присудка	<i>The whole damned day had been humiliating.</i>	<i>Весь цей клятий день був принизливим.</i>
Особова форма дієслова в підрядному реченні		
Частина складеного дієслівного присудка	<i>Presently other footsteps were heard crossing the room below.</i>	<i>Незабаром вони почули, що знизу пройшов ще хтось.</i>

Означення	He came back and stood irresolute on the steps <i>leading down to the street.</i>	Він повернувся і стояв у нерішучості на сходах, що вели на вулицю.
Обставина	... it was possible for Urquhart, <i>when making his toilet</i> , to survey with pride an original willow pattern tea service.	Еркхарт міг, поки він одягався, з гордістю милуватися чайним сервізом зі справжнім китайським малюнком.
	<i>As if torn</i> with inner conflict and indecision, he cried.	Він плакав, наче його роздирали внутрішня боротьба та сумніви.
Пасивний дієприкметник		
Частина складеного дієслівного присудка	He stood <i>surprised</i> in front of his house.	Здивований, він стояв перед будинком.
Означення	The data <i>obtained</i> are being carefully analyzed and studied.	Отримані дані ретельно аналізуються та вивчаються.
Обставина	Mr Kantwise ... shook his head <i>as though lost</i> in wonder and admiration. –	Містер Кентуайз... похитав головою, наче переповнений почуттям здивування та захоплення.
Активний дієприкметник		
Означення	We admired the stars <i>twinkling</i> in the sky.	Ми милувалися зірками, мерехтливими в небі/що мерехтіли в небі.
Дієприслівник		
Обставина	<i>Commenting</i> last night on the plan he warned the Ministry of the critical situation which might develop.	Коментуючи вчора ввечері цей план, він попередив міністерство про критичну ситуацію, яка може скластися.
Дієприслівниковий зворот		
Обставина	<i>Judging by appearance</i> , Mr Bowmore looked like a man worn by the cares of a troubled life. <i>All things considered</i> , we can hardly say that we have the means of	Судячи з зовнішності, містер Баумор був людиною змученою тягарем життя. <i>Зважаючи на все</i> , навряд чи ми можемо сказати, що маємо засоби для

	measuring directly such changes.	безпосереднього вимірювання таких змін.
Обставина	Anna ... <i>hearing his stairs</i> , ran to the foot of the steps to meet him.	Анна, <i>почувши його кроки</i> , побігла вниз сходами зустріти його.
Неозначена форма дієслова		
Вступний член речення	<i>Summing up</i> , we must point out the following issues.	<i>Якщо підсумувати</i> , то необхідно виділити такі моменти.
Самостійне речення		
Вступний член речення	<i>Summing up</i> , we must point out the following issues ...	<i>Підіб'ємо підсумки</i> : необхідно виділити такі моменти ...
Обставина	A state of emergency was declared throughout Columbia yesterday <i>putting</i> the country's 15 million people under a form of martial law.	Вчора на території Колумбії було оголошено надзвичайний стан і <i>15-ти мільйонне населення країни опинилося на військовому стані</i> .
Іменна частина складеного іменного присудка	In spite of himself, Val was <i>impressed</i> .	На Вела це <i>справило мимовільне враження</i> .
Лексичні засоби		
Означення	Tomorrow morning the 'Right to Life' campaign <i>supported</i> by nine religious peace organizations will hold a silent procession. –	Завтра вранці кампанія «Право на життя» за <i>підтримки</i> дев'яти релігійних організацій на захист миру організує мовчазну процесію.
Обставина	<i>Asked</i> to comment about the U. N. resolution <i>tabled</i> by the Afro-Asian countries, the Prime Minister replied ... –	<i>На прохання</i> прокоментувати резолюцію ООН, внесену афро-азіатськими країнами, прем'єр-міністр відповів ... –

3) Види зворотів з Participle I та Participle II

Залежні звороти з Participle I та Participle II – звороти, в яких перед дієприслівником не вжито слова, що означає дійову особу або предмет.

e.g. The idea can be pronounced true *if tested* by experience.
– Ідея може вважатися вірною, *якщо вона перевірена досвідом*.

Незалежні звороти з *Participle I* та *Participle II* – у таких зворотах перед дієприслівником є слово, що означає дійову особу або предмет.

e.g. *The room being too small, we moved into a larger one.* – Так як ця аудиторія була надто маленькою, ми перейшли до іншої.

До незалежних зворотів відносяться такі:

1) Зворот «*Complex Object+Participle*» – *In the next berth she could hear her stepmother breathing heavily. (the Objective Participial Construction);*

2) Зворот «*Complex Subject+Participle*» – *The horse was seen descending the hill. (the Subjective Participial Construction);*

3) Абсолютні конструкції з *Participle I* або *Participle II* – *The door and window of the vacant room being open, we looked in. (the Nominative Absolute Participial Construction);*

4) Зворот «Абсолютний зворот з прислівником» – *They were walking on again, with Hugh calmly drawing on his pipe. (the Prepositional Absolute Participial Construction).*

Зворот «*Complex Object+Participle*» аналогічний звороту «об'єктний відмінок з інфінітивом», виконує функцію складеного додатку, до якого входить іменник у загальному відмінку або об'єктний займенник і *Participle I* або *Participle II*.

e.g. *Then he looked out of the window and saw clouds gathering.* – Потім він виглянув з вікна і побачив, що збираються тучі.

Зворот «*Complex Subject+Participle*» аналогічний звороту «*the Subjective Infinitive Construction*» являє собою складений підмет, до якого входить іменник (займенник) і дієприкметника (в основному *Participle I*).

e.g. *Then Bathsheba's steps were heard crossing the room.* – Було чути, як Батшеба пройшла крізь кімнату.

Абсолютні конструкції з *Participle I* або *Participle II* складаються з двох елементів елементів: іменника/займенника та *Participle I/II*. Іноді першим елементом може бути *there*. Такий незалежний зворот практично виступає як самостійне речення і відокремлюється комами. До абсолютної конструкції також входить і слово, яке означає дійову особу (або предмет), воно виконує функцію підмету і за ним йде слово, що передає дію, яке на відміну від звичайного речення, передається не особовою формою дієслова, а *Participle I* або *Participle II*.

e.g. *The duty completed, he had three months' leave.* – Коли ця робота була закінчена, він отримав тримісячну відпустку.

«Абсолютний зворот з прислівником» є абсолютним дієприслівниковим зворотом, що починається з прислівника *with* і виконує у речення функцію супутніх обставин.

e.g. They were walking on again, *with Hugh calmly drawing on his pipe*. – Вони знову йшли вперед; Х'ю спокійно курив свою трубку.

4) Способи перекладу зворотів з *Participle I* та *Participle II*

Залежні звороти з *Participle I* та *Participle II* перекладаються підрядним реченням. Оскільки в таких зворотах перед *Participle I* та *Participle II* немає слова, що означає дійову особу або предмет, то при перекладі слід повторити підмет англійського речення (якщо зворот виконує функцію обставини) або вжити слово-замінник *що/який* (якщо зворот є означенням). Сполучник (за умов його відсутності перед *Participle I* або *Participle II* підбирається за контекстом.

При перекладі сполучень *if / as / when / unless + Participle II* підрядним реченням підмет може не повторюватись.

Приклад	Переклад
1. <i>When speaking</i> about the new projects the lecturer showed a map.	Коли лектор говорив про нові проекти, він показував карту.
2. A <i>barometer</i> is an instrument <i>measuring</i> atmospheric pressure.	Барометр – це прилад, що вимірює атмосферний тиск.
3. Mercury is used in barometers, <i>having a great specific gravity</i> .	Ртуть використовується в барометрах, оскільки вона має велику питому вагу.
4. <i>If desired</i> the instrument can be used repeatedly.	Якщо потрібно, цей прилад може бути використаний багаторазово.

Незалежні звороти з *Participle I* та *Participle II* перекладаються підрядними реченнями. У незалежних зворотах з перед *Participle I* та *Participle II* завжди є слово, що означає дійову особу або предмет, яке при перекладі стає підметом підрядного речення. Таким чином, в англійському реченні з дієприслівниковим зворотом у присудка (особової форми дієслова), та у неособової форми дієслова (*Participle I* або *Participle II*), є свій «підмет». При перекладі присудок англійського речення стає присудком головного речення, а *Participle I* або *Participle II* стає присудком у підрядному реченні, при цьому у кожному з цих речень є свій підмет.

При перекладі речень зі зворотом *the Objective Participial Construction* між присудком і додатком ставиться сполучник *що/щоб* (іноді *як*), підмет з присудком утворюють головне речення; додаток стає підметом, а *Participle* – присудком підрядного речення, час якого залежить від часу присудка і форми *Participle*. В окремих випадках можливий переклад дієприкметником або (після дієслів *have/get +*

Participle II) – особивою формою дієслова, безособовим реченням, інфінітивом.

Приклад	Переклад
Підрядне речення	
The governor wants <i>it done quick</i> .	Батько хоче, щоб це було зроблено швидко.
Дієприкметник	
I consider <i>myself engaged</i> to Herr Klesmer.	Я вважаю себе зарученою з паном Клесмером.
Особова форма дієслова	
I had <i>my coat altered</i> .	Я перешила пальто.
Безособове речення	
He had <i>several bottles of wine brought</i> .	Йому принесли кілька пляшок вина.
Інфінітив	
You can have <i>your clothes made</i> in Europe.	Ви можете замовити одяг в Європі.

При перекладі речення зі зворотом *the Subjective Participial Construction* присудок виноситься вперед і перетворюється в головне (зазвичай неозначено-особове) речення; підмет англійського речення стає підметом українського підрядного речення, а *Participle* – його присудком. Для з'єднання головного речення з підрядним додаються сполучники *що/щоб* і іноді *як* (слово *as*, якщо воно є в англійському реченні, не перекладається). При перекладі *Participle* дієсловом-присудком підрядного речення його час визначається з урахуванням часу присудка і форми *Participle*.

Приклад	Переклад
Then <i>Bathsheba's steps</i> were heard <i>crossing</i> the room.	Було чути, як <i>Батшеба</i> пройшла крізь кімнату.

Абсолютний зворот з Participle перекладається: підрядним реченням предложеним часу, причини, умови або супутніх обставин. *Participle* становиться присудком українського підрядного речення, час якого визначається відповідно до форми прич *Participle* і часу присудка в англійському реченні.

При перекладі таких незалежних зворотів на українську мову необхідно враховувати, що:

1) *препозитивний незалежний зворот з Participle*, тобто зворот, що стоїть перед головними членами речення, може мати значення або *часу*, або *причини*, що визначається контекстом. У функції обставини *умови* такий зворот зазвичай вживається, коли речення відноситься до майбутнього часу, і перекладається відповідним підрядним реченням, починаючи сполучниками *так як*, *коли*, *якщо*, *попри те*, *після того як*, *оскільки*, *як тільки*.

2) *постпозитивний незалежний зворот з Participle* передає додаткову інформацію до того, що передає дієслово-присудок. Постпозитивний зворот у реченні виконує функцію супутніх обставин і перекладається відповідним підрядним реченням зі сполучниками *до того ж, при цьому, хоча, якщо, коли, де тощо.. Participle* у такому випадку стає присудком підрядного речення.

Приклад	Переклад
Підрядне речення	
<i>The work done, we were paid right away.</i>	<i>Після того, як робота була зроблена, з нами відразу розраховалися.</i>
<i>There being too many applicants, the interviews were split into two days.</i>	<i>Оскільки було дуже багато претендентів, співбесіди проводилися протягом двох днів.</i>
<i>Weather permitting, the expedition will start tomorrow.</i>	<i>Якщо погода дозволить, експедиція вирушить завтра.</i>
<i>All the athletes were accommodated in the Olympic village, their coaches staying in the same blocks.</i>	<i>Усіх спортсменів розмістили в Олімпійському селі, при цьому їхні тренери перебували у тих же корпусах.</i>
Самостійне речення	
<i>He turned and went out, we, as before, following him.</i>	<i>Він обернувся і вийшов; як і раніше, ми пішли за ним.</i>
Частина сурядного речення	
<i>We stopped for a few minutes, with our guides continuing to pack the equipment.</i>	<i>Ми зупинилися на кілька хвилин, а наші провідники продовжили пакувати спорядження.</i>
Словосполучення	
<i>Other things being equal, this theory is to be preferred to the other one.</i>	<i>За інших рівних умов перевагу слід віддати саме цій теорії.</i>
Дієприслівниковий зворот	
<i>One morning he stood in front of the tank, his nose almost pressed to the glass.</i>	<i>Одного ранку він стояв перед вітриною, майже притулившись носом до скла.</i>

«Абсолютний зворот з прислівником» необхідно перекладати окремим реченням, підрядним реченням або дієприслівниковим зворотом.

Приклад	Переклад
Самостійне речення	
<i>They were walking on again, with Hugh calmly drawing on his pipe.</i>	<i>Вони знову йшли вперед; Х'ю спокійно куриє свою трубку.</i>
або за допомогою прийменника Підрядне речення	

<i>With water being cooled, the rate of reaction was low.</i>	<i>Коли (якщо) охолоджували воду, швидкість реакції була низькою.</i>
Дієприслівниковий зворот	
<i>The daughter sat quite silent and still, with her eyes fixed on the ground.</i>	<i>Дочка сиділа мовчки й нерухомо, опустивши очі у землю.</i>

Абсолютна номінативна конструкція може перекладатися підрядним реченням, самостійним реченням, дієприслівниковим зворотом або іменником з прийменником «з».

Приклад	Переклад
Підрядне речення	
<i>Breakfast being over, he went to his counting house.</i>	<i>Коли кінчили снідати, він пішов у свою контору.</i>
Самостійне речення	
<i>Manston went homeward alone, his heart being full of strange emotion.</i>	<i>Менстон вирушив додому один; душа його була переповнена дивними почуттями.</i>
Дієприслівниковий зворот	
<i>There he stood, his face turning to the south-east ... his cap in his hand.</i>	<i>Он стоял, повернувшись к юго-востоку ... с шапкой в руке.</i>
Іменник з прийменником «з»	
<i>There he stood, his face to the south-east ... holding his cap in his hand.</i>	<i>Він стояв, повернувшись на південний схід... із шапкою в руці.</i>

5) Абсолютні конструкції без Participle

Абсолютні конструкції без *Participle* – конструкція, в якій відсутній дієприкметник. Одним із компонентів такої конструкції може бути прикметник, прислівник або сполучення з прийменником. Конструкція може приєднуватися до головної частини речення без прийменника або за допомогою прийменника *with* і знаходитись як на початку, так і наприкінці речення.

Для перекладу абсолютних конструкцій без прийменника дієслівна форма має відповідати контексту.

Абсолютна конструкція без *Participle* може перекладатися самостійним реченням або дієприслівниковим зворотом.

Приклад	Переклад
Самостійне речення	
<i>I found him ready, and waiting for me, with his stick in his hand.</i>	<i>Він був готовий і чекав на мене; у руці в нього була палиця.</i>
Дієприслівниковий зворот	
<i>Sikes, with Oliver's hand still in his, softly approached the low porch, and raised the latch.</i>	<i>Сайкс, все ще не випускаючи руку Олівера, підійшов потихеньку до невисокого ганку і підняв засувку.</i>

Exercise 1. State the function of the participles in the sentences below and translate the sentences into Ukrainian.

1) A cloud of suspicion had gathered about him, and he found it best to flee the country for England, closely *followed* by eighteen chests of books.

2) A new program *agreed upon* by the two countries envisaged an interesting form of cultural cooperation.

3) *Abandoning the study of law*, Oliver Holmes graduated in medicine, *finishing his course* with a two-year study in Paris.

4) Al-Kindi's principal work on geometrical and physical optics, *based on the 'Optics' of Euclid*, was widely used in both East and West *until superseded* by the greater work of ibn-al-Haythana.

5) *As already observed* the work under consideration is not primarily linguistic in nature and does not introduce new linguistic data.

6) This letter, *having been addressed to the wrong house*, never reached my friend.

7) *Being brought to his lodging*, the surgeons examined his wound but there was no hope; that very evening he died.

8) Books are reserved for readers for two days and *if not applied for* are returned to the shelves on the morning of the third day.

9) *Broadly speaking*, the subject of this literature had been man and his passions *as influenced* by his environment and by nature.

10) Edward II was not much of a king. He was a weakling, *influenced by vicious favourites*, who practically controlled the government.

11) *If taken separately* the sentence may be rendered in quite a different sense.

12) In the 18th century *when seeking for gold and silver* many Europeans went to the newly discovered continent of America.

13) In the nineteenth century steam navigation and the railway were making it possible to transport goods in quantities hitherto *undreamed of*.

14) *When asked* why he had done so he smiled but did not say a word.

15) These manuscripts are somewhat newer than those *referred to* in the preceding paragraph.

Exercise 2. State the function of the participles in the sentences below and translate the sentences into Ukrainian.

1) The museum, beautiful and *well cared for*, has one of the best collections of Islamic manuscripts in the world.

2) The tragical History of Dr Faustus is his masterpiece, *containing as it does*, passages of poetry which even Shakespeare has not excelled.

3) The language processes apply not only to English, but to all languages. In all of them you will find words *dying out*, and words *being born*, words *being created* and old words *being put together* to form new

words, words *being taken* from other languages and words *changing* their use and meanings.

4) As the hot July morning advanced the Crusaders began to doubt whether they could hold out against the ceaseless rain of missiles. But, *surrounded as they were*, flight was impossible and surrender would mean captivity and slavery.

5) This monument is not well *placed*. *Standing as it does in the bend of Broadway*, where the tide of traffic surges about it, and *having for a background a jagged range of skyscrapers*, the monument does not show to advantage from any point of view.

6) In those days in Japan, the tea was so much a favourite pastime with the feudal lords that they could not do without it even *while occupied with military affairs*.

7) *When sent to the North* he took part in the exploration of the tundra.

8) The procedure *adopted* has so far been *applied* mostly in the field of trading agreements.

9) The actual price of labor power – the actual wages *paid* - is *influenced* by supply and demand.

10) He paints the North as he feels it, and I am sure the English Academy-goer would declare, *when looking at his pictures*, that no such scenes *as those represented* could be found under the sun.

WAYS OF TRANSLATING PARTICIPIAL COMPLEXES/CONSTRUCTIONS

Exercise 3. State the nature of the participial constructions in the sentences below and translate the sentences into Ukrainian.

1) I can't write *with you standing there*.

2) "I felt compassion for him," said Louisa, *her colour deepening*.

3) *And still with his eyes closed*, he said ...

4) He held on to the bar, *his legs wobbling under him*, Martin's arm around him and supporting him, while he thought.

5) He was watching her, *his eyes amused*.

6) *His head lowered, holding to the banister*, Andrew went upstairs.

7) *His try for a smile ignored*, Stavros turns to Harry.

8) *His voice low*, Alexander said, "He died, didn't he?"

9) *Mr Hilary being at a meeting*, the brothers had tea by themselves.

10) Mr Quest, *once again interrupted*, turned his darky-irritable eyes on him.

11) Now, *with this visit to Cardiff in prospect*, he wished her to accompany him.

12) *Several of his letters being ignored*, Martin indited an angry one which drew a reply.

13) She gritted her teeth, grabbed the rope and started walking across, *the bridge swaying with every step.*

14) She reached the lake and stood there staring at it, *the wind whipping the thin nightgown around her body.*

15) *This duty done,* we unfilled our glasses, lit our pipes, and resumed the discussion upon our state of health.

16) *The message reported,* they walked on.

17) *The session drawing towards its close,* Senator Dilworthy shook hands with his constituents and let them look at him.

18) *They having the keys,* no entrance was possible.

19) *Whole cities being razed to the ground during the war,* the building of houses was priority number one.

Exercise 4. Translate the following sentences into Ukrainian with particular attention to the equivalent-lacking syntactical complexes.

1) She stopped, *a red spot on each cheekbone.*

2) He stood, *his hands behind him.*

3) Chance was silent, *his eyes intent on Silvertip.*

4) Treleaven stood by the radio panel, *his fingers on the clock.*

5) And, *cigar in mouth,* old Jolyon said: "Play me some Chopin."

6) Archie sat on a stool by the hearth, *his back against the fireplace.*

7) He sat down, *his face serious and intent,* and his fingers began to race across the keyboard.

8) *With so much at stake,* he did not want to appear inhospitable.

9) It was Dr Dornbergen, *his hands inevitably busy with his pipe.*

10) Patterson, *his habit of politeness back in place,* inquired, "Do you want to take questions as we go, Alex, or leave them to the end."

Exercise 5. State the nature of the participial constructions in the sentences below and translate the sentences into Ukrainian.

1) The contents of the treaty have been recently published, it being no longer necessary to keep them secret.

2) Tony was staring at him, his eyes uncomprehending.

3) Gun violence continued to plague Chicago, with eight people killed, including a 9-year-old boy, and at least 19 other people wounded so far this weekend, police said Sunday.

4) Just as I got there a Negro switchman, lantern in hand, happened by.

5) He was lying motionless on his back again with his eyes staring up at the ceiling like a doll's.

6) With unemployment now a crisis issue in many areas, the Labor movement is stepping up its 'right to work' campaign.

7) At that time Latin was the language of professional intercourse in Western Europe, the vernaculars being regarded as only fit for the baser purposes of life, and for the conversation of the unlearned.

8) China was then divided into several kingdoms, each trying to gain the upper hand.

9) Archie sat on a stool by the hearth, his back against the fireplace.

10) Many more of the most precious pictures having had to be moved from the East part of the Museum to the air-conditioned rooms on the West wing, it has been possible to bring up again into the rooms adjoining the dome a considerable number of Italian Renaissance pictures.

11) My station was in that part of the house which was appropriated for the reception of books, it being my duty to perform the functions of librarian as well as secretary.

12) Salmon, deer, roots and berries are the principal food of natives, these being dried for storage.

13) We sped northward with the high Rocky Mountains peaks far off to the West.

14) These tribes supported themselves by hunting, elk being obviously the most valuable game: it provided meat, skin, bones.

15) Three quarters of England was last night blanketed by fog and conditions were among the worst of the winter, with ice adding to driver's difficulties.

16) Hunting being forbidden there, these little islands are a paradise for geese, ducks and snipe.

17) They walked without hats for long hours in the Gardens attached to their house, books in their hands, a fox-terrier at their heels, never saying a word and smoking all the time.

18) The crops being watered by rain and not by irrigation, the plots soon became exhausted. Thereupon the land seeming unlimited, they were (the people) allowed to return to bush, and fresh plots cleared, till eventually, all the easily accessible land having been thus used up, the whole village was shifted to a new site at the centre of a fresh tract of virgin soil.

19) With his impeachment trial over, the US President has found himself more easily able to involve himself in foreign policy.

20) Japanese diplomats said their government's approach is that the lead in opening up new markets should come from industry and commerce, with banks following.

Exercise 6. Translate the text below with the Participles and the Participial Constructions into Ukrainian.

BENEDICT ALLEN ALLIES DEFEND RESCUED EXPLORER
AGAINST BACKLASH

Friends of the explorer Benedict Allen, who has been rescued in Papua New Guinea (PNG), have defended him against criticism that taking a solo trip without tracking devices was self-indulgent.

Having built a broadcast and writing career on nine previous near-death experiences, Allen was picked up by helicopter from a remote airstrip on Friday after missing a planned flight home last weekend.

Some on social media have questioned whether his disappearance was a publicity stunt. But of allies Allen, who is believed to have contracted malaria, suggest he is annoyed by the worldwide interest in his latest jungle scrape.

Before missing, one of his last communications with the outside world was a knowing reference to the famous last words of the explorer Lawrence Oates. “I may be some time (don’t try to rescue me, please – where I’m going in PNG, you won’t ever find me),” Allen tweeted.

His agent Jo Sarsby insisted it was “utterly not true” to suggest news of Allen’s plight had been spread for PR purposes. She told *the Guardian* she had raised the alarm with the media this week after being told by Allen’s wife, Lenka, that he was missing.

UNIT 7. RENDERING THE MEANING OF VERBS WITH A COMPLEX SEMANTIC STRUCTURE. Переклад дієслів зі складною семантичною структурою

Поняття адвербіальності

У процесі перекладу постійно доводиться вдаватися до граматичних та лексичних трансформацій.

Особливу групу слів, які потребують трансформацій у перекладі, представляють слова, що мають різний обсяг значення в англійській та українських мовах. У цю групу входить безліч найрізноманітніших слів: інтернаціональні слова, деякі дієслова сприйняття, відчуття й розумової діяльності та так звані адвербіальні дієслова.

Адвербіальність – здатність деяких дієслів різних семантичних класів мати у своєму значенні ознаки обставинної характеристики дії, які, залежно від ступеня семантичної закріпленості додаткової семи у структурі значення дієслова, можуть або виявлятися в тексті при кожному слововжитку, або не виявлятися зовсім у деяких видах лінгвістичного оточення. Тенденція до економії мовних засобів обумовлює можливість поєднання в структурі одного значення слова двох значень: дії та її характеристики.

Таким чином, *адвербіальне дієслово* – дієслівне слово, що має ускладнену структуру значення, яка включає в себе головну дієслівну

сему (сьому дії) і одну або кілька периферійних сем адвербіальної характеристики дії (сема характеру цієї дії). Англійські адвербіальні дієслова є «двосемними», тобто поєднують в собі дві смислові одиниці. Такі дієслова все частіше вживаються в сучасній англійській мові.

До адвербіальних дієслів за своїм значенням входять як дієслова руху, так й дієслова життєдіяльності, зміни стану, сприйняття, комунікації, спрямування, споживання, пізнання, творення, статичні, контактні, соціальної взаємодії; дієслова, що позначають емоції, природні явища та префіксальні дієслова.

Префіксальні дієслова

1) дієслова з префіксом *mis* – зі значенням «робити щось невірною, неправильно, незаконно, погано»: *to misappropriate* – незаконно привласнити, *to misuse* – неправильно використовувати, *to misdirect* – неправильно спрямовувати;

2) дієслова з префіксом *under* – зі значенням «робити щось недостатньою мірою»: *to underproduce* – випускати продукцію в недостатній кількості, *to understock* – забезпечувати недостатньою кількістю товарів;

3) дієслова з префіксом *out* – зі значенням «перевершити за ознакою, позначеному основою дієслова»: *to outnumber* – перевищувати чисельністю, *to outvote* – мати перевагу голосів;

4) дієслова з префіксом *over* – зі значенням «посилення, перевищення, ширшого охоплення ознаки, позначеної дієслівною основою»: *to overtax* – обтяжувати надмірними податками, *to overtask* – перевантажувати роботою;

5) дієслова з префіксами *ante* –, *post* – зі значенням відповідно «віднесення дії до більш раннього чи пізнього терміну»: *to antedate* – датувати більш раннім числом, *to postdate* – датувати пізнішим терміном.

Безпрефіксальні дієслова

1) дієслова, у яких дія чи стан поєднується з кількісним ознакою: *to approximate* – приблизно рівнятися, *to total* – загалом скласти, *to frequent* – часто відвідувати;

2) група дієслів руху: *to sneak* – рухатись обережно, *to jerk* – рухатись ривками, *to rumble* – рухатись з гуркотом;

3) дієслова звукової характеристики дії: *to patter* – говорити скоромовкою, *to chatter* – говорити швидко і безперервно, *to chant* – говорити монотонно;

4) дієслова, що відносяться до різних сфер людського життя та діяльності:

- a) дієслова бачення та ставлення до будь-кого., манери щось робити: *to frown* – дивитися хмурачись, *to squint* – дивитися скося, *to grin* – дивитися з ухмилкою;
- b) дієслова, що характеризують стан людини: *to gasp* – важко дихати, *to pant* – дихати часто і важко;
- c) дієслова, що характеризують суспільно-політичні та інші дії та явища: *to mushroom* – стрімко зростати (про будинки), *to jump* – стрімко зростати (про ціни).

Переклад адвербіальних дієслів

Передача адвербіальних дієслів у перекладі є типовою лексико-граматичною проблемою. При перекладі дієслів, у значенні яких є також значення супутніх обставин образу дії, нерідко доводиться вдаватися до словосполучень «загального» чи «родового» дієслова з обставинними і додатковими елементами, тобто, до окремого виразу певної дії та супутніх їй характеристик (ознак). Англійські дієслова, які набувають адвербіального значення переходу з одного стану в інший в поєднанні іменника з прийменником або без нього, зазвичай перекладаються дієсловом, що виражає дію, і обставинним словом, що виражає образ дії, або двома дієсловами.

Приклад	Переклад
1. She <i>whirled and glared</i> at him.	Вона різко <i>обернулася</i> і <i>злобно подивилася</i> на нього.
2. A single cab <i>was splashing</i> its way towards them.	До них наближався <i>по калюжах, розбризкуючи бруд</i> , самотній кеб.
3. The child <i>cried itself to sleep</i> .	Дитина <i>плакала</i> доки, нарешті, <i>не заснула</i> .

Запитання для самоконтролю:

- 1) З боку перекладу, до якої групи лексичних одиниць відносяться адвербіальні дієслова?
- 2) Що таке категорія адвербіальності?
- 3) Як можна пояснити ускладненість семантики адвербіальних дієслів?
- 4) Що таке адвербіальне дієслово?
- 5) Наведіть приклади класифікації адвербіальних дієслів за семантичними класами на підставі значення основного дієслівного компонента.
- 6) Які існують основні способи передачі адвербіальних дієслів у перекладі?

Exercise 1. Translate the following sentences into Ukrainian actualizing all the elements of the semantic structure of the verbs in italics.

- 1) “You can’t catch me. You can’t catch me,” he *singsonged*.
- 2) “I’m glad you’re leaving,” she *sarled at* him.

- 3) A moth *thudded* into the parchment lampshade and *blundered* round, trying to escape.
- 4) Although he *frequented* the great houses of the city, his own quarters were modest.
- 5) And, I suppose, if I've been *dethroned* I must at some stage have been *enthroned*!
- 6) As irrational as it sounds, many companies hire new workers and then turn around and *slash* their payrolls.
- 7) As the civil war intensified and the Communist armies neared Canton, prices for food and other necessities *skyrocketed*.
- 8) At a sound in the street she *peered out* through drawn curtains.
- 9) Being a member *entitles* you to discounts on tickets.
- 10) Claudia was *railroaded* into selling her late husband's land.
- 11) Currently such research is obliged to have only one aim – *unhooking* existing addicts.
- 12) Early mapmakers often *underestimated* the earth's circumference.
- 13) He *babbled* on and on about how he was ruining me.
- 14) Having stopped the car, feeling pleasantly lost, he *peered* through the half-dark.

Exercise 2. Translate the following sentences into Ukrainian actualizing all the elements of the semantic structure of the verbs in italics.

- 1) He *beamed* at the watch, for he could contemplate even inanimate objects with that cordiality which was especially his own.
- 2) How would you *categorize* your relationship with your parents? 18. I sat in my pew and heard him *prate* on for at least an hour and a half.
- 3) I *skimmed* the newspaper but didn't see any report on the demonstration.
- 4) I *toddled* through the gate and made for the tree because it was studded all over with soft dark fruit.
- 5) If she'd been *sneaking* out at night to meet Gabriel, Veronica could have heard her – and seen them.
- 6) If we look closely at Professor Thomson's argument, we see that his conclusion is *invalidated* by a number of factual errors.
- 7) In these mountains the animal population *outnumbers* the human by three to one.
- 8) Mim will have to be *dragged kicking and screaming into the 21st century*.
- 9) Napoleon threatened to *starve the country into submission*.
- 10) One rainy afternoon Wade *moped* about the sitting-room, occasionally going to the window and flattening his nose on the dripping pane.
- 11) Only nurses, maids, daughters, and an occasional grandchild *glimpsed* her in her decline.

- 12) Prior to 1982, unemployment among architects *mirrored* national trends.
- 13) Remember the hair-raising tales of the wheels of our industry *grinding* to a halt?
- 14) Ross was charged with *misapplying* public money.
- 15) A man firing looked at him and *mouthed* something Stephen could not hear.
- 16) There was fluid in my lungs, *rattling* and *wheezing* at every breath.

Exercise 3. Translate the text below into Ukrainian.

‘I GAMBLED OUR HOUSE AWAY WITHOUT TELLING MY
PARTNER’

Five years ago, Michelle Singlehurst decided not to tell her partner their house sale had gone through – she had her own ideas about how to spend the money.

It was the culmination of months of lies to cover up what had become a devastating gambling addiction.

It had started innocuously with playing the lottery online, because it was easier than filling out a slip, then a few flutters on scratch cards. Michelle, aged 53, had always found games calming – she had consoles including a Nintendo Wii and a GameCube when she was younger.

When she discovered betting games online she was easily hooked.

At the time she was under a lot of stress, as she says her mother was being neglected in her care home.

Like the computer games had been, gambling became an escape. She was particularly attracted to bingo games, which offered bonuses.

Before Michelle knew it, she was gambling in every spare moment between working and looking after her elderly mother and young daughter. She sleeps alone because she wakes up at the slightest noise, so a lot of the gambling happened at night – she would stay up until two or three in the morning.

At the beginning she got excited when she won, but she quickly started to feel quite numb. "I would say it almost became like a sleeping pill," says Michelle. "In the morning I would wake up and I wouldn't have the foggiest idea whether I had still got money in my account or it had all gone. It was quite horrible because you have to log back in to see." Then, having logged in, she would just automatically carry on.

Michelle opened accounts with nine different companies. Many of them gave her VIP status, which comes with special perks and free gifts. She was invited to sports events and given vouchers to spend on shopping, as well as gambling. "A message would pop up on your account offering more money to gamble with. Looking back, I just feel like I had my eyes shut."

Michelle worked as an independent financial adviser, earning up to £25,000 a year. She sees the irony in that now.

When she had gambled all she had in the bank, she took out a loan without telling her partner, Chris, and borrowed tens of thousands from friends, saying it was for tax bills.

She has now stopped gambling but says she's not the person she was. "It's about the turmoil and the way it changed you more than the money - even the house. It's about the harm to oneself and others. I recovered from a gambling disorder, yes, but not from the chaos left behind."

UNIT 8. RENDERING THE MEANING OF SYNTACTICAL COMPLEXES WITH A CAUSATIVE MEANING. Перевод каузативных конструкций

1) Визначення каузативності. Види каузативних конструкцій

Традиційно під *каузативністю* розуміється спонукання особи/об'єкта до дії чи зміни стану. Категорія каузативності в англійській мові знаходить вираження в аналітичних конструкціях з дієсловами *make, get, have, let* та у конструкціях, утворених каузативними дієсловами. Каузативні дієслова можуть виражати спонукання до дії, припущення чи заборону дії, і навіть перехід із одного стану в інший.

Каузативна конструкція – три- чи чотирикомпонентне словосполучення з наказової семантикою, що утворює складний додаток. Каузативна конструкція складається з таких елементів: дієслово-присудок, додаток (іменник або займенник) і третій елемент, що зазвичай іменується «об'єктним предикативним членом». Третій компонент каузативної конструкції може бути різним, залежно від виражених у конструкції відносин. Їм може бути інфінітив, Participle (I або II), герундій або іменник.

Залежно від семантики дієслова-присудка такі конструкції можна розділити на дві групи:

- 1) конструкції з каузативним дієсловом;
- 2) конструкції з некаузативним дієсловом.

2) Конструкції з каузативним дієсловом

У конструкціях з каузативним дієсловом першим елементом служить перехідне дієслово з вираженою каузативністю (*force, make, cause, lead, compel, allow, permit, enable, get, have*). Такі конструкції можна розділити на дві групи:

- 1) «*перехідне дієслово з каузативною семантикою (force, make, cause, ...) + іменне словосполучення + інфінітив*»;

2) «дієслово *have/get* + іменне словосполучення + інфінітив». Дієслово *get* зберігає певні лексико-семантичні характеристики, що відрізняють його від інших граматичних каузативів. До них відносять «сему подолання труднощів» та швидкий перехід від одного стану до іншого. Конструкції з дієсловами *have/get*, що виражають дещо менший ступінь каузативності, ніж власне каузативні дієслова.

Усередині цієї групи розрізняються дві підгрупи:

1) Конструкція, в якій останнім елементом є інфінітив: «*have/get* + іменне словосполучення + інфінітив». Іменне словосполучення передає особу чи предмет, куди направлено дію, а інфінітив – саме дію. Особливістю конструкції з інфінітивом є значення подолання труднощів при досягненні результату, опір з боку того, на що спрямована дія каузату.

2) Конструкція, в якій останнім елементом є Participle I або II: «дієслово *have/get* + іменне словосполучення + Participle I/II». В ній спонукання до дії виражено менш чітко, а особа, що є виконавцем, не виражена взагалі. У конструкції з Participle I під впливом каузатора об'єкт набуває нового стану або пацієнс виконує дію, позначену Participle. Каузативне значення конструкції вступає у взаємодію з модальними значеннями можливості, бажаності, волитивності, рекомендації, невпевненості. Конструкція з Participle II описує ситуацію, у якій каузатор переводить об'єкт у новий стан, виражений Participle II. Особливістю даної конструкції є реалізація досить широкого спектра модальних значень: волитивність, необхідність, можливість, бажаність, рекомендація, невпевненість, припущення, нереальність.

Конструкція з некаузативним дієсловом

Конструкція з некаузативним дієсловом - це чотиричленна каузативна конструкція, першим елементом якої є некаузативне дієслово. Схематично її можна уявити так: «дієслово + іменне словосполучення + *into / out of* + герундій / іменник». У цій конструкції четвертий елемент передає ціль, а перший – дію, за допомогою чого вдається досягти її здійснення. У даній конструкції некаузативне дієслово набуває каузативного значення у поєднанні з прийменниками *into* і *out of*.

Приклад	Переклад
1. Конструкції з каузативним дієсловом	
The mere thought now <i>caused a damp perspiration to form</i> on his hands and face.	Від однієї думки про це його обличчя й руки покрилися холодним потом.
We must <i>get more students to take part</i> in the conference.	Ми маємо залучити більше студентів до участі у конференції.
They <i>have themselves</i> at least partly to	Вони деякою мірою <i>повинні</i>

<i>blame</i> for their troubles.	звинувачувати себе у своїх бідах.
He <i>had his son educated</i> in Oxford.	Він <i>направив свого сина навчатися</i> до Оксфордського університету.
Factories <i>burn electric lights and have their machinery running</i> day and night.	Заводи <i>споживають електроенергію, за допомогою якої їх машини працюють</i> цілодобово.
2. Конструкції с некаузативним дієсловом	
They <i>frightened the shop-owner into accepting</i> their conditions.	Залякуванням та погрозами вони змусили власника магазину погодитись на їхні умови.

3) Переклад каузативних конструкцій

Переклад конструкцій з каузативним дієсловом

Каузативна конструкція «*перехідне дієслово з каузативною семантикою (force, make, cause, ...)* + іменне словосполучення + *інфінітив*» може перекладатися: аналогічною каузативною конструкцією, частиною складнопідрядного речення або простим реченням, де іменна група у складі каузативної конструкції стає підметом, а інфінітив – перекладається невизначеною формою дієслова, каузативне дієслово перекладається як «змушений».

Приклад	Переклад
Аналогічна каузативна конструкція	
Government troops <i>have forced the rebels to surrender</i> .	Урядові війська змусили повстанців <i>капітулювати</i> .
Частина складнопідрядного речення	
This cold medicine <i>makes me fall asleep</i> .	Прийом цих ліків від застуди <i>призводить до того, що я засинаю</i> .
Просте речення	
This infection <i>forces the patient to spend</i> months in bed.	Внаслідок такої інфекції хворий змушений місяцями <i>перебувати у ліжку</i> .

Каузативна конструкція «*дієслово have/get + іменне словосполучення + інфінітив*» перекладається:

- а) частиною складнопідрядного речення, де дієслова *have/get* перекладаються як *домогтися, зробити, змусити тощо*, а іменна група та інфінітив утворюють суб'єктно-предикатну пару, причому присудок має форму умовного способу;
- б) пристим реченням.

Приклад	Переклад
Частина складнопідрядного речення	
We must <i>get more students to read</i> the paper.	Ми маємо домогтися того, щоб <i>більше студентів прочитали</i> цю

	статтю.
Просте речення	
<i>Have him return it at once.</i>	<i>Примусь його повернути це негайно.</i>

Конкретне значення та переклад каузативної конструкції «дієслово *have / get* + іменне словосполучення + *Participle I/II*» значною мірою залежить від контексту. Конструкція може перекладатися: перехідним дієсловом, утвореним від *Participle I/II*, поєднанням дієслова *бути, мати, отримувати* і іменної групи з прикметником або частиною складнопідрядного речення.

Приклад	Переклад
Перехідне дієслово від <i>Participle I/II</i>	
<i>You must get this identified immediately.</i>	Ви повинні негайно <i>встановити це</i> .
Дієслово <i>бути, мати, отримувати</i> + іменна група з прикметником	
<i>Here we will have some errors occurring.</i>	Тут ми <i>матимемо деякі помилки</i> .
Частина складнопідрядного речення	
<i>We must treat this as a national emergency issue and must get this decision reversed.</i>	Ми повинні розглядати це як питання надзвичайної важливості для країни і маємо <i>домогтися того, щоб це рішення було докорінно змінено</i> .

Переклад конструкції з некаузативним дієсловом

В українській мові немає адекватних граматичних засобів для перекладу конструкції з некаузативним дієсловом «дієслово + іменне словосполучення + *into / out of* + *герундій / іменник*» і її переклад становить певні труднощі. Тому в кожному окремому випадку каузативність передається лексичним шляхом.

Приклад	Переклад
<i>They said they were talked into the robbery by the fourth man.</i>	Вони заявили, що їх <i>вмовила скоїти крадіжку</i> четверта людина.
<i>These men bought their way into the government.</i>	Ці люди <i>попали в уряд</i> шляхом підкупу.
<i>Don't think you can blackmail me into doing that.</i>	Не думай, що <i>шантажем ти зможеш змусити мене це зробити</i> .

Питання для самоконтролю:

- 1) Що означає категорія каузативності в англійській мові?
- 2) Що можуть висловлювати каузативні дієслова англійською?
- 3) Із яких елементів складається каузативна конструкція?
- 4) Які види каузативних конструкцій існують?

- 5) Які існують види каузативних конструкцій із каузативним дієсловом?
- 6) Яке значення має каузативна конструкція «дієслово *have/get* + іменне словосполучення + *інфінітив*»?
- 7) Яке значення має каузативна конструкція «дієслово *have/get* + іменне словосполучення + *Participle I*»?
- 8) Яке значення має каузативна конструкція «дієслово *have/get* + іменне словосполучення + *Participle II*»?
- 9) Які є види каузативних конструкцій з некаузативним дієсловом?
- 10) Які існують способи перекладу каузативних конструкцій з каузативним дієсловом?
- 11) Які існують способи перекладу каузативних конструкцій «дієслово *have/get* + іменне словосполучення + *інфінітив*»?
- 12) Які існують способи перекладу каузативних конструкцій «дієслово *have / get* + іменне словосполучення + *Participle I/II*»?
- 13) Які існують методи перекладу каузативних конструкцій з некаузативним дієсловом?

Exercise 1. State how the meaning of the causative structures in the following sentences should be rendered into Ukrainian. Explain your choice of the translation method.

- 1) The law will *compel employers to provide* health insurance.
- 2) The loss of money *forced her to sell* her house.
- 3) The negative publicity has already *led many to believe* that Tompkins is guilty.
- 4) The things she said *make me wonder* if she is in some kind of trouble.
- 5) There are plans to enlarge the runway to *enable jumbo jets to land*.
- 6) Thieves had tied him up and *forced him to lie* on the floor.
- 7) This information will *enable the supplier to propose* a solution which matches your requirements.
- 8) US companies are trapped by their own drive for quick and highly publicized profits, *forcing them into a bonus system* that has made management itself too expensive.
- 9) You can't *make someone stop* smoking. They have to want to do it.
- 10) Recent innovations with computer aided design *enable us to produce* magazines which are more creative, efficient and cost effective.
- 11) Several factors *led us to choose* Austria for our study.
- 12) The candidate's integrity and strength *led the voters to support* him.

Exercise 2. State how the meaning of the causative structures in the following sentences should be rendered into Ukrainian. Explain your choice of the translation method.

- 1) Here we *will have some errors occurring*.

- 2) He's always *got the stereo playing* full blast.
- 3) I couldn't *get the engine to start*.
- 4) I need to *get the washing machine fixed*.
- 5) I tried to *get Teresa to come out* tonight, but she was too busy.
- 6) I will not *have only myself to blame* for this absurd blunder.
- 7) I *won't have you walking* home all by yourself.
- 8) It is difficult *to have this message transmitted*. 1
- 9) It is necessary *to have the personnel to be aware of* the danger involved in operating such a device. 1
- 10) Mullins *had his nose broken* in a fight.
- 11) She *had me doing* all kinds of jobs for her.
- 12) We *got the lawn mower working* again eventually.
- 13) We must *get this work finished* on time.
- 14) Within minutes he *had the whole audience laughing and clapping*.
- 15) I can't *get him to realize* that in this case the game is not worth the candle.

Exercise 3. State how the meaning of the non-causative verb used in the typical causative complex in the following sentences should be rendered into Ukrainian. Explain your choice of the translation method.

- 1) Dixon *waved him to silence*.
- 2) She *smiled a welcome*.
- 3) But she *shrugged off her momentary annoyance*.
- 4) She would serve tea and delicious sandwiches and leisurely *gossip the hours away*.
- 5) A man *could gamble himself to poverty* and still be a gentleman, but a professional gambler could never be anything but an outcast.
- 6) She stepped to the ground and *smiled her thanks* to John Wilkes.
- 7) I'm going to *drink myself to death*.
- 8) The Swanns had departed on holiday. She *had waved them off*.
- 9) At home somebody *would be laughed out of such childish conduct*.
- 10) She revenged herself by *screaming the place down* and by telling the neighbours what a brute he was.

Exercise 4. State how the meaning of the non-causative verb used in the typical causative complex in the following sentences should be rendered into Ukrainian. Explain your choice of the translation method.

- 1) He *frightened this man Ridvers into agreeing* to pay the claim for damages.
- 2) 'Who on earth' – Inigo began, but was immediately *kicked into silence*.
- 3) The unfortunate boy had not only been *cheated of the love* he thought he had won but also of his high hopes of honour and glory on the field of battle.

- 4) He would not, he told himself, *be goaded into losing control*.
- 5) I felt somewhat *discouraged into silence*.
- 6) Well, if you're going to *bully me into being logical and consistent*, I should suggest that their love is of a different kind.
- 7) He confided to Susanne his ambition *to marry his daughter into the aristocracy*.
- 8) No suitable opportunity offering, he *was dragooned by family and friends into an assistant-professorship* at Harvard.
- 9) She was more interested in hearing about Kay Kay's life than in revealing to Kay Kay anything about her own life, and she *drew out Kay Kay*, who loved talking about herself, *into hilarious stories* of her marital failures.
- 10) It was Richard III who went over to George's camp and *talked George into alliance* again.
- 11) Frankly speaking, Mrs. Ackroyd was dipsomaniac. She *succeeded in drinking herself into her grave* four years after her marriage.
- 12) Lady Ch. knew the origin of Sir Robert's wealth and *tried to blackmail him into giving away a state secret*.
- 13) In a famous fable the Fox *flattered the Crow into singing a nice little song*.
- 14) The townspeople know that O'Brien has once *bought his way out of the electric chair*, so they have every reason to question the jury's objectivity this time.

Exercise 5. Translate the text below into Ukrainian.

NORTH RHINE-WESTPHALIA'S BEST TRAILS

Germany's most populous state and home to some of its fastest-paced cities, North Rhine-Westphalia has a reputation as an entirely modern urban centre. But venture outside its metropolitan hubs and you'll find this region is owed a reappraisal. Enveloping the cities of Düsseldorf and Cologne is a staggering expanse of verdant countryside, and secreted amongst the hills and fields are some of Europe's finest but relatively little-known walking and cycling trails.

It only takes a short trip out of the state's major cities to discover lesser-trodden paths. Nearly 40,000 miles of well-maintained walking trails and cycling paths snake their way across North-Rhine Westphalia, taking hikers and cyclists past the rolling fields of these German lowlands. Much of the land here is used for agriculture and vast swathes of it are covered in forest, while scattered in between are idyllic half-timbered villages and intriguing industrial monuments.

It isn't just the views that make the area a draw; the trails are as easy to navigate and well-kept as you'd expect they would be in Germany. Among the infrastructure designed to make life easier for those exploring

the region's great outdoors are certified 'quality hosts': bed and breakfast owners who offer a service that includes drying rooms for muddy boots and wet clothes, as well as homemade packed lunches and baggage transport.

Meanwhile, increasing numbers of bike stations have e-bikes for hire, and will charge batteries for free, or exchange empty batteries for full ones. Overnight visitors are well catered for across North Rhine-Westphalia's 8,700-mile-long cycle network, with more than 600 bed and bike accommodation options, often offering free bike parking, cycle repairs and carbohydrate-rich breakfasts.

With the nuts and bolts taken care of, all that's left for visitors to this pretty pocket of Germany to do is hit the road and enjoy the adventure.

UNIT 9. RENDERING THE CONTEXTUAL MEANINGS OF THE DEFINITE AND INDEFINITE ARTICLES.

Артикль та його перекладацькі відповідники в українській мові

1) Функції артикля в англійській мові

Артикль – це службова частина мови, що вживається з іменниками, вказує на їх визначеність або невизначеність та допомагає відрізнити їх від дієслів, прикметників та інших частин мови. В українській мові не існує відповідників цієї службової частки, тому артикль можна сприймати як невід'ємна частина іменника, якій притаманні такі функції:

- 1) Морфологічна – формальний показник іменника як частини мови.
- 2) Синтаксична:
 - a) маркер лівої межі групи іменника (*the beautiful dark blue dress*);
 - b) анафорична (*I have bought a car. It is big.*);
- c) Корелятивна (*The woman was playing the piano was tall and beautiful.*).
- 3) Семантична – засіб виділення смислового центру висловлювання.

Функції неозначеного артикля:

- 1) Ідентифікуюча – відсутність повної ідентифікації (*I saw a cat.*)
- 2) Класифікуюча – відносить денотат іменника до класу подібних предметів (*He is a student.*)
- 3) Дистрибутивна – кількісна (*An apple a day keeps doctor away.*)
- 4) Узагальнююче-генеративна – один предмет розглядається як представник цілого класу предметів (*A cat is not so vigilant as a dog.*)
- 5) Стилїстична – виділення яскравої чи вагомої характеристики референта (*It was a new Magda.*)
- б) Інтродуктивна – (*Once upon a time there lived a king.*)

Функції означеного артикля:

- 1) Ідентифікуюча (повна ідентифікація):
 - a) повторна номінація предмета (I saw a house. *The house* was old.);
 - b) наявність у контексті обмежувального визначення (This is *the dress I bought yesterday.*);
 - c) позначення єдиних у своєму роді предметів (You can't see *the moon* from here.);
 - d) ситуація спілкування (Look at *the boy!*).
- 2) Генеративна – референція до дійсності поза текстом (He plays *the piano*)

2) Способи відтворення значень англійського артикля

Найчастіше артикль під час перекладу випускається. Однак деякі значення артикля в англійській мові вимагають відтворення при перекладі, зокрема коли артикль використовується як засіб виділення смислового центру висловлювання.

Неозначений артикль

У більшості випадків неозначений артикль, який виконує лише граматичну функцію, не перекладається. Коли ж він має певне додаткове смислове навантаження, то перекладається так:

Спосіб перекладу	Приклад	Переклад
Числівником <i>один</i> (перед іменником, що означає одиницю виміру)	I have found <i>a fellow-student</i> who agreed to help me.	Я знайшов <i>одного однокурсника</i> , який погодився допомогти мені .
Неозначеними займенниками <i>якийсь, якийсь-то</i>	<i>A Mr Brown</i> has left a message for you.	Вам залишив повідомлення <i>якийсь містер Браун</i> .
Вказівним займенником <i>той, такий</i>	This is <i>an approach</i> not everybody will agree to.	<i>Це такий підхід</i> , з яким не всі погодяться.
Словами та словосполученнями <i>новий, ще один, такий як</i>	Your son might be <i>an Einstein!</i>	Можливо, твій син – <i>новий Ейнштейн!</i>
Вказівним займенником <i>цей, ця, це</i>	Here was <i>a man</i> who could do anything, was the message she read there.	<i>Ця людина</i> здатна на все – ось що вона прочитала у його погляді.
Заперечна частка <i>ні</i>	He hadn't <i>a penny</i> .	У нього не було <i>ні пенні</i> .
Відносним прикметником <i>цілий</i> , Займенником <i>весь</i>	... (his) day's work was the equivalent to <i>a week's work</i> of the	... за день він встигав зробити стільки, скільки робив <i>якийсь</i>

	average successful writer.	модний письменник за <i>весь тиждень</i> .
Присвійним займенником або іменником (за контекстом)	He didn't go home immediately, and under the tree, where he kept his vigils, he looked up at <i>a window</i> and murmured.	Він не пішов одразу додому, а подався до знайомого дерева, став на звичне місце під її <i>вікном</i> і щось прошепотів.
Відносним прикметником <i>справжній</i> (за контекстом)	It is sweet to feel that you are really and truly <i>a woman</i> .	Приємно почуватися <i>справжньою жінкою</i> .
Прислівником (за контекстом)	There is <i>a great difference</i> .	Це <i>дуже різні речі</i> .
Емфатичними конструкціями прикметником (за контекстом)	He was not to remain <i>a sailor</i> .	Ну він же не буде <i>звичайним собі (лише) матросом</i> .

Означений артикль

Означений артикль, який має лексичне значення в реченні, може перекладатися на українську мову різними способами:

Спосіб перекладу	Приклад	Переклад
Вказівним займенником <i>цей (ця, це, ці)</i>	<i>The thought</i> was fire in him.	<i>Від цієї думки</i> в нього все палало, наче від вогню.
Вказівним займенником <i>такий (тот, та, то, те), той самий, (саме той, саме та), такий самий</i>	<i>The fellow</i> behind us in the crowd was talking again.	<i>Той самий хлопець</i> із натовпі позаду нас знову заговорив.
Присвійним займенником <i>її, їхній, свій (своя, своє, свої)</i>	Mr. Brown sneered at the 'literary' person they had discovered in <i>the family</i> .	Містер Браун поміявся над «писакою», який з'явився в <i>їхній сім'ї</i> .
Ідентифікуючим займенником <i>весь, вся, все / цілий</i>	<i>The romance and beauty</i> , and high vigour of the books were coming true.	<i>Вся романтика і краса</i> , всі високі пориви, про які він читав у книгах, виявились <i>правдою</i> .
Відносним займенником <i>який (яка, яке, які)</i>	She didn't know <i>the actual fire</i> of love.	Она не знала, <i>якое оно, настоящеє</i> <i>пламя</i> <i>любви</i> .

Неозначеним займенником <i>якийсь</i> (<i>якась, якась</i>)	For <i>the moment</i> the great gulf that separated them then was bridged.	На <i>якусь мить</i> через величезну прірву, що розділяла їх, був перекинутий міст.
Ідентифікуючим атрибутивним займенником <i>сам, сам по собі, інший / інша</i>	... which was new to him, for of <i>the women</i> he had known – that was the only way he thought.	... що було для нього новим, бо про усіх жінок, яких він знав, він думав лише так.
Прикметником або прислівником (за контекстом)	Martin Eden did not go out to hunt for a job in <i>the morning</i> .	<i>Наступного ранку</i> Мартін Іден не пішов шукати роботу.
Часткою (за контекстом)	<i>The next afternoon</i> , accompanied by Arthur, she arrived in the Morses carriage.	<i>Наступного ж дня</i> у супроводі Артура вона приїхала до нього в кареті Морзов.

Запитання для самоконтролю:

Які функції виконує артикль в англійській мові?

Які функції виконує неозначений артикль?

Які існують способи передачі значення англійського неозначеного артикля при перекладі на українську?

Які існують контекстуально-обумовлені способи передачі значення англійського неозначеного артикля при перекладі на українську?

Які функції виконує означений артикль?

Які існують способи передачі значення англійського означеного артикля при перекладі на українську?

Які існують контекстуально-обумовлені способи передачі значення англійського означеного артикля при перекладі на українську?

Exercise 1. Identify the definite or indefinite articles in the following sentences whose meanings should be rendered in translation. Translate the sentences into Ukrainian.

- 1) A new team was formed to develop the project.
- 2) The new team was accommodated in the University Inn.
- 3) The few objections I have are not aimed at ruining the project.
- 4) I'm waiting here for a Dr Fisher to get the papers.
- 5) She is a kind of person you never know what to expect.
- 6) The report now seems to be more solid than the one presented in the previous board meeting.
- 7) Miss Trotwood came on the Friday when David was born.
- 8) This is a most serious matter, and it needs to be treated with care.
- 9) Many women in the U.S., now in the professions, would be unable to work without illegal immigrants' domestic help.

10) The danger of forest fires is the greater the more carelessly people act when camping.

11) Under the circumstances, a courier is the only safe way to send them a message.

12) 'She is inviting Jackson'. 'Is he the one?'

13) To get to the cafe I had to make my way through a labyrinth of narrow alleys leading far into the ghetto.

14) What his sister has seen in the man was beyond him.

15) England is grey industrial cities – Leeds and Bradford, Newcastle and Birmingham – that's the England that counts.

16) The only sensible solution in this area is a peace which would withdraw military troops.

17) They have an interest in exaggerations.

Exercise 2. Identify the definite or indefinite articles in the following sentences whose meanings should be rendered in translation. Translate the sentences into Ukrainian.

1) When Mendeleev was constructing the table, it was obvious that several gaps should be left in order to have the succeeding elements fall into their proper groups.

2) There was a time when the government leaders were well aware of this.

3) I became aware that a phase in our life had ended.

4) An acquaintance suggested that he should go into business and the idea seems to have appealed to him.

5) One does not just communicate, one communicates something to someone. And the something communicated is not the words used in the communication but whatever those words represent.

6) His grandfather married a Rotschild, and there have been financial and family links between the two banking clans ever since.

7) In the Egypt of the Pharaohs a woman was forbidden to bear further children if her firstborn son bled to death from a minor wound.

8) Can I then say that the America I saw has put cleanliness first at the expense of taste?

9) One is the America of Abraham Lincoln; the other is the America of Theodore Roosevelt and the modern superpatriots.

10) Our family name – on my oath, this is true – was Einstein. No relation to the Einstein but don't you think that's funny? The one name that's apt to survive the next twenty centuries wasn't good enough for my family.

11) 'So Marie Hopeman is dead.' – 'Yes', I said. 'She's dead'. – 'It's always the best who go,' – he murmured. 'We'll never see a Marie Hopeman again.' – 'No, sir. We won't see a Marie Hopeman again.'

12) 'I don't pretend to be a great painter,' he said, 'I'm not a Michael Angelo, no, but I have something, I sell.'

13) Who is she? – She is a Mrs Erlynn.

14) A woman was loudly complaining of a pain in her back.

15) What is your objection to the hour? I think the hour is an admirable hour.

16) From 1836 until his death in 1870 Dickens continued to be in general estimation the English story-teller.

17) His Pecksniff could never have worked the wickedness of which he had just heard, but any other Pecksniff could; and the Pecksniff who could do that, could do anything.

18) This was a Guernica, a Coventry, a Lidice perpetrated in part by a British ship in the service of the Americans.

19) He still wore knee breeches, and dark cotton stockings on his nether limbs, but they were not the breeches. The coat was wide-skirted, and in that respect like the coat, but, oh, how different.

20) Father was practicing his violin and I was sitting in an armchair reading, when some inconsequential programme was suddenly interrupted and a voice said that an announcement of the outmost importance was about to be made.

Exercise 3. Translate the text below into Ukrainian identifying the definite or indefinite articles that meanings should be rendered in translation.

MALE PRIDE AND FEMALE PREJUDICE

When there are three women for every two men graduating from college, whom will the third woman marry?

This is not an academic question. Women, who were a minority on campuses a quarter-century ago, today make up 57 percent of undergraduates. So more women, especially black and Hispanic women, will be in a position to get better-paying, more prestigious jobs than their husbands, which makes for a tricky variation of "Pride and Prejudice."

It's still a universal truth, as Jane Austen wrote, that a man with a fortune has good marriage prospects. It's not so universal for a woman with a fortune, because pride makes some men determined to be the chief breadwinner.

A woman's earning power, while hardly the first thing that men look for, has become a bigger draw, as shown in surveys of college students over the decades. In 1996, for the first time, college men rated a potential mate's financial prospects as more important than her skills as a cook or a housekeeper.

In the National Survey of Families and Households conducted during the early 1990's, the average single man under 35 said he was quite willing to marry someone earning much more than he did. He wasn't as interested

in marrying someone making much less than he did, and he was especially reluctant to marry a woman who was unlikely to hold a steady job.

Those findings jibe with what I've seen. I can't think of any friend who refused to date a woman because she made more money than he did.

The women surveyed were less willing to marry down – marry someone with much lower earnings or less education – than the men were to marry up. And, in line with Jane Austen, the women were also more determined to marry up than the men were.

You may think that women's attitudes are changing as they get more college degrees and financial independence. A woman who's an executive can afford to marry a struggling musician. But that doesn't necessarily mean she wants to. And once they're married, women with higher incomes seem less tolerant of their husbands' shortcomings.

It's understandable that women with good paychecks have higher standards for their partners, since their superior intelligence, education and income give them what Buss calls high "mate value".

That means that, on average, college-educated women and high-school-educated men will have a harder time finding partners as long as educators keep ignoring the gender gap that starts long before college. Advocates for women have been so effective politically that high schools and colleges are still focusing on supposed discrimination against women: the shortage of women in science classes and on sports teams rather than the shortage of men, period. You could think of this as a victory for women's rights, but many of the victors will end up celebrating alone.

UNIT 10. ATTRIBUTIVE GROUPS AND ASYNDETTIC SUBSTANTIVAL CLUSTERS. Переклад препозитивних атрибутивних словосполучень

1) Види атрибутивних словосполучень

В англійській мові існує два види означень: *препозитивні* та *постпозитивні*.

Препозитивне означення ставиться перед іменниками чи іншими означуваними словами. Означуване слово – те, яке є головним по відношенню до означення (*greenhouse effect: effect* – це означуване слово, *greenhouse* – це означення).

Найбільшого поширення в англійській мові набули препозитивні означення.

Постпозитивним або правим означенням називають означення, що знаходиться після означуваного ним іменника: *movie released* (*movie* – означуване слово, *released* – означення).

Препозитивне означення в реченні може бути виражене:

1. Прикметником:

You missed *great* victory of our football team! – Ти пропусти велику перемогу нашої футбольної команди!

2. Дієприкметником:

- If you get up early you can see the *rising sun*. – Якщо ви встанеш раніше, ти зможеш побачити сонце, що сходить.
- The discussed question is very important. – Питання, яке ми обговорили, дуже важливе

3. Займенником:

This is *her* cat. – Це її кіт.

4. Числівником:

The *first* day in school. – Перший день у школі.

5. Іменником в загальному відмінку:

Usually, *stone* walls defend cities in Middle Ages. – Зазвичай, кам'яні стіни захищали міста в Середньовіччя.

6. Іменником в присвійному відмінку:

Jack's hat. – Капелюх Джека.

2) Структура та види препозитивних атрибутивних словосполучень

Основою багатоконпонентних препозитивних конструкцій є декілька слів (напр., іменників), які йдуть один за одним без додавання артиклів або прийменників. У складі словосполучень можуть бути числівники, прикметники, *V-ing*, *V-ed*. Обмежувати такі словосполучення як справа, так і зліва можуть артиклі, прийменники, дієслова в особовій формі, інфінітив.

Вони можуть бути простими, двокомпонентними (A+N, N+N, G+N, PI+N, PII+N), або складними, багатоконпонентними (N+N+N, A+A+N, A+PI+N, N+G+N, Adv+PII+N тощо).

Основним словом в таких словосполученнях завжди є останнє, а всі слова попереду є означеннями. Зміна порядку компонентів, призводить до зміни значення словосполучення. Порівняйте:

club discussion – диспут, що проводиться в клубі

discussion club – дискусійний клуб

Особливості препозитивних атрибутивних словосполучень

1) якщо першим членом словосполучення є прикметник, то він, як правило, є значенням до останнього основного компоненту конструкції:

e.g. *Automatic frequency control* was necessary for the operation. – *Автоматичне управління частотою* було необхідно для роботи.

2) компоненти атрибутивного словосполучення, які є означеннями, не вживаються у множині:

e.g. The bipolar transistor is a *two-junction* semiconductor device. – Біполярний транзистор – це *двоперехідний* напівпровідниковий прилад.

3) У межах атрибутивної конструкції можуть бути словосполучення, що відносяться тільки до одного іменника, що йде за ними:

e.g. High gain | low noise transistor is preferable in this case. – Низькошумовий транзистор з високим коефіцієнтом посилення кращий у цьому випадку.

4) бути означенням до останнього компоненту можуть однорідні члени зі сполучниками *and* або *or*, що ускладнює визначення меж конструкції.

e.g. A large voltage and power gain was achieved from the device. – На приладі був отриман великий коефіцієнт посилення напруги та потужності.

3) Структурні особливості препозитивних атрибутивних конструкцій

При перекладі багатоконпонентних препозитивних означень необхідно диференціювати:

- 1) підпорядковані словосполучення;
- 2) складні слова;
- 3) однорідні означення.

У підпорядкованому словосполученні між його компонентами існує семантико-синтаксична залежність, а компоненти словосполучення визначають іменник як одна семантична одиниця:

a **good will** mission
місія доброї волі

Підпорядкування може бути подвійним: словосполучення може мати відношення до іменника, який також є препозитивним означенням:

a good will mission **tour** account
звіт про поїздку з місією доброї волі

Складне слово визначає іменник, до якого воно відноситься, як одна семантико-синтаксична одиниця:

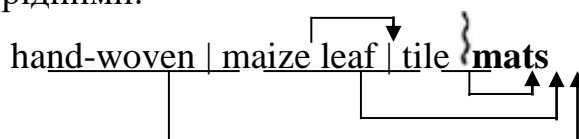
a **crystal clear** answer
чітка відповідь

Однорідні означення не залежать одне від одного. Вони називають поняття, близькі за своєю сутністю. Кожне з них підпорядковується семантично й синтаксично безпосередньо означуваному іменнику:

a real family **friend**

справжній друг родини

Підпорядковані словосполучення й слова (складні та прості) можуть бути однорідними:

циновки прямокутної форми, сплетені вручну з листя кукурудзи

Іноді компонентний склад препозитивного означення допускає двояку інтерпретацію:

- 1) *a new government organisation*
 - a) підпорядковане словосполучення – *установа, створена новим урядом*
 - b) однорідні означення – *нова урядова установа*
- 2) *a light green coat*
 - a) складне слово – *світло-зелене пальто*
 - b) однорідні означення – *легке пальто зеленого кольору*
- 3) *thin gloved hands*
 - a) словосполучення з однорідними членами – *тонкі руки в рукавичках*
 - b) словосполучення зі складеним словом (thin-gloved) – *руки в тонких рукавичках*

4) Переклад препозитивних атрибутивних словосполучень

Всі компоненти препозитивних конструкцій за винятком останнього слова є означеннями. Залежно від зміста препозитивні компоненти можуть перекладатися:

- 1) прикметником;
- 2) іменником у родовому відмінку справа наліво;
- 3) іменником із прийменником;
- 4) перестановкою членів атрибутивної групи;
- 5) описовим способом.

Приклад	Переклад
Прикметником	
a space age	космічна епоха
district attorney	окружний прокурор
Іменником у родовому відмінку справа наліво	
New York resident	мешканець Нью-Йорка
university student	студент університету
Іменником із прийменником	
freedom fighter	борець за свободу
cover girl	дівчина з обкладинки
Перестановкою членів атрибутивної групи	
«Rose Tattoo» (п'єса)	«Татуїрована троянда»

<i>Т. Уільямса)</i>	
Описовим способом	
beached fish	викинута на берег риба
no-win situation	ситуація, в якій жодна сторона не здатна перемогти

Послідовність перекладу препозитивних атрибутивних словосполучень:

- 1) Знайдіть межі атрибутивної групи.
There has already been much discussion in press about **the US News and World Report Best Midwestern Medical Colleges Top Ten List** published last week.
- 2) Перекладіть головне слово – означуваний іменник.
У нашому прикладі це «**List**» – «*список*».
- 3) Проаналізуйте смислові зв'язки між окремими означеннями всередині словосполучення та виокреміть смислові групи. Хід аналізу: від початка словосполучення – до кінця.
the US News and World Report | Best Midwestern | Medical Colleges | Top Ten | List
- 4) Перекладіть виокремлені словосполучення.
US News and World Report– журнал «ЮС Ньюс енд Уорлд Ріпорт»
Best Midwestern– найкращі на Середньому Заході
Medical Colleges– медичні коледжі
Top Ten– перша десятка
- 5) Виявіть смислові зв'язки між виокремленими словосполученнями у зворотній послідовності – від кінця (означуваного слова) – до початку.
Список – першої десятки – медичних коледжів – найкращих на Середньому Заході – складений журналом «ЮС Ньюс енд Уорлд Ріпорт»
- 6) За потреби можливе додаткове редакторське виправлення, наприклад, зміна порядку означень. У наведеному прикладі доцільна перестановка між третьою та четвертою смисловими групами.

5) Фразові поєднання

В англійській мові до складу атрибутивного фразового поєднання можуть входити будь-які частини мови. Для полегшення сприйняття при читанні члени групи, як правило, поєднуються дефісом або пишуться в лапках:

his hm-answer

they had an on-and-off affair

Іноді атрибутивним поєднанням може бути ціле закінчене речення. У суспільно-політичних текстах такі атрибутивні групи стилістично більш-менш нейтральні і можуть перекладатися

прийменниковими або інфінітивними зворотами, а також підрядними реченнями

У художній літературі словосполучення такого типу нерідко мають експресією, яка може передаватися окремим реченням в лапках, що вводиться словами *немов, ніби* тощо.

e.g. There is a sort of *Oh-what-a-wicked-world-this-is-and-how-I-wish-I-could-do-something-to-make-it-better-and-nobler-expression* about Montmorency. – На мордочці у Монморенсі ніби було написано: «О, який жажливий цей світ, і як би мені хотілося зробити щось, щоб він став кращим і благороднішим!»

Питання для самоконтролю:

- 1) Які види визначень існують в англійській мові?
- 2) Якими частинами мови може бути виражене препозитивне означення?
- 3) Які частини мови можуть входити до складу багатокomпонентних препозитивних конструкцій?
- 4) Яких видів бувають препозитивні атрибутивні конструкції?
- 5) Які семантичні та структурні особливості мають препозитивні атрибутивні конструкції?
- 6) У чому відмінність підрядних словосполучень від складних слів та однорідних означень?
- 7) Які існують прийоми перекладу препозитивних атрибутивних конструкцій?
- 10) Яка послідовність дій під час перекладу препозитивних атрибутивних конструкцій?
- 11) Який вплив надає стилістична спрямованість тексту оригіналу переклад фразових поєднань?

Exercise 1. Point out the possible meanings of the following attributive groups and translate them into Ukrainian.

- 1) Good Neighbor policy; 2) the nation's highest homicide rate; 3) Bank Credit Regulation Committee; 4) bread-line old age pensions; 5) European Petroleum Equipment Manufacturers Federation; 6) Harwell atomic Energy Research Center; 7) junior hospital staff; 8) London County Council general purpose committee member; 9) Nobel Peace Prize Winners; 10) Nobel Peace Prize Winners; 11) the lame duck policy; 12) United Nations World Trade and Development Conference; 13) the UN Security Council meeting agenda; 14) short term interbank money market rate.

Exercise 2. Identify the attributive groups in the following sentences and suggest how their meanings should be rendered into Ukrainian.

- 1) The 87 billions of dollars in profits, grabbed during the five war years by the corporations constitute just so much blood money.
- 2) Paris underground and bus transport services were stopped today by a 24-hour warning strike called by the C.G.T. (French T.U.C.) with the support of other unions.
- 3) The American Labor Party Political Action Committee Election Campaign Planning Board launched a new fund-raising drive.
- 4) Franklin Roosevelt, the Depression-era USA president, once said the Dominican Republic could become the breadbasket of the Caribbean.
- 5) Sushi chefs yesterday claimed that a European Union health and safety directive would ruin the quality of their food.
- 6) He has already had two kidney transplants: one from his sister, who made a live donation, and another from a deceased donor. Neither procedure worked, and so he is back on the kidney transplant waiting list.
- 7) The article rightly concludes that Europe needs more flexible labour-market laws and more crossborder banking mergers.
- 8) In giving him a crushing parliamentary majority, voters are handing him an exceptionally strong mandate for a tax-cutting, welfare tightening, business-friendly programme.
- 9) Some of the challenges facing the hospitals are tied to problems cascading through the state's beleaguered health care system since the storm and power grid crisis.
- 10) The U.S. Citizenship Act of 2021, formally introduced by a dozen Democratic lawmakers in the House and Senate, amounts to a lengthy wish list for pro-immigration activists and a down payment on Mr. Biden's campaign promise to provide a path to citizenship for 11 million undocumented immigrants.
- 11) Over the past seven months, ServiceNow has implemented some mental wellness strategies in a remote working environment and agrees on the importance of work-life balance when working from home.
- 12) The talks have been announced at a time of growing tension, as Iran has increased its use of advanced centrifuges, begun making small quantities of uranium metal (essential for building warheads) and threatened to expel inspectors from the International Atomic Energy Agency next week.

Exercise 3. Explain the meanings of the multi-member attributive groups and translate the following sentences into Ukrainian.

- 1) There is no *one-size-fits-all* way to reduce stress.
- 2) This region provides a splendid setting for *an away-from-it-all holiday* for all the family.
- 3) He was a *say-what-you-want-and-go manager*.
- 4) 'The episode threw me into *a what-is-the-world-coming-to mood*, a state I am increasingly prone to these days.

- 5) And Melanie, with a fierce *'love-me-love-my-dog'* look on her face, made converse with astounded hostesses.
- 6) He had been drinking and wore the arrogant *looking-for-a-fight expression* that she knew from experience meant trouble.
- 7) It wasn't a goony *I'm-just-a-fan-in-love smile* anymore, if it ever had been.
- 8) Like most shy men he greatly admired airy, vivacious, *always-at-ease girls*.
- 9) I know where Aystin is, I've got a map,' she said, and now she was giving him a *stupid-big-brother look* that he liked even better than her *wide-eyed-Miss-Prim gaze*.
- 10) He had simply carried that part of his old life over into this job, but he hadn't thought of Jonny as the boss, in spite of his booming stage-voice and his *chin-thrust-forward, I-know-exactly-what-I'm-doing manner*, until now
- 11) Many a citizen fed up with the loud and prolonged bickering between the Republicans and the Democrats, began thinking *plague-on-both-your-houses thoughts*.
- 12) He was being the boss again, using the *it's-my-money-now-do-as-you're-told voice*.

Exercise 4. Translate the text below into Ukrainian.

ZARA LARSSON: 'THE MORE HATE I GOT, THE LOUDER I BECAME'

While some artists are keen to cultivate the perfect video call mise en-scene ("Oh, these coffee table art books? Love them!"), or tap up their stylist for designer loungewear, the Swedish pop star Zara Larsson doesn't have time for that. Literally. "I didn't know this interview was going to be on Zoom!" she apologizes as she enters the chat five minutes late. It is 11am in Stockholm and Larsson is not camera-ready. However, rather than insisting we talk via her assumed communication medium – the humble telephone – she finds a comfy spot on her boyfriend's sofa, scrapes back her unstyled hair and tightens the belt on her navy-blue dressing gown. "This is what I look like 90% of the time now anyway," she shrugs.

Larsson has been back in Stockholm since last March, after scrambling to put the finishing touches to her second album, *Poster Girl*, in LA. A 12-track collection of attitude-heavy, disco-tinged coming-of-age bangers featuring both the gonzo Atlanta rapper Young Thug and renowned Swedish production maestro Max Martin, the album deals with "kind of knowing what I want but at the same time definitely not", AKA life as a 23-year-old.

It is the follow-up to 2017's *So Good*, a debut that bottled Larsson's sit-up-and-pay-attention innate pop star energy into zeitgeist-riding bangers that recalled early Rihanna, both in terms of sound and effortless attitude. Buoyed by the success of her sun-kissed smash *Lush Life*, which spent

more than a year in the UK chart, and the 90s house throwback Never Forget You, it is the second most-streamed debut by a female artist ever on Spotify and recently went platinum in the US. Two of its spin-off collaborations – Girls Like with Tinie and the UK chart-topper Symphony with Clean Bandit – have helped earn Larsson four Brit award nominations.

UNIT 11. CONVERSION. Конверсія

1) Поняття конверсії

Конверсія – спосіб словотворення, за яким від однієї частини мови утвориться інша без яких-небудь змін у зовнішній формі слова, якщо мати на увазі початкові словоформи, наприклад, інфінітив дієслова або загальний відмінок іменника в однині..

Вона характерна для англійської мови в силу її аналітичного ладу. Завдяки цьому способу словотворення мова знаходить морфологічну свободу, так як одне і те ж слово може вживатися в ролі різних частин мови, а значить, і виступати в різній синтаксичній функції (тобто бути різними членами речення).

Конверсія є морфолого-синтаксичним способом словотворення. Вживання слова в новій синтаксичній функції супроводжується не тільки його використанням у відповідній синтаксичній позиції, а й новими морфологічними показниками, які властиві класу слів, функції яких вони переймають.

They are taping the programme.

The programme has been taped.

They'll tape the programme.

Однак і цим не вичерпується характеристика конверсії, оскільки при конверсії мають місце семантичні процеси. Зокрема, як правило, обсяг значень вихідного слова, більше значень похідного слова

Вихідне слово	Похідне слово
elbow (n)	elbow (v)
1) лікоть	1) штовхати ліктем
2) крутий вигін (дороги, річки)	
3) коліно, вигін труби (тех.)	

Основні різновиди конверсії:

- вербалізація (утворення дієслів);
- субстантивація (утворення іменників);
- ад'єктивація (утворення прикметників);
- адвербалізація (утворення прислівників).

Вербалізація

1. Модель N → V (Іменник – Дієслово) — найпоширеніший та найпродуктивніший різновид конверсії в сучасній англійській мові. Шляхом конверсії від іменників утворено багато дієслів:

honeymoon (n) – медовий місяць

honeymoon (v) – проводити медовий місяць

bag (n) – мішок

bag (v) – складати у мішок

Вербалізація за моделлю N → V може здійснюватися не тільки від окремих іменників, а й від словосполучень:

a blue pencil (синій олівець) – *to blue-pencil* (робити позначки синім олівцем)

Дієслово, утворене від іменника, набуває значення:

- 1) здійснювати дію за допомогою того, що позначається іменником (*to hammer* – бити молотком; *to rifle* – стріляти з гвинтівки; *to eye* – розглядати; *to shoulder* – штовхати/зачіпати плечем, проштовхуватися).
- 2) виконувати дію, характерну для того, що позначено вихідним іменником (*to father* – батьківське піклування) або діяти як тварина, звана вихідним іменником (*to dog* – слідувати по п'ятах, вистежувати; *to fox* – хитрувати).
- 3) забезпечувати тим, що позначено вихідним іменником (*fish* – *to fish* – ловити рибу) або, навпаки, позбавлятися того, що позначено вихідним іменником (*skin* – *to skin* – здирати шкіру / шкуру).
- 4) перебувати або переміщатися в місце, позначене вихідним іменником (*to garage* – ставити автомобіль в гараж; *to pocket* – класти в кишеню).
- 5) проводити відрізок часу, названий іменником (*to winter* – зимувати; *to weekend* – проводити вихідні дні).

Іноді від одного і того ж іменника утворюється по конверсії кілька дієслів з різними значеннями. Наприклад, дієслово *to tail* може означати:

- 1) відрубувати хвіст;
- 2) прилаштувати хвіст;
- 3) тягнутися довгою низкою;
- 4) йти слідом;
- 5) завершувати процесію.

Іноді утворені від одного іменника дієслова мають прямо протилежне значення:

to dust 1) витирати пил; 2) запиляти; *to stone* 1) забити камінням на смерть; 2) мостити каменем; 3) виймати кісточки (із фруктів).

В українській мові прями відповідники у формі одного дієслова можуть бути відсутні, що свідчить про те, що англійській конверсії

N→V властива свобода семантичних відносин. Фактично при конверсії N→V можуть встановлюватися будь-які смислові відносини між вихідним іменником і дієсловом. Найчастіше переклад здійснюється словосполученням.

The committee I *chair* opposes the move. – Очолований мною комітет виступив проти ухвалення акту.

She felt her eyes *tearing*. – Вона відчула, що її очі *наповнюються* сльозами.

Іноді від одного і того ж іменника утворюється по конверсії кілька дієслів з різними значеннями. Наприклад, дієслово *to tail* може означати: 1) відрубувати хвіст; 2) прилаштувати хвіст; 3) тягнутися довгою низкою; 4) йти слідом; 5) завершувати процесію. Іноді утворені від одного іменника дієслова мають прямо протилежне значення: *to dust* 1) витирати пил; 2) запиляти; *to stone* 1) забити камінням на смерть; 2) мостити каменем; 3) виймати кісточки (із фруктів)

2. Модель Adj→V (Прикметник – Дієслово) Похідні прикметники не конвертуються в дієслова, а кореневі прикметники утворюють дієслова зі значенням «бути, стати чи зробити таким, як...», наприклад:

thin (тонкий) – *to thin* (тоншати),

slow (повільний) – *to slow* (уповільнювати),

clean (чистий) – *to clean* (очищати)

slim (худий, стрункий) – *to slim* (худнути)

brown (коричневий) – *to brown* (засмагати)

equal (рівний) – *to equal* (прирівнювати, ототожнювати)

blue (синій) – *to blue* – забарвлювати у синій колір.

Субстантивация

При конверсії можливий не тільки перехід іменника в дієслово, а й утворення віддієслівних іменників

Модель V→N (Дієслово – Іменник). Ця модель набагато менш продуктивна, ніж модель N→V. Семантичні відносини в цій моделі набагато простіше і менш різноманітні, ніж у моделі N→V.

У разі семантичних відносин при моделі V → N, тобто при конверсії дієслова в іменник, останнє набуває таких значень:

1) разовість дії:

a cry – крик, вигук;

a glance – швидкий погляд, спалах).

2) результат дії, переданого відтворюваною основою:

a purchase – покупка;

a find – знахідка.

3) стан або процес:

- a sleep – сон;
- a walk – прогулянка пішки, ходьба.
- 4) агентивності, коли іменник називає виробника дії:
a tramp – бродяга.
- 5) локативні, коли іменник називає місце проведення дії:
a stand – стенд;
a stop – зупинка (автобуса і т.п.).

Багато іменників, утворених від дієслів, можуть вживатися тільки в однині і, як правило, у мові вони використовуються в поєднанні з певним дієсловом або групою дієслів, наприклад, *to get, to have, to take* etc. Подібне словосполучення передає видове значення або є фразеологізмом (наприклад, *to have a smoke* – закурити, *to take a walk* – прогулятися). У таких випадках конверсія є частковою.

Прикметники також можуть конвертуватися в іменники. У сучасній англійській мові існує чимало іменників, які утворені за моделлю $A \rightarrow N$. Як правило, подібні іменники утворюються не з конверсії, а за участю еліпсису (опущення, пропуск), тобто субстантивований прикметник вживається замість словосполучення, що складається з прикметника та визначеним ним іменником. Виділяють наступні два типи частково субстантивованих прикметників:

1. Ті, які можуть вживатися тільки в формі однини з означеним артиклем. Вони мають значення збірних іменників, що визначають клас, національність або окрему групу людей. Наприклад, при розпаді словосполучення *rich people* прикметник *rich* не тільки отримує означений артикль (*the*), але і набуває семантичного значення всього колишнього словосполучення: *the rich* – *rich people*; *the English* – *English people*.
2. Ті, які вживаються тільки у множині і також мають значення збірних іменників, наприклад *sweets* – солодощі, цукерки; *greens* – зелень, овочі; *I like musicals (musical comedies)*.

Ад'єктивізація

Конверсійна модель $N \rightarrow Adj$ (Іменник – Прикметник) – утворення прикметників від іменників або словосполучень з ними, часто зустрічається в художніх творах в конверсійних метафорах:

- *teeth were like soccer crowd* (ад'єктивізація іменника *soccer*) – його зуби тулилися одне на одного, ніби юрмище футбольних вболівальників
- *Liesel was poker faced* (ад'єктивізація словосполучення *poker face*) – Лізель показала байдужний вираз;
- *the sky was hot-sun* (ад'єктивізація словосполучення *hot sun*) – небо було сонячно-спекотним;

- the sky was *white-horse grey* (ад'єктивація словосполучення white horse) – небо скидалося на *попелястого коня*
- a glut of *brown-shirt* leaders (ад'єктивація словосполучення brown shirt) – всюди сновигали лідери в *бурих сорочках*

Адвербалізація:

weekly (щотижня), *monthly* (щомісячно), *yearly* (щорічно)

– This magazine comes out *weekly*. – «Цей журнал виходить щотижня»

They must live their lives with all their senses at a *high pitch* -
Впродовж усього їхнього життя органи чуття працюють безперестанку

Переклад англійських слів, утворених шляхом конверсії

Завдяки конверсії в англійській мові легко утворюються слова, що мають велику виразність, нерідко образність. Крім того, в англійській мові шляхом конверсії іноді утворюються слова, які вживаються лише в одному конкретному контексті. Хоча в українській мові також існує конверсія, проте вона має дуже обмежене та зафіксоване вживання. Тому англійські слова, утворені шляхом конверсії, рідко мають відповідності в українській мові, виражені тією ж частиною мови. Тому:

1) при перекладі слів, утворених шляхом конверсії, часто потрібна заміна частин мови та перебудова речення;

2) дієслово, утворене від складних іменників, передається у перекладі дієсловом дії з додатками, які конкретизують їхню семантику;

3) передачі образності у словах, утворених шляхом конверсії, доводиться вводити додаткові слова у перекладі.

	Приклад	Переклад
1	We therefore decided that we would sleep out on fine nights; and <i>hotel</i> it, and <i>inn</i> it, and <i>pub</i> it, like respectable folks, when it was wet, or when we felt inclined for a change.	Отже, ми вирішили, що спатимемо просто неба тільки в хорошу погоду, а в дощові дні або просто для різноманітності будемо <i>ночувати в готелях, шинках і заїжджих дворах</i> , як порядні люди.
2	We must take action now otherwise things will <i>snowball</i> and get out of control.	Ми маємо вжити заходів зараз. Інакше події <i>стрімко розвиватимуться та</i> вийдуть з-під контролю.
3	She stood over her son and watched him <i>wolfing</i> his meal.	Вона стояла над своїм сином і дивилася, як він <i>жадібно</i>

		накинувся на їжу. / Вона стояла над своїм сином і дивилася, як він, мов вовк, пожирив свій обід.
4	You will be <i>caked</i> in your own body	Ваше тіло задерев'яніє.

Запитання для самоконтролю:

- 1) Що таке конверсія як спосіб словотвору?
- 2) Які причини поширення конверсії в англійській мові?
- 3) Між якою кількістю слів можуть бути конверсійні відносини?
- 4) Які основні різновиди конверсії?
- 5) Які засоби перекладу слів, утворених шляхом конверсії?

Exercise 1. Find cases of conversion in the following sentences. Point out the source parts of speech and the patterns of conversion. Translate the sentences into Ukrainian.

- 1) He promised to *will* Ed a castle in India.
- 2) He rose awkwardly from the deep chair, the sciatica *knifing* as he did.
- 3) Ruth *cupped* the base of his head and edged him with her curved hand quietly back to sleep.
- 4) Mel *pocketed* his change from the cashier.
- 5) But I do feel as though I were *skylarking* along on a pair of stilts.
- 6) The one hopeful sign was that Senator Michael Mullen confirmed that he was prepared to act as a *go-between* for the two movements.
- 7) No mailbag, no individual piece of freight went into any position in the aircraft hold without his *say-so*.
- 8) She had always been 'in painting', as she put it, and there was no doubt in her mind that it was a *come-down* to be the mistress of a businessman.
- 9) Her features had *fined down*.
- 10) She always felt secure when Ellen was by her, for there was nothing so bad that Ellen could not *better* it, simply by being there.
- 11) This was Tom Helliwell who now came crunching over the snow to meet him, his silver-gilt hair *prettied* by the dust of snow.
- 12) Indeed it was strange to enter up that silent cove, protected by the green hill, in the still *cool* of the evening, and see there a sailing vessel.
- 13) The next day I took a *local* to the place where the mine was.
- 14) *Tonight* is important to me.
- 15) Anger had always come easily – except for those few brief years when Hester had taught him *otherwise*: to use patience and a sense of humour.
- 16) I may even get to be an airline vice-president. You just said *so*.

Exercise 2. Find cases of conversion in the following sentences. Point out the source parts of speech and the patterns of conversion. Translate the sentences into Ukrainian.

- 1) It can't be good to have a lot of questions bottled up inside you.

- 2) The old women were still gossiping on the landing in the relative cool.
- 3) It was a joke played by the haves against the have-nots.
- 4) Jill Mahan is a bitch. The more she drinks, the bitchier she gets.
- 5) Many a newspaper owner and Press lord has dined and wined in the Ritz Hotel, London.
- 6) Marlene had been introduced to sleight-of-hand by a physical therapist several years back.
- 7) Men on horseback rode in and out of town, raising the dust, threading past the clutter of wagons.
- 8) Nothing like a warm heart-to-heart between friends, thought Marlene as she replaced her phone.
- 9) She quickly explained the connection between the blow-up and the murder of Marion Simmons.
- 10) She was a yesser and yessed everything Ab cared to say.
- 11) She's ready to rat out the world and she'll talk about you-know-who.
- 12) The interpreter was not much good; he left an ocean of space which could never be bridged.
- 13) The individuals in the close-ups were all identified with big red numbers, and a hand-written list linked these numbers to names.
- 14) That was when the cellular phone gave out its cry: *Hmeep! Hmeep!* Steve grabbed it but didn't open it right away. 'Don't say a word,' he told the girl as the phone *hmeep-ed* in his hand a third time.
- 15) It takes some imagination to share the contradictions, the unrealized hopes, the might-have-beens of the past.
- 16) The whodunit tug is, of course, replaced by the where-did-he-go-wrong tug.
- 17) Upping my age from 14 to 15, I became the general handy boy in this sweat-shop for 40 cents an hour.
- 18) We all know the answer to this whodunit.
- 19) We slept jack-knifed in the car as usual, and in the morning reported stiffly for work.
- 20) When he says he'll be somewhere at such and such a time, he is invariably there, to the minute, and not ahead of time. So he husbands his days, jealously, permitting no leakage.

Exercise 3. Translate the text below into Ukrainian.

TALK THE TALK

According to a recent article in a business magazine, 'Ian Sinclair *helmed* Canadian Pacific Ltd for 12 years.' Here, 'to helm' seems to mean 'to lead, head, run'. The meaning comes from the idiom 'to be at the helm'. The sentence provides an example of the continuing trend to use nouns as verbs.

Nowadays, when we are given duties by the boss, we are *tasked* with things to do. She might say: ‘Can you *action* that campaign by Friday?’ We no longer just come up with solutions, we *architect* them. Along the way, we *bin* our mistakes and *backburner* less promising ideas. With luck, we finally *brand* our products successfully.

Particularly in the area of the internet and telecommunications, many new nouns are used as verbs as well: we *text* and *message*, *blog* and *podcast*. To *bookmark* a web page means to save it to a list of your favourite websites, and to *breadcrumb* means to leave a virtual trail as you click from site to site. Such technology allows us to *transition* to a more mobile way of working. You may even hear employees claim that they can now *office* anywhere.

TEXTS FOR TRANSLATION

Text 1 HOW I BECAME A UN INTERPRETER

Working as an interpreter can sound like quite a glamorous life – I’ve recently been to Berne, I’m now off to Lyon in a few days, and then Geneva for a four week stint. And yes, it can be brilliant, working with fascinating people from all over the world, but though I absolutely love it, it can be high pressure work and the prosaic truth is that I spend a lot of time on *Easyjet*.

I didn’t have a languages background: I was brought up in north London, neither of my parents were linguists and we didn’t do those camping in France type of holiday. I was about 10 when I first discovered I enjoyed French, when my teacher ran an after-school language club. Then in my second year at secondary school – when I was already studying French – we were offered the chance to learn German, Latin or Russian. I took a deep breath and chose Russian, even though I’d barely even heard of the country.

The first time I went abroad was on a school exchange to Belarus, in 1995, and the whole experience felt exciting and a bit crazy. I suddenly felt: “oooh, there’s so much to explore here!” I got as in my French and Russian A-levels but I certainly wasn’t fluent: “passable” would be more accurate.

Text 2 JAPANESE STUDENT FORCED TO DYE HER HAIR BLACK WINS, AND LOSES, IN COURT

In a split ruling, a court in Osaka ordered the school to pay some damages for emotional distress, but it said the rule that students’ hair must be black did not violate regulations

Like many schools in Japan, where most people are born with straight, black hair, the Kaifukan Senior High School in Osaka is fussy about students’ appearances. Perms and braided extensions are off limits, as are dyed and bleached hair.

One brown-haired Japanese-born student ran into trouble when school officials, believing that she had flouted the rules, checked her roots and repeatedly demanded that she dye it black. Though the student dyed her hair at first, she eventually stopped complying.

The school then removed her desk from the classroom, erased her name from school rosters and barred her from a school trip. In 2017, when the student was 18, she sued the Osaka Prefecture, which runs the school, alleging mental distress.

On Tuesday, the District Court of Osaka ordered the local government to pay her \$3,100 in emotional damages. The student had originally sought \$20,780 in damages.

But in a statement denounced by student advocates, the judge also ruled that the school's enforcement of appearance-related regulations did not run afoul of the law, and that there were "reasonable grounds" to believe that the student had naturally black hair.

The case set off a national reckoning over invasive school rules and an outcry against regulations that left little room for student individuality. Activist groups started petitions demanding changes to rules that dictate the length of students' hair, skirts and, in some cases, the color of their underwear.

Text 3 MILLENNIALS ARE MAKING FROZEN FOOD HOT AGAIN, BUT CAN THEY STOP KILLING EVERYTHING ELSE?

Frozen food is super hot right now. According to David Palmer, an analyst at RBC Capital Markets, sales volumes have grown for the first time in five years. And millennials are largely responsible for this, spending 9% more per shopping trip for frozen foods last year than other groups, according to Reuters.

So why are millennials, a supposedly foodie generation, buying so many frozen meals? Well, largely because it's convenient. "The average millennial doesn't have time to make a full meal with fresh meat and produce, a Euromonitor analyst explained. "More and more they're seeing these products as viable options."

The growth of veganism has also helped kickstart sales of frozen goods, with people spending increasing amounts of money on things like meat-free burgers.

Stranger Things has also had a strangely positive effect. The popular Netflix show boosted sales of frozen waffles in 2017.

It's not just frozen food that millennials have helped bring back. Millennials get a bad rap for killing things, but they're also helping saving a number of industries. But are they reviving as many industries as they're killing? I've conducted an investigative analysis to find out.

Text 4 GULF STREAM CURRENT AT ITS WEAKEST IN 1,600 YEARS, STUDIES SHOW

The warm Atlantic current linked to severe and abrupt changes in the climate in the past is now at its weakest in at least 1,600 years, new research shows. The findings, based on multiple lines of scientific evidence, throw into question previous predictions that a catastrophic collapse of the Gulf Stream would take centuries to occur.

Such a collapse would see western Europe suffer far more extreme winters, sea levels rise fast on the eastern seaboard of the US and would disrupt vital tropical rains. The new research shows the current is now 15% weaker than around 400AD, an exceptionally large deviation, and that human-caused global warming is responsible for at least a significant part of the weakening.

The current, known as the Atlantic Meridional Overturning Circulation (Amoc), carries warm water northwards towards the North Pole. There it cools, becomes denser and sinks, and then flows back southwards. But global warming hampers the cooling of the water, while melting ice in the Arctic, particularly from Greenland, floods the area with less dense freshwater, weakening the Amoc current.

Scientists know that Amoc has slowed since 2004, when instruments were deployed at sea to measure it. But now two new studies have provided comprehensive ocean-based evidence that the weakening is unprecedented in at least 1,600 years, which is as far back as the new research stretches.

Text 5 THE MURDER THAT SHOOK ICELAND

In a country with one of the lowest murder rates in the world, the killing of a 20-year-old woman upended the nation's sense of itself.

The main shopping street in Reykjavík is called Laugavegur, “the way of hot pools”, because it was originally used by women hauling laundry from the town to the thermal springs two miles away. It cuts across Iceland's capital from west to east, with the Atlantic Ocean below and, above, the bone-white Hallgrímskirkja church looming over the city's brightly coloured roofs like a tower from Tolkien's Middle-earth. It was a street that Birna Brjánsdóttir knew well.

A vivacious 20-year-old woman with auburn hair and a sharp sense of humour, Birna grew up in the suburbs, a 30-minute walk away. She liked music – everything from hip-hop to folk – and she liked to drive, and so in the summer of 2016 she embraced the Icelandic pastime of *rúntur*, cruising slowly down Laugavegur in her father's car with her friends, windows open, speakers blaring, past the boutiques and coffee bars and tourist shops selling soft-toy puffins and knitted jumpers.

That winter, when the sun appeared for only five hours a day and the snow piled deep on the nearby mountains, Birna had been enjoying the nightlife around Laugavegur. After finishing work on a Friday, she would often play cards in a pub with some friends and then, after midnight, when people in Reykjavík finally start to party, they would go dancing, as they did on the evening of 13 January 2017.

Self-assured and carefree, Birna was one of the first people that night to get up and dance on the stage at Húrra, a popular live music venue and club. When her friends decided to leave at 2am, she told them she would

stay on. She left the club just before closing time three hours later. She bought a falafel pitta and started slowly walking up Laugavegur, which is brightly lit at night, with glowing storefronts and lampposts every 10 metres or so.

She was walking alone, which was not unusual behaviour in Reykjavík, even for a young woman. More so than in most other countries, Icelanders feel they know their own people; it is a peaceful place where entire years have passed without a single murder. It was -9C with the windchill, but Birna seemed unperturbed. She wore Dr Martens boots – regular black ones, not her knee-high pair with the glow-in-the-dark skeleton foot on the side – black jeans, a grey sweater and a black hoodie draped over her shoulders. Her hair hung loose and a pair of white earbuds dangled around her neck.

She was drunk, dropping coins at one point and bumping into a stranger on the pavement. She ambled past the yellow-and-red awning of the Lebowski Bar, inspired by the Coen brothers film, and a coffee-and-waffle shop on a corner where a narrow lane led down to the sea.

And then, she disappeared.

Text 6 ONE OF THE WORLD'S GREATEST ART COLLECTIONS HIDES BEHIND THIS FENCE

The drab free port zone near the Geneva city center, a compound of blocky gray and vanilla warehouses surrounded by train tracks, roads and a barbed-wire fence, looks like the kind of place where beauty goes to die. But within its walls, crated or sealed cheek by jowl in cramped storage vaults, are more than a million of some of the most exquisite artworks ever made.

Treasures from the glory days of ancient Rome. Museum-quality paintings by old masters. An estimated 1,000 works by Picasso.

As the price of art has skyrocketed, perhaps nothing illustrates the art-as-bullion approach to contemporary collecting habits more than the proliferation of warehouses like this one, where masterpieces are increasingly being tucked away by owners more interested in seeing them appreciate than hanging on walls.

With their controlled climates, confidential record keeping and enormous potential for tax savings, free ports have become the parking lot of choice for high-net-worth buyers looking to round out investment portfolios with art. Someone who buys a \$50 million painting at auction in New York, for example, is staring at a \$4.4 million sales tax bill. Ship it to a free port, and the bill disappears, at least until you decide to bring it back to New York.

The trend is prompting concerns about the use of these storage spaces for illegal activities. It is also causing worries within the art world

about the effect such wholesale storage has on art itself. “Treating art as a commodity and just hiding it in storage is something that to me is not really moral,” said Eli Broad, a major contemporary art collector who last year opened his own Los Angeles museum.

For many living artists the fact that their work might be stored away in a bunker has become part of the reality of doing business.

“Ideally, I would like my work to be on display rather than in storage,” said Julia Wachtel, a contemporary artist. But she also recognizes that storage warehouses allow responsible collectors to manage their works and their limited wall space.

“People buying art is what keeps artists alive,” she said.

And at the end of the day, dealers say that most artworks eventually surface.

“Even if it stays there for the lifetime of the collector,” said a New York dealer, Ezra Chowaiki, “it’s not going to be there forever. It will come out.”

Text 7 SO WE’RE GETTING A DOG. CAN I AVOID THE TRAP OF TALKING ABOUT IT ALL THE TIME?

A while ago, my wife and I took the kids to an agricultural fair, which is like a regular trade fair except you spend £30 on chilli jam and pretend to a salesman that you are going to come back and look at a ride-on mower again, even though you have plastic grass (more of that in another column).

Part way through the day, we went into a barn full of people selling rabbits. It is difficult to believe we haven’t tampered with these animal breeds when they all look so cute you feel that you’ve walked into a Pixar film. This is great for selling rabbits, but absolutely unacceptable for somebody innocently walking through there with kids. The boys immediately fell in love with them, and started demanding we get one. I explained to them how irresponsible it was to go somewhere expecting to buy some fudge, and return with livestock. They were still insistent, at which point I looked to my wife for help, only to find her making a face like Puss in Boots from Shrek. She had defected to the other side and wanted a rabbit, too. I explained to all of them that we needed a bit more time to think about this, and decide which animal we could actually commit to, if any. They demanded assurances that we would definitely get a pet; the only way I could get away from the fair bunny-free was to agree. We eventually decided on a dog.

That was two years ago, and after extensive research we have decided that now is the time to pull the trigger, in a metaphorical sense. It felt wrong to make this decision during lockdown, as it appears that lockdown has become the new Christmas, with people buying up pets left,

right and centre. This has led to a proliferation of dodgy breeders selling overpriced puppies and keeping dogs in appalling conditions. I was keen to avoid this, as it seems a little hypocritical to live a vegan lifestyle and then pick up a dog from a puppy sweatshop. I also have to field questions about how I can be vegan while keeping a dog prisoner; or how I can be vegan while feeding a dog meat, which are both signs that the morals of veganism are complex, and also that my friends are pricks.

We have got ourselves on to a list and are now waiting excitedly for our pup to arrive. This has been slightly disappointing for the boys, who assumed that you order the dog from Amazon. We plan to spend our time researching how to look after a dog, how to train it, and convincing the boys that we all need to do an equal amount of poo clearing up, although I cannot be entirely sure that they won't find it funny to fling it at each other.

Text 8 IN BRITAIN, A CLASH OVER MEMORIAL POPPIES

And so the politicization of dress continues. Now it is the poppy — the sartorial commemoration of soldiers who lost their lives in wartime that Britons wear in the days before Remembrance Day, Nov. 11 — that has generated controversy.

An estimated 45 million poppies will be distributed in 2017, according to the BBC, to be worn on television and in Parliament, schools, hospitals, railway stations and offices. They range from simple paper cutout versions of the red flower that grew amid the mud and chaos of the World War I battlefields in northern France to bejeweled and silk versions with hefty prices that appear on the pages of glossy magazines or adorn celebrities during the fall awards show season.

But now soccer players have been told they cannot wear the symbols on the field, as England takes on Scotland. The Fédération Internationale de Football Association, the world soccer governing body known as FIFA, has said players must not wear poppies at a friendly game between the two national teams set for Friday.

“Britain is not the only country that has been suffering from the result of war,” Fatma Samoura, the organization’s new secretary general, said during a BBC interview. “The only question is why are we doing exceptions for just one country and not the rest of the world.”

Ms. Samoura added that as the rules dictated that political, religious or commercial symbols could not be displayed on national-team uniforms, poppies had no place, either. (Professional organizations, like the English Premier League, can set their own rules.)

Her statement was roundly criticized by the British establishment, including Prime Minister Theresa May, who shared that view during the prime minister’s question time last week.

“I think the stance that has been taken by FIFA is utterly outrageous,” Mrs. May said. “Our football players want to recognize and respect those who have given their lives for our safety and security. I think it is absolutely right that they should be able to do so.”

Adding a jibe at FIFA, which has been plagued by allegations of corruption, Mrs. May added: “Before they start telling us what to do, they jolly well ought to sort their own house out.”

This is hardly the first occasion in which sports, politics and fashion have collided on the playing field; see the furor in the United States this summer when female basketball players wore black T-shirts to raise awareness of the shooting deaths of black men by the police and the fatal shooting of five Dallas police officers. And in 2011, when the FIFA rule was invoked to ban the poppy, the organization backed down, allowing English players to wear black armbands appliquéd with poppies during a game.

Despite the swirling controversy, the soccer associations of England and Scotland have announced that their national squads will defy the ban and wear the black armbands with poppies despite the threat of possible sanctions.

Thus the next round of debate about what and when personal beliefs should be publicly displayed through dress — well, kicks off.

Text 9 TRANSFORMING EDUCATION IN THE DIGITAL AGE

A revolution has just begun. Education is changing, more than at any time since the introduction of the printing press and compulsory school attendance. Internet and Big Data are radically transforming how we learn. This means much more than just equipping schools and universities with tablets and smartboards. Last year, almost \$2 billion were invested in education-technology startups. Education’s digital revolution is turning the way we teach and learn upside down. Exclusive programs are now being replaced by online courses meant for global mass consumption like *Coursera* or *the Khan Academy*. The elite institution is becoming less important than the skills students actually have at their disposal. It’s an attack – on traditional notions of who has access to education and on established networks and elites. Some people have even described it as a “digital tsunami” destroying the educational ideal advanced by Wilhelm von Humboldt.

The opposite is actually true. Humboldt would have been in favor of digitization. Wanting “education for all” to serve as the basis for self-determined lives, the great 19th-century reformer created Germany’s model of compulsory education. His long-unfulfilled ideal: anyone with ability could go far, no matter where they were from. This sort of democratization is now possible. Thanks to digital tools, people who were once left behind

now have access to affordable and personalized education. Aptitude is becoming more important than background or title.

Few of these trends have yet to make themselves felt in Germany, however. What is missing is the sense of urgency. Teachers complain about large, increasingly heterogeneous classes; they know little about the progress each student is making and want the freedom to provide individualized support. Unfortunately, the idea that digital learning is not an additional burden but part of the solution has yet to be embraced.

Getting a degree thanks to Big Data: Austin Peay State University, northwest of Nashville, Tennessee, is a small institution with big ambitions. It advises its 10,000 students the same way Amazon interacts with prospective book buyers: by providing individualized recommendations from its extensive catalogue of lectures and seminars. Degree Compass is the name of the system that compares a student's completed coursework and prior grades with the performance of past students. It then suggests the most appropriate courses based on more than half a million data points. The software not only considers when courses are scheduled, it also knows if a student cannot attend classes on Tuesday afternoons because of a work commitment. Yet the major advantage offered by Degree Compass is its ability to forecast results: not only can it predict whether a student will do well in class, it can even reliably say what his or her final grade will be.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Адвербіалізація – спосіб словотвору, що полягає в переході інших частин мови у прислівник. Зазвичай адвербіалізація відбувається з іменниками, прикметниками, окремими формами дієслів..

Адвербіальність – здатність деяких дієслів різних семантичних класів мати у своєму значенні ознаки обставинної характеристики дії.

Адвербіальне дієслово – дієслово, що має ускладнену семантичну структуру, що одночасно реалізує головну дієслівну сему (сему дії) і одну або кілька периферійних сем адвербіальної характеристики дії (сема характеру цієї дії).

Ад'єктивація – перехід інших частин мови у прикметник, тобто набуття синтаксичних функцій і категоріального значення прикметника.

Анафоричний – що вказує на попереднє слово, яке відсилає до раніше сказаного.

Артикль – граматичний елемент, який виступає у мові службовим словом або афіксом і служить для вираження категорії визначеності-невизначеності.

Вербалізація – перехід слів інших частин мови у розряд дієслів, тобто набуття синтаксичних функцій і категоріального значення дієслова.

Зовнішнє членування – перетворення одного висловлювання на два чи більше самостійних речення.

Внутрішнє членування – заміна простого речення складнопідрядним.

Герундіальний комплекс (зворот) – поєднання герундія з іменником у присвійному або загальному відмінку, присвійним займенником або групою слів, які є суб'єктом дії, вираженого герундієм.

Герундій – неособова дієслівна форма, що виражає назву дії і має як властивості іменника, так і дієслова.

Граматична категорія – 1) сукупність однорідних граматичних значень (категорія відмінка, категорія часу, категорія роду, категорія способу тощо); 2) лексико-граматичні розряди (класи) слів, об'єднаних загальними семантичними та морфолого-синтаксичними ознаками (категорія дієслова, категорія прислівника тощо).

Активний стан – це граматична категорія, яка вказує, що дія в реченні (присудок) виконується підметом. Активний стан використовується в реченнях де підмет виражає агенс основного дієслова. Тобто підмет здійснює дію описану дієсловом.

Денотат – предмет чи явище навколишньої дійсності, з якими співвідноситься дана мовна одиниця.

Деривація – формування нових слів за допомогою афіксів чи безафіксним способом.

Діахронія – історична послідовність розвитку окремих мовних явищ та розвиток системи мови в цілому як предмет лінгвістичного вивчення.

Залежний герундіальний зворот – оборот, у якому перед герундієм (після прийменника) немає слова, що означає дійову особу чи предмет.

Залежний дієприслівниковий зворот – дієприкметниковий зворот, що знаходиться в атрибутивних відносинах з іменником і виконує функцію означення.

Стан – граматична категорія дієслова, що виражає суб'єктно-об'єктні відносини.

Імпліцитний – неявний, схований, мається на увазі – нерозгорнутий.

Інверсія – розташування членів речення в особливому порядку, що порушує нормальний (прямий) порядок, з метою посилити виразність мови.

Інфінітив – це неособова форма дієслова (тобто. безвідносно до особи, числа, часу та способу), яка лише називає дію взагалі, безвідносно до того, хто її виконує і коли. Зазвичай, інфінітив сприймають як вихідну форму дієслова, яка представляє дієслово в словниках. У всіх своїх формах і функціях інфінітив має частку – to.

Інфінітивний зворот – інфінітив із залежними словами, що синтаксично передає перехід від члена речення (обставини мети) до підрядного речення.

Категорія доконаності-недоконаності дієслова – Дієслова недоконаного виду виражають процес, що триває, не вказуючи ані на його початок, ані на кінець, або ж означають повторюваний процес (тобто виражають не обмежану в часі ознаку). Дієслова доконаного виду вказують на початок, кінець або одноразовість процесу (тобто виражають не обмежану в часі ознаку).

Категорія перехідності-неперехідності дієслова –загальнодієслівна категорія, що виражає відношення дії до об'єкта. Перехідні дієслова називають дію, яка поширюється на об'єкт – конкретний предмет, неперехідні дієслова називають дію, що не переходить на предмет.

Каузативна конструкція – три- чи чотирикомпонентне словосполучення з наказовою семантикою, що утворює складний додаток.

Каузативність – спонукання особи/об'єкта до здійснення дії чи зміни стану.

Каузативні дієслова – перехідні дієслова, мають значення причини здійснення дії або дозвіл здійснити дію.

Каузатор – причина (ініціатор) ситуації, що описується у реченні.

Конверсія – морфолого-синтаксичний, безафіксальний засіб словотвору, при якому утворення нової частини від одного кореня викликає внутрішні зміни мовної одиниці. При конверсії утворюється омонім, семантично пов'язаний з початковим словом. Це метод словотвору, коли від однієї частини мови утворюється інша без будь-яких змін у зовнішній формі вихідного слова.

Кореляція – взаємна залежність, співвідносність двох чи більше мовних одиниць.

Лігота – словесний зворот, в якому ознаки предмета подаються з надмірним їх применшуванням; це визначення поняття шляхом заперечення протилежного.

Мейозис – вид заперечення, який використовується в англійській мові для емпізи. Це висловлювання, у якому твердження чогось виражається у вигляді заперечення його протилежності.

Модальність – це функціонально-семантична категорія, яка виражає відношення змісту висловлювання до дійсності, тобто це ставлення мовця (того хто говорить) до змісту висловлювання. Модальність може бути виражена інтонацією, морфологічними, лексико-граматичними та іншими засобами.

Модальні дієслова – дієслова із значенням можливості, повинності, бажання, тобто, дієслова, що виражають ставлення того, хто говорить до змісту висловлювання.

Модальні слова – лексико-граматичний розряд слів за допомогою яких виражається модальність. Вони передають суб'єктивну оцінку висловлювання, його істинність або можливість, сумнів у його реальності. У реченні часто бувають вставними словами.

Спосіб дієслова – граматична категорія, що показує стосунок дії чи стану до дійсності з погляду мовця, виражає значення можливості, бажаності, необхідності та інших умов реалізації дії. Семантична суть категорії способу полягає у протиставленні реальних дій ірреальним. Дієслова мають три способи: дійсний, умовний та наказовий.

Незалежний герундіальний зворот – зворот, у якому між прийменником і герундієм є слово, яке виражає особу (чи предмет), яка виконує (чи приймає у разі пасивної форми герундія) дію, передану герундієм.

Незалежний (самостійний) дієприкметниковий зворот– дієприкметниковий зворот, який перебуває у напівпредикативних відносинах з визначальним словом і виконує функцію або атрибутивного визначення (за відсутності додаткових обставинних відтінків значення), або обставинного визначення (за наявності зазначених додаткових відтінків значення).

Неперехідні (інтранзитивні) дієслова – дієслова, які можуть мати при собі прямий додаток, тобто. не поєднуються зі знахідним відмінком без прийменника, що називає об'єкт, на який спрямована дія.

Об'єднання висловлювань – спосіб перекладу, у якому синтаксична структура в оригіналі перетворюється шляхом з'єднання двох простих речень на одне складне.

Об'єктив (об'єкт) – ім'я предмета чи особи, куди спрямовано дію, виражену дієсловом.

Об'єктивна модальність – виражає ставлення до реальності (здійсненості) та ірреальності (нездійсненості) дії.

Однорідні означення – означення, пов'язані безпосередньо з визначальним словом, які знаходяться в однакових відносинах щодо нього.

Парцеляція – стилістична фігура, в якій частини єдиного речення інтонаційно розмежовуються як самостійні речення (на письмі — розділовими знаками кінця речення, зазвичай крапкою).

Пациєнс – об'єкт, куди спрямовано дію, виражене предикатом. Поняття об'єкта дії, що протиставляється поняттю агенсу як джерела дії.

Перехідні (транзитивні) дієслова – дієслова зі значенням дії, що спрямовується на предмет, змінює або виробляє цей предмет – об'єкт дії, виражений знахідним відмінком без прийменника.

Підрядне словосполучення – словосполучення, що складається, як правило, із двох слів, з яких одне є головним, стрижневим, а інше – залежним, визначальним.

Порядок слів – певне розташування слів у реченні чи синтаксичній групі.

Постпозитивне означення – означення, що стоїть безпосередньо після іменника.

Предикативна одиниця – 1) синтаксична структура, що містить у собі предикат; 2) частина складного речення.

Предикативна структура – поєднання підмета і присудка, що утворює структурну основу, граматичний центр двоскладового речення. Предикативна структура утворюється лише межах речення.

Предикація – одна з функцій мовного виразу, що має на меті співвідносити укладену в реченні думку до дійсності: стану об'єкта або суб'єкта, події або ситуації. У предикації логічний суб'єкт розкривається логічним предикатом (щось про щось стверджується чи заперечується).

Препозитивне означення – означення, яке стоїть перед іменниками чи іншими словами.

Дієприкметник/дієприслівник – дієслівні форми, що поєднують у собі ознаки дієслова з ознаками прикметника/прислівника.

Дієприкметниковий зворот – зворот, що складається з дієприкметника та залежних від нього слів.

Просодія – загальна назва таких ритміко-інтонаційних характеристик мови, як висота тону, тривалість, гучність тощо.

Псевдопорівняльна конструкція – конструкція, яка формально схожа на порівняльну конструкцію, але такою не є і має інше граматичне значення.

Семантика – смислова сторона (значення окремих мовних одиниць: морфем, слів, словосполучень, а також граматичних форм).

Синхронія – стан мови в певний момент її розвитку, в певну епоху.

Словотвір (дериватологія) – розділ мовознавства, який вивчає процес утворення похідних слів, його механізм. Похідні слова утворюються не довільно, а за певними правилами.

Словоскладання – утворення нових слів шляхом об'єднання в одне ціле двох і більше слів чи коренів.

Складне слово – слово, утворене поєднанням двох чи кількох основ у процесі морфологічного словотворення.

Субстантивація – перехід слів інших частин мови у розряд іменників.

Суб'єкт – той, хто чинить якусь дію, стосовно нього виділяється предикат.

Суб'єктивна модальність – ставлення того, хто говорить до сказаного (впевненість або невпевненість, згода або незгода, експресивна оцінка).

Фразеологічна єдність – фразеологічний зворот, цілісне значення якого (зазвичай образне) тією чи іншою мірою мотивовано окремими значеннями складових слів.

Членування висловлювання – спосіб перекладу, у якому синтаксична структура речення в оригіналі перетворюється на дві чи більше предикативні структури у мові перекладу.

Еліпс (еліпсис) – пропуск елемента висловлювання, що легко відновлюється в певному контексті чи ситуації.

Експліцитний – явно виражений; розгорнутий.

Емфаза – виділення важливої у смислового відношенні частини висловлювання (групи слів, слова чи частини слова), що забезпечує експресивність мови.

Емфатична конструкція – синтаксична конструкція, яка служить для виділення того чи іншого члена речення або надає емоційне забарвлення реченню в цілому.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- 1) Гусленко, І .Ю. (авт.-упор.). (2022). *Перекладацький практикум з англійської мови: суспільно-політичний переклад* [online]. Харків: Вид-во НУА, 44 с. Available at: <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/handle/123456789/2406> [Accessed 20 Dec. 2022].
- 2) Гусленко, І. Ю., Ильченко, В. В. (сост.). (2021). *Грамматические аспекты перевода (английский язык)*. Харьков: Изд-во НУА, 170 с. Available at: <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/handle/123456789/2225> [Accessed 20 Dec. 2022].
- 3) Зарума, О. (2013). *Grammar Practice: Getting along with English Grammar. Part 1. Nouns, Articles, Pronouns and Conjunctions, Adjectives, Adverbs*: Вінниця : Нова книга, 262 с.
- 4) Кальниченко О. А. (ред.). (2020). *Теорія перекладу*. Харків: Вид-во НУА, 126 с.
- 5) Карабан, В. І. (2018). *Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми*. Вінниця: «Нова Книга», 271 с.
- 6) Корунець, І. В. (2003). *Теорія і практика перекладу (аспектний переклад)*. Вінниця: «Нова Книга», 448 с.
- 7) Шпак, В.К. (ред.). (2007). *Основи перекладу: граматичні та лексичні аспекти*. Київ: Знання, 312 с.
- 8) Britannica.com, (2022). *Encyclopaedia Britannica* [online]. Available at: <https://www.britannica.com/> [Accessed 20 Dec. 2022].
- 9) Dictionary.com, (1995). *Dictionary.com and Thesaurus.com* [online]. Available at: <https://www.dictionary.com/> [Accessed 20 Dec. 2022].
- 10) Karamysheva, I. D. (2012). *Contrastive Grammar of English and Ukrainian Languages*. 2nd ed., rev. Vinnitsia: Nova Knyha Publishers, 320 p.
- 11) Ldoceonline.com, (1996). *Longman Dictionary of Contemporary English (LDCE)* [online]. Available at: <https://www.ldoceonline.com/> [Accessed 20 Dec. 2022].
- 12) Oxfordreference.com, (2022). *Oxford Reference – Answer with Authority* [online]. Available at: <https://www.oxfordreference.com/> [Accessed 20 Dec. 2022].
- 13) Synonym.com, (2022). *Synonyms Thesaurus with Antonyms & Definitions (STAD)* [online]. Available at: <https://www.synonym.com/> [Accessed 20 Dec. 2022]

Навчальне видання

**ГРАМАТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ
(АНГЛІЙСЬКА МОВА)**

Автор-укладач ГУСЛЕНКО Ірина Юріївна

В авторській редакції

Відповідальна за випуск *І.Ю. Гусленко*
Комп'ютерний набір І.Ю. Гусленко

Підписано до друку 14.02.2023. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Гарнітура «Таймс».
Ум. друк. арк. 4,65. Обл.-вид. арк. 5,02. Тираж 20 пр.

Видавництво
Народної української академії
Свідоцтво № 1153 от 16.12.2002.

Надруковано в видавництві
Народної української академії

Україна, 61000, Харків, МСП, вул. Лермонтовська, 27.